

Παρασκευή Θώμου

Λεξικό περιφράσεων της Νέας Ελληνικής Γλώσσας

ΤΑΚΟΥ ΤΙ Λέει!

Είμαι τάφος.

Δεν το συζητώ!

Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Πανεπιστήμιο Κρήτης

Λεξικό περιφράσεων

της Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Παρασκευή Θώμου

Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Πανεπιστήμιο Κρήτης

Πρόλογος

1. Λεξικό περιφράσεων της Νέας Ελληνικής

Το παρόν λεξικό αποτελεί ένα μονόγλωσσο ερμηνευτικό λεξικό περιφράσεων¹ της Νέας Ελληνικής γλώσσας. Το λημματολόγιο του αποτελείται από περιφράσεις (multi-word units) της Νέας Ελληνικής γλώσσας, για παράδειγμα, λεξικές μονάδες του τύπου δίνω ένα χεράκι, βγάζω εισιτήριο, η καρδιά μου χτυπάει σαν τρελή. Οι περιφράσεις είναι προκατασκευασμένες λεξικές μονάδες, οι οποίες δεν είναι μονολεκτικές αλλά πολυλεκτικές. Το κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ότι συνήθως αποδίδεται μια ενιαία σημασία σε όλη τη λεξική μονάδα και η χρήση τους είναι τυποποιημένη, καθιερωμένη (institutionalized). Αποτελούν μοναδικές επιλογές, έστω και αν αναλύονται σε επιμέρους συστατικά.

Το λεξικό περιφράσεων αξιοποιείται στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στο πλαίσιο του προγράμματος «Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Διασπορά» και έχουν ληφθεί υπόψη οι μαθησιακές ανάγκες και ιδιαιτερότητες των μαθητών-χρηστών. Στόχος του είναι να υποστηρίξει την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και έχει συνταχθεί με τις προδιαγραφές σχεδιασμού παιδαγωγικών λεξικών (Ιορδανίδου & Μάντζαρη 2004, Μάντζαρη 2011). Οι περιφράσεις, τα λήμματα του λεξικού, αντλήθηκαν από τα παρακάτω διδακτικά εγχειρίδια για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στη Διασπορά:

- Μαργαρίτα 1, Μαργαρίτα 2, Μαργαρίτα 3, Μαργαρίτα 4, Μαργαρίτα 5, Μαργαρίτα 6
- Ελληνικά με την παρέα μου 1, Ελληνικά με την παρέα μου 2
- Βήματα μπροστά 1, Βήματα μπροστά 2

Στο παρόν λεξικό βασική αρχή αποτελεί η **λεξική αυτονομία των περιφράσεων**. Προϋπόθεση για το σχεδιασμό του αποτελεί η ανάδειξη της περιφρασης ως λεξικής μονάδας που απαιτεί ξεχωριστή καταχώριση και όχι ενσωμάτωση της περιφρασης στην καταχώριση του ρήματος ή του ουσιαστικού ή του επιθέτου (τα συστατικά από τα οποία πιθανόν απαρτίζεται). Πιο συγκεκριμένα, η περιφραση παίρνων τηλέφωνο κάποιον, δεν είναι ούτε ακριβώς παίρνω ούτε τηλέφωνο, έχει σημασιακά στοιχεία και από τα δύο συστατικά και μια επιπλέον σημασιακή αυτονομία. Επομένως, ο μαθητής-χρήστης δεν είναι υποχρεωμένος να αναζητεί την περιφραση της γλώσσας μέσω των καταχωρίσεων των λέξεων από τις οποίες απαρτίζεται.

Στην ελληνική ως δεύτερη γλώσσα δημιουργούνται δυσκολίες στην εκμάθηση των περιφράσεων για δύο (2) κυρίως λόγους:

- εξαιτίας της σημασίας τους που δεν προκύπτει απαραίτητα από τις σημασίες των επιμέρους συστατικών

κλείνω τα 13, δε βλέπω την ώρα να κάνω κάτι

- εξαιτίας της σύνταξής τους

κάνω __ παρέα κάποιον (περιφραση χωρίς άρθρο)

μου κάνει νόημα να κάνω κάτι («να» συμπλήρωμα)

Στην πρώτη γλώσσα δεν τίθεται ζήτημα διαχείρισής των περιφράσεων, διότι αποτελούν κατακτημένο λεξιλόγιο για τους μαθητές. Τίθεται ζήτημα διαχείρισής τους στη δεύτερη και την ξένη γλώσσα, διότι η χρήση τους αποτελεί ένδειξη φυσικής παραγωγής στη γλώσσα και στις αδιαφανείς στη σημασία περιπτώσεις τίθεται και ζήτημα κατανόησής τους. Οι μαθητές επεξεργάζονται αυτά τα κομμάτια λόγου με συνθετικό τρόπο ενώ η επεξεργασία τους πρέπει να γίνει **ολιστικά**. Μία τεχνική, για να τους ενισχύσουμε την ολιστική προσέγγιση των περιφράσεων, είναι η εστίαση της προσοχής τους σε αυτές επισημαίνοντάς τις (με χρωματιστά γράμματα) μέσα στο λήμμα.

---

¹ συμφράσεων, εκφράσεων

2. Παράγοντες τυποποίησης

Οι περιφράσεις μιας γλώσσας δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση ένα ομοιογενές σύνολο πολυλεκτικών μονάδων. Κάποιες περιφράσεις δεσμεύονται σε σημασιολογικό επίπεδο, δηλαδή, παρατηρείται εξάρτηση και διαφοροποίηση της σημασίας των συστατικών (δίνω εξετάσεις), κάποιες σε πραγματολογικό επίπεδο, δηλαδή, η χρήση τους δεσμεύεται σε συγκεκριμένες κοινωνικές περιστάσεις (*Και του χρόνου!*). Άλλες περιφράσεις είναι απόλυτα στερεότυπες, δηλαδή, κανένα συστατικό δεν μπορεί να υποκατασταθεί με συνώνυμη λέξη (όπου ακούς πολλά κεράσια κράτα και μικρό καλάθι), ενώ σε άλλες παρατηρείται σχετική στερεοτυπία (*εδώ και [ΧΡΟΝΟΣ]*: η λέξη ΧΡΟΝΟΣ είναι η υπερώνυμη έννοια και το κενό μέσα στις αγκύλες συμπληρώνεται με υπώνυμες έννοιες όπως ώρες, μέρες, μήνες, χρόνια ...). Όλοι οι παραπάνω παράγοντες οδηγούν σε παγίωση και τυποποίηση στη χρήση αυτών των λεξικών μονάδων.

3. Κατηγορίες περιφράσεων

Στο συγκεκριμένο λεξικό περιφράσεων εμφανίζονται οι παρακάτω κατηγορίες περιφράσεων εξεταζόμενες υπό το πρίσμα της σημασίας:

- **Αδιαφανείς περιφράσεις (idioms)**

Πρόκειται για παγιωμένες περιφράσεις που τις χαρακτηρίζει η αδιαφάνεια στη σημασία. Αυτό σημαίνει ότι η σημασία της περίφρασης δεν προκύπτει από τις σημασίες των επιμέρους συστατικών που την απαρτίζουν.

κοιμάμαι όρθιος, κάνω πλάκα, παίρνω το θέμα πολύ ζεστά, κάποιος είναι στη μέρα του, το βλέπω πολύ χλωμό, δε βλέπω την ώρα να, δε μου λες, δουλειά της αρκούδας, παρά τρίχα.

- **Ημιδιαφανείς περιφράσεις (lexical collocations)**

Πρόκειται για ημι-παγιωμένες περιφράσεις με σχετική αδιαφάνεια στη σημασία, εφόσον κάποιο συστατικό διατηρεί τη σημασία του.

θάζω ασκήσεις για το σπίτι, θάζω τόνο, έχω δίκιο, κάνω τη χάρη, σπάει η μονοτονία, παίρνω τηλέφωνο κάποιον, έχω όρεξη για κάτι, έχει φασαρία, δεν έχω τα κέφια μου.

- **Διαφανείς περιφράσεις**

Πρόκειται για διαφανείς στη σημασία περιφράσεις, δηλαδή, η σημασία της περίφρασης είναι συνάρτηση των σημασιών των επιμέρους συστατικών. Οι συγκεκριμένες λεξικές μονάδες θεωρούνται περιφράσεις λόγω της παγίωσης και της τυποποίησής τους.
η καρδιά μου χτυπάει σαν τρελή, κάθομαι σπίτι, ο πυρετός ανεβαίνει, ο καιρός φτιάχνει

Οι διαφανείς και ημιδιαφανείς περιπτώσεις είναι αυτές που θέτουν ζητήματα στην ελληνική ως δεύτερη και ως ξένη γλώσσα, διότι ενώ φαινομενικά είναι απλές, ενέχουν τυποποίηση και μάλιστα η τυποποίησή τους ενδέχεται να διαφέρει από το αντίστοιχο λεξιλόγιο της πρώτης γλώσσας:

-γράφω/ δίνω εξετάσεις - sit/take exams (*give exams)

Η περίφραση της αγγλικής σχηματίζεται με διαφορετικό ρήμα

-ζητώ συγγνώμη - apologize (*ask apologies)

Η περίφραση της ελληνικής αντιστοιχεί σε μονολεκτικό ρήμα στην αγγλική.

4. Οδηγίες χρήσης του λεξικού περιφράσεων: δομή λήμματος

<p>Το εισόδιο λήμμα, η περίφραση του λεξικού, εντοπίζεται εύκολα, είναι με έντονη γραφή, σε μπλε χρώμα και μεγαλύτερη γραμματοσειρά.</p>	<p>Είμαι τάφος (ανεπίσημο) Όταν γενικά δεν λέω ποτέ σε κανέναν τα μυστικά ή τα διάφορα θέματα που μου εμπιστεύονται οι άνθρωποι, λέμε ότι είμαι τάφος. <i>Να είσαι σίγουρος ότι ποτέ κανείς δεν θα μάθει αυτό που μου είπες. Είμαι τάφος.</i> ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση Όμοιες περιφράσεις: Κρατάω μυστικό/μυστικά</p>
<p>Δίπλα στο εισόδιο λήμμα σε παρένθεση υπάρχει πληροφορία για το ύφος, πληροφορία για το πώς χρησιμοποιείται η περίφραση (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη 2008), για όσες περιφράσεις κρίθηκε σκόπιμο.</p>	<p>Είμαι τάφος (ανεπίσημο) Όταν γενικά δεν λέω ποτέ σε κανέναν τα μυστικά ή τα διάφορα θέματα που μου εμπιστεύονται οι άνθρωποι, λέμε ότι είμαι τάφος. <i>Να είσαι σίγουρος ότι ποτέ κανείς δεν θα μάθει αυτό που μου είπες. Είμαι τάφος.</i> ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση Όμοιες περιφράσεις: Κρατάω μυστικό/μυστικά</p>
<p>Ακολουθεί ο ορισμός, δηλαδή, η περιγραφή της σημασίας της περίφρασης. Ο ορισμός είναι σε πλήρη πρόταση (full sentence) και φέρει τα παρακάτω χαρακτηριστικά: α) είναι καταστασιακός, δηλαδή, περιγράφει τα συνηθισμένα, τα τυπικά χαρακτηριστικά μιας έννοιας, και β) είναι συντακτικός, δηλαδή, η σημασία εντάσσεται μέσα στη συντακτική δομή, στην οποία απαντά η περίφραση με σαφή δήλωση των συμπληρωμάτων (Ιορδανίδου & Μάντζαρη 2004). Ο ορισμός δίνεται σε απλό, καθημερινό λεξιλόγιο, για να είναι προσιτός στο μαθητή-χρήστη.</p>	<p>Είμαι τάφος (ανεπίσημο) Όταν γενικά δεν λέω ποτέ σε κανέναν τα μυστικά ή τα διάφορα θέματα που μου εμπιστεύονται οι άνθρωποι, λέμε ότι είμαι τάφος. <i>Να είσαι σίγουρος ότι ποτέ κανείς δεν θα μάθει αυτό που μου είπες. Είμαι τάφος.</i> ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση Όμοιες περιφράσεις: 1. Κρατάω μυστικό/μυστικά</p>
<p>Ακολουθεί ένα ή περισσότερα παραδείγματα. Τα παραδείγματα αντανακλούν τις χαρακτηριστικές συντακτικές δομές στις οποίες απαντά μια σημασία, περιγράφουν οικείες καταστάσεις και περιέχει ενιδαφέρουσες πληροφορίες που να κινούν το ενδιαφέρον των μαθητών να τις διαβάσουν (Ιορδανίδου & Μάντζαρη 2004). Η περίφραση μέσα στο παράδειγμα παρουσιάζεται με χρωματιστή γραμματοσειρά, για να εντοπίζεται εύκολα.</p>	<p>Είμαι τάφος (ανεπίσημο) Όταν γενικά δεν λέω ποτέ σε κανέναν τα μυστικά ή τα διάφορα θέματα που μου εμπιστεύονται οι άνθρωποι, λέμε ότι είμαι τάφος. <i>Να είσαι σίγουρος ότι ποτέ κανείς δεν θα μάθει αυτό που μου είπες. Είμαι τάφος.</i> ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση</p>

<p>Σε περίπτωση που η περίφραση φέρει παραπάνω της μίας σημασίας εμφανίζονται τόσοι δείκτες σημασίας όσες και οι ορισμοί. Κάθε σημασία ακολουθείται από το παράδειγμά της.</p>	<p>Άκου τι λέει!</p> <p>¹Όταν θέλω να πω σε κάποιον ότι φυσικά και ισχύει αυτό που μου λέει ή ότι συμφωνώ/ δέχομαι να κάνω κάτι που μου ζητάει του λέω: Άκου τι λέει!</p> <p>-Θα έρθεις μαζί μου αύριο στο γιατρό;</p> <p>Άκου τι λέει! Φυσικά και θα έρθω! Δεν θα σε αφήσω να πας μόνη σου.</p> <p>²Όταν θέλω να πω σε κάποιον ότι λέει πράγματα παράλογα ή γενικά πράγματα που δεν τα πιστεύω, του λέω: Άκου τι λέει!</p> <p>Άκου τι λέει! Πως μπορείς να μου λες τόσα πολλά ψέματα!</p> <p>ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση</p>
--	---

<p>Η συντακτική πληροφορία παρουσιάζεται τελευταία στο κυρίως λήμμα. Οι περιφράσεις μιας γλώσσας εμφανίζουν ιδιαιτερότητες, όσον αφορά τη σύνταξη, την κλίση, τη χρήση. Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των μαθητών-χρήστων στην καταχώριση ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ, επισημαίνονται με χρωματιστή γραμματοσειρά οι ιδιαιτερότητες κάθε περίφρασης. Παρόλο που η συντακτική πληροφορία παρουσιάζεται έμμεσα και στον ορισμό και στο παράδειγμα, θεωρήθηκε σκόπιμη για τους συγκεκριμένους μαθητές-χρήστες μια ρητή επισήμανση στη σύνταξη και τους ιδιαίτερους περιορισμούς κάθε περίφρασης.</p>	<p>Βάζω καλάθι</p> <p>Όταν κάποιος παίκτης του μπάσκετ σκοράρει σ' έναν αγώνα, λέμε ότι βάζει καλάθι.</p> <p>Στα τελευταία δευτερόλεπτα του αγώνα ο Νίκος έβαλε καλάθι και η ομάδα του νίκησε τους αντιπάλους.</p> <p>ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω (ένα, δύο, ...) καλάθια</p>
--	---

<p>Κάτω από το λήμμα σε ξεχωριστό πλαίσιο και με διαφορετικό φόντο τοποθετούνται οι δευτερεύουσες πληροφορίες, για να ξεχωρίζουν από τις κύριες. Οι «όμοιες περιφράσεις» είναι περιφράσεις που φέρουν την ίδια σημασία με την περίφραση του συγκεκριμένου λήμματος.</p>	<p>Αλλάζω γνώμη</p> <p>Όταν, ενώ πίστευα κάτι πιο παλιά, αργότερα πιστεύω κάτι διαφορετικό, λέμε ότι αλλάζω γνώμη.</p> <p>Παλιά δεν τον συμπαθούσα καθόλου, αλλά τώρα πια έχω αλλάξει γνώμη (γι' αυτόν).</p> <p>Αλλαξα γνώμη (για το ταξίδι). Δεν θα έρθω μαζί σας τελικά.</p> <p>ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: αλλάζω γνώμη (για κάποιον/ κάτι)</p> <p>Ομοιες περιφράσεις:</p> <p>1. Αλλάζω άποψη</p>
---	--

<p>Στις «άλλες περιφράσεις» βρίσκει κανείς άλλες συνηθισμένες περιφράσεις με ένα από τα συστατικά στοιχεία της περίφρασης του συγκεκριμένου λήμματος.</p>	<p>Παίρνω [κάτι] ζεστά Όταν κάτι με ενδιαφέρει πολύ και μου αρέσει να ασχολούμαι με αυτό ή όταν προσπαθώ πάρα πολύ για να γίνει κάτι, λέμε ότι το παίρνω ζεστά. <i>H Μαρία έχει πάρει πολύ ζεστά αυτές τις εξετάσεις.</i> Θέλει να αριστεύσει και διαβάζει πάρα πολύ. ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Παίρνω τον ρόλο μου (αιτιατική) ζεστά.</p> <p>Άλλες περιφράσεις: 1. Παίρνω [κάτι] στραβά Όταν κάτι δεν με ενδιαφέρει και δεν μου αρέσει καθόλου να ασχολούμαι με αυτό, λέμε ότι το παίρνω στραβά. <i>Ο Γιάννης θέλει να σταματήσει τα Γαλλικά. Τα είχε πάρει στραβά απ' την αρχή.</i> Όταν καταλαβαίνω κάτι με άσχημο τρόπο, λέμε ότι το παίρνω στραβά. <i>Μα γιατί έχεις θυμώσει μαζί μου; Πήρες στραβά αυτό που σου είπα, ενώ δεν το εννοούσα έτσι.</i></p>
---	---

Ελπίζουμε στο παρόν λεξικό ο μη φυσικός ομιλητής της γλώσσας να βρει χρήσιμο λεξιλογικό υλικό.

Παρασκευή Θώμου

A

Ακολουθώ επάγγελμα

Αν γίνω δικηγόρος, τότε λέμε ότι ακολούθησα το επάγγελμα του δικηγόρου.
Ο Στέφανος ακολούθησε το επάγγελμα του γιατρού.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ακολουθώ το επάγγελμα **του γιατρού** (γενική)
(βλ. λήμμα: **Ασκώ το επάγγελμα**)

Ακολουθώ τη μόδα

Όταν ντύνομαι και χτενίζομαι όπως συνηθίζεται στην εποχή μου, λέμε ότι ακολουθώ **τη μόδα**.

Κοίτα ρούχα, κοίτα παπούτσια! Η Μαρία πάντα ακολουθεί τη μόδα, δεν το ξέρεις!

Ακολουθώ τη συμβουλή

Όταν κάνω κάτι που μου λέει κάποιος που ξέρει καλύτερα, ακολουθώ **τη συμβουλή** αυτού.

Ακολούθησε τη συμβουλή της Λένας στο μακιγιάζ και το αποτέλεσμα ήταν πολύ καλύτερο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ακολουθώ τη συμβουλή κάποιου (γενική)

Ακούς εκεί να [ρήμα]

Όταν χρησιμοποιούμε την έκφραση «ακούς εκεί», δείχνουμε ότι δεν μας αρέσει αυτό που έκανε ο άλλος

Ακούς εκεί να λείπει από τη δουλειά, χωρίς να έχει πάρει άδεια! Ποιος νομίζει ότι είναι!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Ακούς εκεί να ...

Άκου τι λέει!

1. Όταν θέλω να πω σε κάποιον ότι φυσικά και ισχύει αυτό που μου λέει ή ότι συμφωνώ/ δέχομαι να κάνω κάτι που μου ζητάει του λέω «Άκου τι λέει!».

-Θα έρθεις μαζί μου αύριο στο γιατρό;

-**Άκου τι λέει!** Φυσικά και θα έρθω! Δεν θα σε αφήσω να πας μόνη σου.

2. Όταν θέλω να πω σε κάποιον ότι λέει πράγματα παράλογα ή, γενικά, πράγματα που δεν τα πιστεύω, του λέω «Άκου τι λέει!»

Άκου τι λέει! Πως μπορείς να μου λες τόσα πολλά ψέματα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Αλλάζω γνώμη

Όταν, ενώ πίστευα κάτι πιο παλιά, αργότερα πιστεύω κάτι διαφορετικό, λέμε ότι αλλάζω γνώμη.

Παλιά δεν τον συμπαθούσα καθόλου, αλλά τώρα πια έχω **αλλάξει γνώμη** (γι' αυτόν).

Άλλαξα γνώμη (για το ταξίδι). Δεν θα έρθω μαζί σας τελικά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: αλλάζω γνώμη (**για κάποιον/ κάτι**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Αλλάζω άποψη

Άλλες περιφράσεις:

1. Έχω (μια/την) γνώμη

Όταν πιστεύω κάτι για κάποιον/κάτι, λέμε ότι έχω (μια) γνώμη για αυτόν/ αυτό.

Έχω τη γνώμη ότι δεν πρέπει να είμαστε τόσο σίγουροι. Ισως να έχει γίνει κάποιο λάθος.

Άλλο πρά(γ)μα (ανεπίσημο)

Όταν κάτι (ή κάποιος) είναι πάρα πολύ διαφορετικό, αλλά και πολύ πιο ωραίο από τα συνηθισμένα, λέμε ότι είναι άλλο πράγμα.

Έχεις δει το καινούριο αυτοκίνητο του Γιώργου; **Άλλο πράγμα!**

Εφαγα μια μακαρονάδα χτες... **άλλο πράγμα!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Αναλαμβάνω / παίρνω την ευθύνη

Όταν κάτι πρέπει να το κάνω εγώ, ότι εγώ έχω την υποχρέωση και γνωρίζω τι έχει γίνει και τι όχι, λέμε ότι **αναλαμβάνω την ευθύνη** γι' αυτό.

-Ποιος έχει **αναλάβει την ευθύνη** για τη θεατρική παράσταση;

-*H δασκάλα της τάξης.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: αναλαμβάνω την ευθύνη για κάποιον/ κάτι

Ανεβάζω ένα έργο

Όταν είμαι σκηνοθέτης ή ηθοποιός και παρουσιάζω ένα έργο στο θέατρο, λέμε ότι *το ανεβάζω*.

H θεατρική ομάδα της πόλης μας, ανέβασε αυτόν το μήνα ένα πολύ ωραίο έργο!

Ανοίγω (ένα / το) θέμα

Όταν αρχίζω να μιλάω/ να συζητάω για ένα θέμα, λέμε ότι *το ανοίγω*.

Mην ανοίγεις πάλι αντό το θέμα. Σου είπα ότι δεν θέλω να το συζητήσω.

Άλλες περιφράσεις:

1. Κλείνω το θέμα

Όταν σταματάω να μιλάω/να συζητάω για ένα θέμα, λέμε ότι *το κλείνω*.

Ας το κλείσουμε επιτέλους αυτό το θέμα! Αρκετά το συζητήσαμε.

Ανοίγω την τηλεόραση

Όταν πατάω το κουμπί για να δω τηλεόραση (για να αρχίσει να λειτουργεί η τηλεόραση), λέμε ότι *την ανοίγω*.

*Άνοιξε την τηλεόραση. Θέλω να δω τις ειδήσεις.
(βλ. λήμμα: Κλείνω την τηλεόραση)*

Ανοίγω το φως

Όταν ανάβω το φως, λέμε ότι *το ανοίγω*.

Σκοτείνιασε έξω, άνοιξε το φως.

Αν [ρήμα], λέει!

Όταν θέλω να πω ότι όντως συμβαίνει/ισχύει αυτό που μου λέει /με ρωτάει κάποιος, λέω «*An (είναι) λέει!*».

-Θυμάσαι τι ωραία που ήταν στο χωριό το καλοκαίρι;

-An θυμάμαι λέει!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Άντε βρε! (ανεπίσημο)

¹Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον να ξεκινήσει ή να σταματήσει να κάνει κάτι, αρχίζουμε τη φράση μας λέγοντας «Άντε βρε!»

Άντε βρε! Πήγαινε να ετοιμαστείς... Έχεις αργήσει!

Άντε βρε! Σταμάτα πια να μουρμουράς... Με ζάλισες!

²Όταν δεν πιστεύουμε ότι αυτό που μας λέει κάποιος είναι αλήθεια, αρχίζουμε τη φράση μας λέγοντας «Άντε βρε!»

Άντε βρε! Αυτά που μου λες γίνονται μόνο στις ταινίες!

³Όταν δεχόμαστε να κάνουμε κάτι που θέλει κάποιος ή τελικά συμφωνούμε μαζί του, αρχίζουμε τη φράση μας λέγοντας «Άντε βρε!»

Άντε βρε! Αφού το θες τόσο πολύ θα έρθω μαζί σου στην Αθήνα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Αντιμετωπίζω προβλήματα

Όταν έχω / μου παρουσιάζονται προβλήματα, τότε αντιμετωπίζω προβλήματα.

Πρέπει να συζητάς με τους γονείς σου όλα **τα προβλήματα** που **αντιμετωπίζεις** στο σχολείο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: αντιμετωπίζω προβλήματα **σε**

Απ' έξω κι ανακατωτά

Όταν ξέρω/ γνωρίζω κάτι πάρα πολύ καλά, λέμε ότι το ξέρω **απ' έξω κι ανακατωτά**.

Έχω διαβάσει τόσες πολλές φορές αυτό το βιβλίο που το ξέρω **απ' έξω κι ανακατωτά**.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **ξέρω/ γνωρίζω/ μαθαίνω/ λέω** κάτι **απ' έξω κι ανακατωτά**.

Από δω και πέρα

Όταν θέλουμε να μιλήσουμε για το χρόνο που θα ακολουθήσει από το παρόν προς το μέλλον, λέμε «**από δω και πέρα**».

Από δω και πέρα θα συμβούν σημαντικά γεγονότα στη χώρα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: από δω και πέρα + πρόταση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Από δω και στο εξής (επίσημο)
2. Στο εξής (επίσημο)

Αποτελεί την τελευταία λέξη της μόδας / είναι η τελευταία λέξη της μόδας

Όταν κάτι είναι πολύ μοντέρνο, λέμε ότι αποτελεί την τελευταία λέξη της μόδας/ είναι η τελευταία λέξη της μόδας.

*Οι φουστες μέχρι το γόνατο **αποτελούν την τελευταία λέξη της μόδας / είναι η τελευταία λέξη της μόδας.***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Άσε καλύτερα

Όταν δεν θέλω να κάνω/ να γίνει κάτι, λέω « Άσε καλύτερα».

- Θέλεις ένα καφεδάκι;
- Άσε καλύτερα,** ήπια λίγο πριν έναν.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Άσε που

Όταν συζητάω με κάποιον και θέλω να του πω κάτι ακόμη που ξέχασα πριν να του πω ή κάτι που πιστεύω ότι είναι πολύ σημαντικό, αρχίζω τη φράση μου λέγοντας: «Άσε που...»

*Είναι δυνατόν να σου συμπεριφερθεί τόσο άσχημα; **Άσε που** τον είχες βοηθήσει τόσες φορές!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Για να μη (σου) πω ότι...

Ασκώ το επάγγελμα

Όταν δουλεύω σε ένα επάγγελμα, λέμε ότι ασκώ αυτό το επάγγελμα.

Λες να μην ξέρω από δίκες; Δέκα χρόνια **ασκώ το επάγγελμα!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ασκώ το επάγγελμα **του** δικηγόρου (γενική)
(βλ. λήμμα: **Ακολουθώ επάγγελμα**)

Αφήνουμε το γάμο και πάμε για πουρνάρια (λαϊκό)

Όταν κάποιες φορές, αντί να κάνουμε κάτι αρκετά σημαντικό ή επείγον, κάνουμε τελικά κάτι πολύ λιγότερο σημαντικό, λέμε ότι αφήνουμε το γάμο και πάμε για πουρνάρια.

-Μήπως πρέπει να πάμε τελικά στα γενέθλια της Ειρήνης;

-Μα δε γίνεται να μην πάμε στη συναυλία! Πότε θα ζανάρθει τέτοιο συγκρότημα στην Ελλάδα; **Αφήνουμε το γάμο και πάμε για πουρνάρια;**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Αφήνω μήνυμα

Όταν λέω σύντομα κάτι σε κάποιον, είτε μέσω ενός άλλου προσώπου είτε γράφοντας σ' ένα χαρτί, είτε μιλώντας του στον τηλεφωνητή, λέμε ότι του αφήνω μήνυμα.

Θέλω να **αφήσω ένα μήνυμα στον** για τον κύριο Ιωάννου.

Έλειπε η γραμματέας και **άφησα μήνυμα** στον τηλεφωνητή.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: αφήνω μήνυμα **σε** για κάποιον

Αφήνω χρόνο

Όταν κάποιος ή μια κατάσταση μου επιτρέπει να υπάρχει χρόνος για μένα για να κάνω κάτι, λέμε ότι μου αφήνει χρόνο.

Η δουλειά μου μού **αφήνει χρόνο** να ασχολούμαι με διάφορα πράγματα, γιατί εργάζομαι μόνο λίγες ώρες το πρωί.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: αφήνω χρόνο **σε** κάποιον να ...
(βλ. λήμμα: **Περνάω [χρόνο] και Έχω χρόνο**)

Αφησέ τα / Αστα (ανεπίσημο)

Όταν δεν θέλουμε να μιλήσουμε για κάτι/να ασχοληθούμε με κάτι ή όταν πιστεύουμε ότι μια κατάσταση είναι πολύ άσχημη/δύσκολη και δεν μπορεί να γίνει τίποτα για να αλλάξει, λέμε: «*Αστα!*». Το λέμε επίσης όταν είναι πολύ δύσκολο να περιγράψουμε κάτι σε κάποιον, γιατί ό,τι και να του πούμε δεν θα καταλάβει.

Αστα! Δεν ξέρω τι να κάνω με την αρρώστια της μάνας μου. Έχω απελπιστεί!

Αστα! Ο,τι και να σου πω για εκείνη τη συνάντηση με το διευθυντή θα είναι λίγο. Ο άνθρωπος είναι από άλλη εποχή!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Αφησέ το (Αστο!)
2. Αστο να πάει!
3. Αστα να πάνε!
4. Τι να σου λέω!

Αυτό μάλιστα!

Όταν γίνεται ή λέγεται κάτι που μας αρέσει, τότε λέμε «*αυτό μάλιστα*»!

Σινεμά το βράδυ και μετά παγωτό. Αυτό μάλιστα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

B

Βάζω ασκήσεις

Όταν ο δάσκαλος/καθηγητής λέει στους μαθητές να κάνουν κάποιες εργασίες, συνήθως γραπτές ή και προφορικές, λέμε ότι τους βάζει ασκήσεις.

Η δασκάλα μας κάθε μέρα μας βάζει ασκήσεις στη γραμματική.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω ασκήσεις **σε κάποιον**
βάζω ασκήσεις σε (μάθημα)

Βάζω για το σπίτι

Όταν ο δάσκαλος ή ο καθηγητής λέει στους μαθητές να κάνουν εργασίες ή ασκήσεις στο σπίτι τους, τότε τους βάζει για το σπίτι.

Δεν θα πάω βόλτα σήμερα. Η δασκάλα μας έβαλε πολλά για το σπίτι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω **κάτι** για το σπίτι

Βάζω (ένα) γκολ

Όταν στο ποδόσφαιρο (ή και σε κάποια άλλα αθλήματα) κάποιος παίκτης καταφέρνει να ρίξει τη μπάλα στο τέρμα της αντίπαλης ομάδας και να σκοράρει, λέμε ότι βάζει γκολ.

*Μακάρι να (τους) βάλουμε ακόμη **ένα γκολ!** Θα νικήσουμε!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω γκολ **(σε κάποιον/ ομάδα)/ τους** βάζω γκολ

Βάζω θερμόμετρο

Όταν τοποθετώ ένα θερμόμετρο στη μασχάλη για να μετρήσω τη θερμοκρασία του σώματος, λέμε ότι βάζω θερμόμετρο ή βάζω θερμόμετρο **σε κάποιον/ τους** βάζω θερμόμετρο.

Δεν αισθάνομαι καλά....Το μέτωπό μου καίει! Πάω να **βάλω θερμόμετρο**.
Είσαι πολύ ζεστή! Έλα να σου **βάλω θερμόμετρο** να δούμε αν έχεις πυρετό.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω θερμόμετρο
βάζω θερμόμετρο **σε κάποιον/ του** βάζω θερμόμετρο.

Βάζω καλάθι

Όταν κάποιος παίκτης του μπάσκετ σκοράρει σ' έναν αγώνα, λέμε ότι **βάζει καλάθι**.
Στα τελευταία δευτερόλεπτα του αγώνα ο Νίκος **έβαλε καλάθι** και η ομάδα του νίκησε τους αντιπάλους.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω (**ένα, δύο, ...**) καλάθια

Βάζω κιλά

Όταν παχαίνω, λέμε ότι **βάζω κιλά**.
Λίγα γλυκά παραπάνω, λίγη μπιρίτσα... **έβαλα** δύο **κιλά** χωρίς να το καταλάβω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω (**ένα, δύο...**) κιλά

Βάζω μια φωνή

1. Όταν κάποια στιγμή φωνάζω δυνατά μια φορά και μετά σταματώ απότομα, λέμε ότι **βάζω μια φωνή**.
Μόλις είδα το τζάμι σπασμένο, έβαλα μια φωνή!

2. Όταν κάποια στιγμή φωνάζω δυνατά και μια φορά σε κάποιον για να τον μαλώσω και μετά σταματώ απότομα, λέμε ότι του **βάζω μια φωνή**.
Την επόμενη φορά που θα πετάξει το φαγητό του στο πάτωμα **βάλε του **μια φωνή** για να μην το ξανακάνει!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω μια φωνή
βάζω μια φωνή **σε κάποιον/ του** βάζω μια φωνή

Βάζω [κάποιον] να [ρήμα]

Όταν υποχρεώνω κάποιον να κάνει κάτι, **τον βάζω να κάνει κάτι**.
Με έβαλε να του ορκιστώ ότι δεν θα πω τίποτα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω κάποιον **να ...**

Βάζω όρο

Όταν περιορίζω/ ελέγχω κάποιον σε κάτι που κάνει και του βάζω μια υποχρέωση, λέμε ότι του βάζω όρο/ όρους.

Mου έβαλε έναν όρο για να μου δίνει το αμάξι, να του φτιάχνω τον κήπο κάθε Παρασκευή.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω όρο **σε κάποιον να ...**
βάζω **έναν/ δύο ...** όρους

Βάζω πλυντήριο

Όταν βάζω τα ρούχα στο πλυντήριο, για να πλυθούν, λέμε ότι βάζω πλυντήριο.

Μετά την κατασκήνωση έβαλα τρία πλυντήρια με τα άπλυτα ρούχα των παιδιών.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω **ένα/ δύο ... πλυντήρια**

Βάζω πλώρη

¹Όταν το πλοίο έχει μόλις ξεκινήσει το ταξίδι του, λέμε ότι βάζει πλώρη.

To πλοίο έβαλε πλώρη για Σάμο.

²Όταν ξεκινώ να πάω κάπου (όχι μόνο με πλοίο) ή γενικά ξεκινώ να κάνω κάτι σημαντικό/ να πραγματοποιώ σένα σχέδιό μου, λέμε ότι βάζω πλώρη.

Ο Νίκος έβαλε πλώρη για Αμερική. Βρήκε δουλειά εκεί και σε λίγες μέρες φεύγει.

Η Μαρία έχει βάλει πλώρη για σπουδές στην Οζφόρδη. Την δέχτηκαν και ετοιμάζεται να πάει.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω πλώρη **για κάπου**
βάζω πλώρη **για κάτι**

Βάζω πορεία

Όταν ξεκινώ να πάω ή να κάνω κάτι, λέμε ότι βάζω πορεία γι' αυτό.

Ο ορειβάτης έβαλε πορεία για την κορυφή του βουνού.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω πορεία **για κάπου**

Βάζω στοίχημα

Όταν διαφωνώ με κάποιον για ένα ζήτημα, στο τέλος βάζουμε στοίχημα και βλέπουμε ποιος έχει / θα έχει δίκιο.

Έβαλα στοίχημα με τον Στέφανο ότι θα νικήσει η ΑΕΚ απόψε. Αυτός, λέει, αποκλείεται!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω στοίχημα **με κάποιον ότι** ...

Βάζω στόχο

Όταν στοχεύω/ αποφασίζω να κάνω κάτι οπωσδήποτε, λέμε ότι το βάζω στόχο ή ότι βάζω στόχο να το κάνω.

Ο Παύλος έχει **βάλει στόχο** τη θέση του διευθυντή στην εταιρεία.

Έβαλε στόχο να γίνει δικαστικός και θα πρέπει να αφοσιωθεί σε αυτό το σκοπό.

ΣΥΝΤΑΞΗ: βάζω στόχο **κάπι**
βάζω στόχο **να** ...

Βάζω τα γέλια

Όταν αρχίζω να γελάω, λέμε ότι βάζω τα γέλια.

Μόλις τον είδα ντυμένο κλόουν, **έβαλα τα γέλια!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω **τα** γέλια

Όμοιες περιφράσεις:

1. Μπήγω τα γέλια (*λαϊκό*)

Βάζω τα κλάματα

Όταν αρχίζω να κλαίω, λέμε ότι βάζω τα κλάματα.

Ο Γιαννάκης έπεσε με το ποδήλατό του κι **έβαλε τα κλάματα**.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω **τα** κλάματα

Όμοιες περιφράσεις:

1. Με παίρνουν τα κλάματα

Βάζω τέρμα

Όταν τερματίζω, τελειώνω κάτι, λέμε ότι βάζω τέρμα σε αυτό.

Βάλε επιτέλους τέρμα σε αυτή την άρρωστη σχέση! Δεν βλέπεις ότι σου κάνει κακό;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω τέρμα **σε κάτι**

Βάζω τις φωνές

¹Όταν ξαφνικά αρχίζω να φωνάζω, λέμε ότι βάζω τις φωνές.

Μόλις είδε το σκυλί να την πλησιάζει, έβαλε τις φωνές!

²Όταν αρχίζω να φωνάζω σε κάποιον για να τον μαλώσω, λέμε ότι τον βάζω τις φωνές.

Δεν έπρεπε να τον βάλεις τις φωνές! Δεν έφταιγε εκείνος για αυτό που συνέβη.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω τις φωνές

βάζω τις φωνές **σε κάποιον/ του** βάζω τις φωνές

Βάζω τόνο

Όταν γράφουμε και τονίζουμε μια λέξη για να διαβαστεί και να ακουστεί σωστά, τότε βάζουμε τόνο στη λέξη.

Βάλε τόνο στη λέξη «γάτα», είπε η δασκάλα στο Γιαννάκη.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω τόνο (**στη λέξη**)

Βάζω / μπαίνει το πέναλτι

Όταν παίζω ποδόσφαιρο και κλοτσάω τη μπάλα από μια συγκεκριμένη θέση προς το τέρμα των αντιπάλων (επειδή πριν λίγο ο διαιτητής τους τιμώρησε με φάουλ) και τελικά καταφέρω να σκοράρω, λέμε ότι βάζω το πέναλτι ή ότι μπαίνει το πέναλτι.

Μόλις έβαλε το πέναλτι/ μπήκε το πέναλτι, ο κόσμος άρχισε να πανηγυρίζει.

Βάζω τραπέζι

Όταν ετοιμάζω το τραπέζι για να καθίσουν να φάνε κάποιοι, λέμε ότι βάζω τραπέζι.

Μα πού είσαι; Σε περιμένουμε να φάμε! Η μαμά έχει βάλει τραπέζι.

Βάζω φωτιά

Όταν ανάβω φωτιά σε ένα μέρος, τότε βάζω φωτιά σε αυτό το μέρος.

*Κάποιοι απατεώνες **βάλλουν φωτιά** στο απέναντι σπίτι για εκδίκηση.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βάζω φωτιά **σε κάτι**

Βαρύ πρόγραμμα

Όταν στο πρόγραμμα κάποιου υπάρχουν πολλές δραστηριότητες/ ασχολίες, λέμε ότι είναι ένα **βαρύ πρόγραμμα**.

*Πολύ **βαρύ πρόγραμμα** έχει ο μικρός. Μήπως θα ήταν καλό να αφήσει κάποιες ασχολίες;*

*Σήμερα το **πρόγραμμά** μου είναι πολύ **βαρύ**. Απ' το πρωί θα είμαι στη σχολή και θα γυρίσω στο σπίτι αργά το βράδυ.*

Βγάζω άκρη (ανεπίσημο)

Όταν επιτέλους κάποια στιγμή καταφέρνω να καταλάβω, να απαντήσω ή γενικά να κάνω κάτι δύσκολο ή μπερδεμένο, λέμε ότι **βγάζω άκρη**.

*Ειλικρινά δεν **βγάζω άκρη** με αυτόν/ μαζί του! Κάθε μέρα μου λέει και κάπι διαφορετικό!*

*Δεν μπορώ να **βγάλω άκρη** με αυτό το πρόβλημα! Είναι πολύ δύσκολο!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω άκρη **με κάποιον/ κάτι**

Όμοιες περιφράσεις:

1. Βρίσκω άκρη (με κάποιον/ με κάτι/ σε κάτι)

Βγάζω ακτινογραφία

Όταν χτυπάω και **βγάζω μια ακτινογραφία**, οι γιατροί μπορούν να δουν αν έχω σπάσει κόκαλο ή όχι.

*Πρέπει να **βγάλουμε μια ακτινογραφία** στο πόδι, να δούμε αν είναι σπασμένο*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω ακτινογραφία **σε μέρος του σώματος**

Βγάζω / βγαίνει απαγορευτικό

Όταν η μετεωρολογική υπηρεσία βγάζει απαγορευτικό, τότε δεν επιτρέπει στα πλοία ή στα αεροπλάνα να ταξιδέψουν.

*Έχει πολύ δυνατούς ανέμους και έχουν **βγάλει απαγορευτικό**/ έχει **βγει απαγορευτικό για τα νησιά του Αιγαίου.***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω/ βγαίνει απαγορευτικό **για**

Βγάζω βόλτα

Όταν πηγαίνω για μια βόλτα έξω μαζί με κάποιον και είμαι υπεύθυνος για να τον προσέχω, λέμε ότι τον βγάζω βόλτα.

*Κάθε απόγευμα **βγάζει βόλτα** το σκύλο στο πάρκο.*

*Ο σκύλος είναι ανήσυχος. **Βγάλε** τον **μια βόλτα**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω (**μια**) βόλτα κάποιον (**αιτιατική**)

Βγάζω (έναν) δίσκο

Όταν παλιά οι τραγουδιστές ή οι συνθέτες ετοίμαζαν καινούργια τραγούδια και τα έδιναν στην αγορά για να τα ακούσει το κοινό μέσα από έναν δίσκο, λέμε ότι έβγαζαν (έναν) δίσκο.

*Η Χαρούλα Αλεξίου **έβγαλε** καινούριο **δίσκο/ σιντήρι.***

Βγάζω εισιτήριο

¹Όταν είμαι υπάλληλος σ' ένα ταμείο και δίνω στον πελάτη ένα εισιτήριο για να μπει με αυτό στο θέατρο/ κινηματογράφο ή να ταξιδέψει με κάποιο μέσο μεταφοράς, λέμε ότι του βγάζω εισιτήριο.

*Δουλεύει στο σταθμό των τρένων και **βγάζει εισιτήρια** στον κόσμο.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω εισιτήριο **σε κάποιον για κάτι**

²Όταν είμαι πελάτης και αγοράζω στο ταμείο ένα εισιτήριο για να δω με αυτό μια παράσταση ή να ταξιδέψω με κάποιο μέσο μεταφοράς, λέμε ότι βγάζω εισιτήριο.

***Έβγαλες εισιτήριο;** Το πλοίο φεύγει σε μισή ώρα.*

*-Πότε πρέπει **να βγάλουμε εισιτήρια** για τη συναυλία; -Μισή ώρα πριν ξεκινήσει πρέπει να είμαστε εκεί.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω εισιτήριο (**για κάποιον/ για κάτι/ για κάπου**)
(βλ. λήμμα: **Κλείνω εισιτήριο**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. ¹Εκδίδω εισιτήριο (επίσημο)
2. ^{1,2}Κόβω εισιτήριο

Βγάζω εφημερίδα / περιοδικό / βιβλίο- η εφημερίδα / το περιοδικό / το βιβλίο βγαίνει

Όταν ετοιμάζω μια εφημερίδα/ ένα περιοδικό/ ένα βιβλίο (το τυπώνω, το εκδίδω και το δίνω στην αγορά για να πουληθεί), λέμε ότι βγάζω μια εφημερίδα/ ένα περιοδικό/ ένα βιβλίο ή ότι η εφημερίδα/το περιοδικό/ το βιβλίο βγαίνει.

Η εφημερίδα «Η Ηχώ των γεγονότων» **βγαίνει** κάθε μέρα εκτός Κυριακής.

Το σχολείο μας **έβγαλε** μια εφημερίδα για το περιβάλλον. **Η εφημερίδα βγαίνει** μια φορά τον μήνα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω εφημερίδα (**αιτιατική**)
η εφημερίδα (**ονομαστική**) βγαίνει

Βγάζω κίτρινη κάρτα

Όταν ο διαιτητής σ' έναν αγώνα ποδοσφαίρου δείχνει μια κίτρινη κάρτα σ' έναν παίκτη για να του πει ότι την επόμενη φορά που θα συμπεριφερθεί άσχημα θα φύγει από το παιχνίδι, λέμε ότι του **βγάζει** κίτρινη κάρτα. Επίσης, το λέμε γενικά σε κάποιον που φέρεται άσχημα, όταν θέλουμε να τον προειδοποιήσουμε ότι την επόμενη φορά δεν θα τον συγχωρήσουμε.

Κλότσησε κι έβρισε τον αντίπαλό του κι ο διαιτητής του **έβγαλε κίτρινη κάρτα.**

Σου βγάζω κίτρινη κάρτα! Αν μου ζαναπείς ψέματα, δεν θα σε εμπιστευτώ ρε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω κίτρινη κάρτα **σε κάποιον/ του** βγάζω κίτρινη κάρτα

Βγάζω / κερδίζω λεφτά / χρήματα

Όταν παίρνω λεφτά είτε από τη δουλειά μου είτε από κάπου αλλού, επειδή σκέφτηκα κάτι έξυπνο ή ήμουν πολύ τυχερός, λέμε ότι **βγάζω/ κερδίζω λεφτά**.

Τα λεφτά που βγάζω/ κερδίζω απ' τη δουλειά μου είναι περίπου 1000€ κάθε μήνα.

*Ο Γιώργος νοικιάζει σε κάποιους δύο σπίτια και **βγάζει/ κερδίζει λεφτά** από τα ενοίκια.*

*Ο Θανάσης έχει **βγάλει/ κερδίσει** πολλά **λεφτά** από εμένα. Αγοράζω συνέχεια πράγματα από το μαγαζί του.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω/ κερδίζω λεφτά/ χρήματα (**από κάποιον/ κάτι**)

Βγάζω (μια) φωνή

Όταν φωνάζω πολύ δυνατά ή μουνγκρίζω, λέμε ότι βγάζω (μια) φωνή.
Ο ελέφαντας **έβγαλε (μια)** πολύ δυνατή **φωνή**.

Βγάζω συμπέρασμα

Όταν βγάζω ένα συμπέρασμα, τότε με τη σκέψη μου έχω αποφασίσει για κάτι ή έχω οδηγηθεί σε ένα αποτέλεσμα.

To συμπέρασμα που βγάλαμε από τη συζήτηση είναι ότι όλοι πρέπει να συμμετέχουμε στην εκδήλωση.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγάζω το συμπέρασμα (**ότι/ πως ...**)

Βγαίνει εκτός μόδας

Όταν κάτι δεν ταιριάζει πολύ με τον τρόπο ντυσίματος, χτενίσματος ή γενικά με τον τρόπο συμπεριφοράς που συνηθίζεται σε μια συγκεκριμένη εποχή, λέμε ότι περνάει η μόδα του/ βγαίνει εκτός μόδας.

Μα γιατί φοράς ακόμη αυτές τις μυτερές ψηλοτάκουνες γόβες; Έχουν βγει εκτός μόδας πια!

Βγαίνω με [κάποιον]

¹Όταν συναντιέμαι με κάποιον και πηγαίνω σε κάποιο μέρος μαζί του για να διασκεδάσουμε ή να κάνουμε κάτι ευχάριστο, λέμε ότι βγαίνω με αυτόν ή ότι βγαίνουμε.

Κάθε βράδυ βγαίνει με φίλους στα μπαρ./ Κάθε βράδυ βγαίνουνε στα μπαρ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγαίνω **με κάποιον**

²Όταν υπάρχει ερωτική σχέση ανάμεσα σ' εμένα και σε κάποιο άλλο πρόσωπο, λέμε ότι βγαίνω με αυτόν ή ότι βγαίνουμε.

Ο Κώστας βγαίνει με την Ελένη περίπου δύο μήνες./ Ο Κώστας και η Ελένη βγαίνουνε περίπου δύο μήνες.

Έβγαινα μαζί του, αλλά χωρίσαμε πριν λίγο καιρό.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγαίνω **με κάποιον/ βγαίνουμε**

Βγαίνω πρώτος

Όταν συναγωνίζομαι κάποιον/ κάποιους και τελικά τους νικάω ή γενικά η επίδοσή μου σε κάτι είναι η καλύτερη όλων, λέμε ότι βγαίνω πρώτος.

Στους αγώνες δρόμου **βγήκε πρώτος** ο Στέφανος και **δεύτερος** ο Κώστας.

Φέτος ο Δημήτρης **βγήκε πρώτος** απ' όλους τους συμμαθητές του στη βαθμολογία.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγαίνω πρώτος/ δεύτερος ... σε κάτι (από κάποιους)

Βγαίνω ραντεβού

Όταν πάω να συναντήσω κάποιον φίλο μου ή το αγόρι/ το κορίτσι μου σε μια ώρα που έχουμε από πριν κανονίσει, λέμε ότι βγαίνω ραντεβού με αυτό το πρόσωπο.

-Γιατί ετοιμάζεται τόσες ώρες ο γιος μας; -Θα **βγει ραντεβού** με την κοπέλα του απόψε, καταλαβαίνεις...

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βγαίνω ραντεβού **με κάποιον**
(βλ. λήμμα: **Κλείνω ραντεβού**)

Βλέπω θέατρο

Όταν πηγαίνω στο θέατρο και βλέπω μια παράσταση, λέμε ότι βλέπω θέατρο.

-Κάθε πότε **βλέπεις θέατρο;**

-Πολύ σπάνια. Δεν παίζονται παραστάσεις στην πόλη μας.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βλέπω _ θέατρο (**χωρίς άρθρο**)

Το βλέπω χλωμό (ανεπίσημο)

Όταν πιστεύω ότι κάτι τελικά δεν θα γίνει/ δεν θα πετύχει, λέμε ότι το βλέπω χλωμό.

-Τι λες; Θα έρθεις τελικά το Σαββατοκύριακο στην Αίγινα; -**Χλωμό το βλέπω**... Θα δουλεύω και τις δυο μέρες.

Χλωμό το βλέπω να μπορέσουμε να λείψουμε πέντε μέρες. Τρεις και πολύ είναι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **το** βλέπω χλωμό (**να** ...)/ **χλωμό** το βλέπω

Όμοιες περιφράσεις:

- Το βλέπω δύσκολο/ αδύνατο/ απίθανο
- Το κόβω χλωμό (ανεπίσημο)

Βλέπω σινεμά

Όταν πηγαίνω στον κινηματογράφο και βλέπω μια ταινία, λέμε ότι βλέπω σινεμά.

-**Βλέπεις καθόλου σινεμά;**

-Δεν βλέπω συχνά. Μόνο όταν υπάρχει καμιά καλή ταινία.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βλέπω _ σινεμά (**χωρίς άρθρο**)

Βλέπω ταινία

Όταν παρακολουθώ μια ταινία (στο σινεμά, την τηλεόραση κτλ), λέμε ότι βλέπω μία ταινία.

Προχθές στο σινεμά είδαμε μια καταπληκτική ταινία!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βλέπω (μια) ταινία (**κάπου**)

Βλέπω τα σκούρα (ανεπίσημο)

Όταν κάποια στιγμή δυσκολεύομαι πάρα πολύ να αντιμετωπίσω μια κατάσταση και δεν ξέρω τι να κάνω, λέμε ότι βλέπω τα σκούρα.

Μόλις είδε τα σκούρα, ήρθε σ' εμένα να τον βοηθήσω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βλέπω **τα** σκούρα

Βλέπω τηλεόραση

Όταν βλέπω/ παρακολουθώ κάτι (πχ μια εκπομπή, ένα έργο, μια ταινία, ειδήσεις κτλ) στην τηλεόραση, λέμε ότι βλέπω τηλεόραση.

Σταμάτα πια να βλέπεις τηλεόραση! Διάβασε και λίγο!

-Βλέπεις τηλεόραση; -Βλέπω μόνο ειδήσεις.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βλέπω _ τηλεόραση (**χωρίς άρθρο**)

Βρίσκομαι / είμαι σε (μία) κατάσταση

Όταν βρίσκομαι σε μια κατάσταση, είμαι σε αυτή την κατάσταση.

Τα οικονομικά της Ελλάδας βρίσκονται σε πολύ κακή κατάσταση.

Παρόλο που είναι ογδόντα οχτώ χρονών, η υγεία του βρίσκεται σε άριστη κατάσταση.

Βρίσκομαι στα πρόθυρα

Όταν είμαι λίγο πριν να κάνω κάτι ή να μου συμβεί κάτι, λέμε ότι **βρίσκομαι στα πρόθυρα** (να το κάνω/ να μου συμβεί).

*H Μαρία έχει απογοητευτεί από τη δουλειά της. **Βρίσκεται στα πρόθυρα** να την εγκαταλείψει.*

*Δεν νιώθω καλά...Νομίζω ότι **βρίσκομαι στα πρόθυρα** να αρρωστήσω.*

*H Μίνα έχει αδυνατίσει υπερβολικά. Φοβάμαι ότι **βρίσκεται στα πρόθυρα** της νευρικής ανορεξίας!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βρίσκομαι στα πρόθυρα **να** ...

βρίσκομαι στα πρόθυρα **της** καταστροφής (γενική)

Βρίσκω πολύ φυσικό

Όταν πιστεύω ότι κάτι είναι πολύ λογικό και δικαιολογημένο, λέμε ότι *το βρίσκω πολύ φυσικό*.

*Bρίσκω τον φόβο σου **πολύ φυσικό**. Είναι η πρώτη φορά που ταξιδεύεις με αεροπλάνο.*

*(Το) **βρίσκω πολύ φυσικό** να φοβάσαι/ που φοβάσαι το αεροπλάνο. Είναι η πρώτη φορά που θα πετάξεις.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βρίσκω **τον φόβο (αιτιατική)** πολύ φυσικό

βρίσκω πολύ φυσικό **να / που** ...

Βρίσκω την ώρα (ανεπίσημο)

Όταν δεν είναι η κατάλληλη ώρα/ στιγμή για να κάνω κάτι/ να γίνει κάτι, λέμε ότι *βρίσκω την ώρα* να κάνω αυτό το πράγμα.

***Βρήκες την ώρα** να κουβεντιάσουμε/ για κουβέντα! Δεν προλαβαίνω τώρα! Πρέπει να φύγω.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: βρίσκω την ώρα **να** ...

βρίσκω την ώρα **για** κάτι

Γ

Γερό πρωινό

Όταν το πρωινό γεύμα είναι χορταστικό και θρεπτικό, λέμε ότι είναι ένα γερό πρωινό.

Ένα **γερό πρωινό** μάς κρατάει όλη μέρα, αν χρειαστεί.

Κάθε μέρα τρώω ένα **γερό πρωινό**, για να μην πεινάσω μέχρι το απόγευμα.

Για καλή μου τύχη

Όταν μου συμβαίνει κάτι, επειδή είμαι πολύ τυχερός, λέω ότι μου συμβαίνει **για καλή μου τύχη**.

Άργησα πολύ να φτάσω στο σταθμό αλλά **για καλή μου τύχη** το τρένο καθυστέρησε να έρθει. Εντυχώς ταξίδεψα τελικά!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Για καλή μου τύχη + πρόταση

Για λέγε / πες

Όταν θέλουμε κάποιος να μας μιλήσει γενικά για κάτι ή να μας πει κάτι συγκεκριμένο, του λέμε «Για λέγε...».

Για λέγε, τι σου είπε η Μαρία για μένα;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Για λέγε, + ερώτηση

Για να σου πω

Όταν κάποιος μας λέει/ μας κάνει κάτι που δεν μας αρέσει, μας ενοχλεί, μας προσβάλλει ή μας εκνευρίζει ή όταν γενικά διαφωνούμε με κάποιον, του λέμε «**για να σου πω...**», για να καταλάβει ότι θέλουμε να σταματήσει.

Για να σου πω! Μη θέλεις συνέχεια να μαθαίνεις τι κάνουν οι άλλοι! Να σε νοιάζει μόνο ο εαυτός σου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Για να σου δώσω να καταλάβεις

Όταν θέλω να βοηθήσω κάποιον να καταλάβει κάτι/ να του εξηγήσω κάτι του λέω:
«Για να σου δώσω να καταλάβεις»

Για να σου δώσω να καταλάβεις, ούτε που με κοίταξε όταν μπήκα, τόσο θυμωμένος ήταν.

Για να σου δώσω να καταλάβεις, πού είναι το ζαχαροπλαστείο ‘‘Σελέκτ’’; Ε, ακριβώς απέναντι είναι το σπίτι του.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Για να σου δώσω να καταλάβεις, + πρόταση

Γίνεται θέμα

Όταν ένα γεγονός, μια πράξη ή κάποια λόγια μαθεύονται, απασχολούν και συζητιούνται από τον κόσμο, λέμε ότι κάτι γίνεται θέμα.

Ο σεισμός στην Ινδονησία έγινε θέμα σε όλο τον κόσμο.

Η δήλωση του υπουργού έγινε θέμα από τους δημοσιογράφους στα κανάλια.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: γίνεται θέμα κάπου

γίνεται θέμα από κάποιον

Όμοιες περιφράσεις:

1. Γίνεται ζήτημα (επίσημο)

Γίνεται σάλος

Όταν υπάρχει μεγάλη απήχηση/ μεγάλος πάταγος λόγω κάποιου προσώπου, γεγονότος κτλ, λέμε ότι γίνεται σάλος με αυτό το πρόσωπο, το γεγονός κτλ.

Τη δεκαετία του '60 γινόταν σάλος σε όλο τον κόσμο με τον Έλβις Πρίσλεϊ!

Έχει γίνει σάλος με αυτό το τραγούδι! Ακούγεται παντού σε όλη την Ευρώπη.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: γίνεται σάλος με κάποιον/ κάτι

Γίνεται χαμός (ανεπίσημο)

Όταν θέλουμε να πούμε ότι κάπου υπάρχει πάρα πολύς κόσμος, φασαρία, ακαταστασία, αναστάτωση, αλλά και κάποιες φορές πολύ κέφι, ξεφάντωμα ή ενθουσιασμός, λέμε ότι γίνεται χαμός.

Χτες βράδυ στο μπαρ γινόταν χαμός! Δεν μπορούσες να κουνηθείς!

Γίνεται χαμός στην αγορά! Ολοι σήμερα κατέβηκαν να ψωνίσουν για τα χριστούγεννα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: γίνεται χαμός **κάπου**

Όμοιες περιφράσεις:

1. Γίνεται πανικός (ανεπίσημο)
2. Γίνεται χαλασμός (ανεπίσημο)

Γίνομαι / είμαι έξω φρενών

Όταν θυμώνω πάρα πολύ, τότε γίνομαι έξω φρενών.

Ο Κώστας έγινε έξω φρενών, όταν μου έπεσε το λάπτοπ στο πάτωμα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Γίνομαι κόκαλο (ανεπίσημο)

¹Όταν μεθάω πάρα πολύ και νιώθω πολύ άσχημα από το ποτό, λέμε ότι γίνομαι κόκαλο.
Δεν μπορεί να περπατήσει απ' το πολύ κρασί! Έγινε κόκαλο!

²Όταν αδυνατίζω πάρα πολύ και σχεδόν φαίνονται τα κόκαλα στο σώμα μου, λέμε ότι γίνομαι κόκαλο.

Φάε λιγάκι να παχύνεις! Έχεις γίνει κόκαλο!

Γίνομαι ρεζίλι (ανεπίσημο)

Όταν ντρέπομαι πολύ για κάτι άσχημο που έκανα ή κάτι γελοίο που μου συνέβη, λέμε ότι γίνομαι ρεζίλι.

Ερχονται οι τουρίστες, κλείστε τις λακκούβες στους δρόμους, θα γίνουμε ρεζίλι!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: γίνομαι ρεζίλι (**σε κάποιον**)
(βλ. λήμμα: **Γίνομαι ρόμπα**)

Γίνομαι ρόμπα (αργκό)

Όταν ντρέπομαι πολύ για κάτι ασχημο που έκανα ή κάτι γελοίο που μου συνέβη, λέμε ότι γίνομαι ρόμπα.

Χτες στο πάρτι γλίστρησα κι έπεσα απ' τη σκάλα πάνω στο σερβιτόρο με τα καναπεδάκια. Όλοι μας κοίταζαν και γελούσαν! **Ρόμπα έγινα!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: γίνομαι ρόμπα (**σε κάποιον**)
(βλ. λήμμα: **Γίνομαι ρεζίλι**)

Γράφομαι [κάπου]

Όταν σε ένα χώρο ή σε μία ομάδα/ οργάνωση/ σύλλογο πηγαίνω για πρώτη φορά για να γράψει κάποιος το όνομά μου και τα στοιχεία μου και να μπορώ να κάνω ό,τι κάνει κι ο υπόλοιπος κόσμος εκεί, λέμε ότι γράφομαι εκεί.

Γράφτηκα (στο) γνωμαστήριο. Θα πηγαίνω τρεις φορές την εβδομάδα στο τμήμα αερόμπικ και μία στο τμήμα χορού.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: γράφομαι **κάπου**

Γράφω εξετάσεις / διαγώνισμα / τεστ

Όταν δίνω γραπτές εξετάσεις σε κάποιο μάθημα, λέμε ότι γράφω εξετάσεις ή διαγώνισμα ή **τεστ**.

Άνριο **γράφω εξετάσεις / διαγώνισμα / τεστ** στην *Iστορία* και δεν έχω διαβάσει καλά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: γράφω εξετάσεις/ διαγώνισμα/ τεστ **στη Γεωγραφία, στη Χημεία, ... (μάθημα)**

(βλ. λήμμα: **Δίνω εξετάσεις** και **Έχω εξετάσεις / διαγώνισμα / τεστ** και **Κόβομαι στις εξετάσεις / στο διαγώνισμα / στο τεστ**)

Γράφω κανονικά (ανεπίσημο)

Όταν δεν με νοιάζει καθόλου, αδιαφορώ τελείως για κάποιον/ κάτι, λέμε ότι *τον/ το γράφω (κανονικά)*.

*Δεν κατάλαβες τι σου είπα; Βέβαια! Τόση ώρα σου μιλάω και με **γράφεις κανονικά**.*

*Ο Νίκος τα έχει **γράψει** όλα **κανονικά** κι ασχολείται μόνο με το ποδόσφαιρο.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: γράφω κάποιον/ **κάτι** (κανονικά).

Όμοιες περιφράσεις:

- Γράφω κάποιον στα παλιά μου τα παπούτσια (ανεπίσημο)

Γράφω [μάθημα]

Όταν δίνω γραπτές εξετάσεις σε κάποιο μάθημα, λέμε ότι γράφω αυτό το μάθημα.
Αύριο **γράφω Φυσική** και πρέπει να μελετήσω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: γράφω/ δίνω **Μαθηματικά, Γλώσσα, ... (μάθημα)**
(βλ. λήμμα: **Γράφω εξετάσεις / διαγώνισμα / τεστ**)

Γυρίζω ταινία

Όταν είμαι σκηνοθέτης και ετοιμάζω μια ταινία για το σινεμά την τηλεόραση κτλ, λέμε ότι **την γυρίζω**.

Ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος γύριζε την τελευταία του ταινία, όταν πέθανε.

Δε βγάζω κιχ (ανεπίσημο)

Όταν δεν μιλάω και γενικά δεν ακούγομαι καθόλου, λέμε ότι δε βγάζω κιχ.

Προχωράτε όλοι αθόρυβα και μη **βγάλετε κιχ!** Δεν πρέπει να μας ακούσει κανείς.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Δε βγάζω μιλιά (ανεπίσημο)

Όταν δεν μιλάω ή γενικά δεν ακούγομαι καθόλου, λέμε ότι δε βγάζω μιλιά.

Ήταν πολύ στενοχωρημένη. Όλη τη μέρα καθόταν σε μια γωνιά και **δεν έβγαζε μιλιά**.

Όμοιες περιφράσεις:

1. Δε βγάζω άχνα (ανεπίσημο)/ κιχ (ανεπίσημο)/ τσιμουδιά (λαϊκό)

Δε βλέπω την ώρα

Όταν θέλω πάρα πολύ και βιάζομαι/ είμαι ανυπόμονος να κάνω/ να γίνει κάτι, λέμε ότι δε βλέπω την ώρα να το κάνω/ να γίνει.

Δε βλέπω την ώρα να κλείσουν τα σχολεία να κοιμηθώ λίγο!

Ο Σταμάτης **δε βλέπει την ώρα** να γυρίσει στην Ελλάδα! Κουράστηκε πια να ζει στη Νέα Υόρκη.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δε βλέπω την ώρα **να** ...

Δε μένει παρά

Όταν κάποια στιγμή έχω κάνει ή γίνουν γίνει τα πάντα και υπάρχει ακόμη ένα ή λίγα πράγματα που πρέπει να γίνουν, λέμε ότι «δε μένει παρά...»

Είμαστε έτοιμοι. **Δε μένει παρά** να πάρουμε τις βαλίτσες μας και να φύγουμε.

Το σχολείο τελείωσε. **Δε μένουν παρά** οι εξετάσεις ακόμη.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δε μένει παρά **να** ...
δε μένουν παρά **οι εξετάσεις** (ονομαστική)

Δείχνω απορία

Όταν είναι φανερό ότι απορώ, ξαφνιάζομαι για κάτι, λέμε ότι **δείχνω απορία**.
*Μόλις του είπαν ότι απολύεται, **έδειξε** μεγάλη **απορία**.*
Έδειξε μεγάλη **απορία** για την απόλυτή του.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δείχνω απορία (**για κάτι**)

Δείχνω εμπιστοσύνη

Όταν νιώθω σιγουριά ότι κάποιος θα κάνει σωστά κάτι, τότε του **δείχνω εμπιστοσύνη**, τον εμπιστεύομαι.
*Πρέπει να **δείχνεις εμπιστοσύνη** στα παιδιά σου, για να νιώθουν και αυτά ασφάλεια.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δείχνω εμπιστοσύνη **σε κάποιον/ του δείχνω εμπιστοσύνη**

Δε μου λες (ανεπίσημο-προφορικό)

Όταν θέλουμε να ρωτήσουμε κάποιον κάτι, του λέμε «**Δε μου λες, ...**».
Δε μου λες, πι έγινε χτες βράδυ στο πάρτι;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δε μου λες, + ερώτηση

Όμοιες περιφράσεις:

1. **Για πες (μου)...** (ανεπίσημο-προφορικό)
2. **Για λέγε...** (ανεπίσημο-προφορικό)

Δεν είμαι με τα καλά μου / Είσαι με τα καλά σου; (ανεπίσημο)

Όταν σκέφτομαι ή συμπεριφέρομαι παράλογα/ ανόητα, λέμε ότι δεν είμαι με τα καλά μου.

Είσαι με τα καλά σου; Θα βοντήξεις στη θάλασσα με τέτοιο κρύο;
Ο μπέμπης **δεν είναι με τα καλά του** σήμερα. Όλο γκρινιάζει και φωνάζει.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **Δεν** είμαι με τα καλά μου (αρνητική πρόταση)
Είσαι με τα καλά σου; (ερώτηση)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Δεν πάω καλά (ανεπίσημο)
2. Δεν στέκω καλά (ανεπίσημο)
3. Δεν επικοινωνώ με τον εγκέφαλό μου/με το μυαλό μου (ανεπίσημο)
4. Δεν είμαι στα καλά μου (ανεπίσημο)
5. Δεν είμαι καλά στα μυαλά μου (ανεπίσημο)
6. Έχω ξεφύγει (ανεπίσημο)
7. Το/τα έχω χάσει (ανεπίσημο)
8. Τα έχω παίξει (ανεπίσημο)

Δεν είναι μικρό πρά(γ)μα

Όταν κάτι είναι πολύ σημαντικό για κάποιον, λέει ότι δεν είναι μικρό πράγμα.

Δεν είναι μικρό πράγμα η διπλή νίκη της ομάδας σου.

Δεν είναι μικρό πράγμα να έχεις πάρει χρυσό μετάλλιο στους Ολυμπιακούς αγώνες.

Δεν είναι μικρό πράγμα να γεννιέται ένα παιδί στην οικογένεια.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Δεν είναι μικρό πράγμα **η** νίκη (ονομαστική)

Δεν είναι μικρό πράγμα **να** ...

Δεν έχω (την παραμικρή) ιδέα

Όταν δεν ξέρω τίποτα για ένα θέμα, τότε δεν έχω (την παραμικρή ιδέα) γι' αυτό.

Δεν έχω (την παραμικρή) ιδέα για το πού θα πάμε εκδρομή. Μήπως ζέρει ο Θάνος;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **δεν** έχω ιδέα **για** κάτι (αρνητική πρόταση)

έχεις ιδέα **για** κάτι; (ερώτηση)

Δεν κλείνω μάτι

Όταν δεν μπορώ να κοιμηθώ, τότε δεν κλείνω μάτι.

Ηπια έναν δυνατό καφέ χθες αργά το απόγενυμα και **δεν** μπορούσα **να κλείσω μάτι** μέχρι τις τρεις.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Δεν ξέρω και πολλά

Όταν δεν γνωρίζω καλά κάποιον ή κάτι (ένα θέμα) ή γενικά δεν είμαι πολύ ικανός σε κάτι, λέμε ότι δεν ξέρω και πολλά γι' αυτόν ή γι' αυτό.

-Από που είναι η Ελένη; -**Δεν ξέρω και πολλά** γι' αυτήν. Χτες τη γνώρισα.

Δεν ξέρω και πολλά από Φυσική. Αν ήξερα, θα σε βοηθούσα με τα μαθήματα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δεν ξέρω και πολλά για κάποιον
δεν ξέρω και πολλά από κάτι

Δεν ξέρω πού παν' τα τέσσερα (ανεπίσημο)

Όταν δεν ξέρω τίποτα απολύτως για ένα θέμα και μου λείπουν ακόμη και οι βασικές γνώσεις γι' αυτό, τότε δεν ξέρω πού παν' τα τέσσερα.

Κάποιος πρέπει να με βοηθήσει στα Μαθηματικά. **Δεν ξέρω πού παν' τα τέσσερα!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Δεν ξέρω πού παν' τα τέσσερα (**σε κάτι**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Δεν έχω ιδέα

Δεν πειράζει

Όταν κάτι δεν είναι κακό που συμβαίνει ή δεν είναι ενοχλητικό, λέμε ότι δεν πειράζει.

Δεν πειράζει που έγινε ένα λάθος. Δεν ήταν σημαντικό.

Δεν πειράζει να δεις λίγη τηλεόραση. Αρκεί να διαβάσεις πρώτα τα μαθήματά σου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Δεν πειράζει **πουν .../ να**

Δεν το συζητώ!

Όταν είμαι σίγουρος ή αποφασισμένος για κάτι και δεν συμφωνώ με καμία αντίθετη άποψη, λέω ότι δεν **το συζητώ**!

Δεν το συζητώ! Θα έρθεις κι εσύ μαζί μου. Δεν πάω μόνη μου στη γιορτή.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Δεν υπάρχει ψυχή (ανεπίσημο)

Όταν σ' ένα μέρος δεν υπάρχει κανένας άνθρωπος (ή ελάχιστοι άνθρωποι), λέμε ότι εκεί δεν υπάρχει ψυχή.

Χτες πήγαμε στην παραλία, αλλά ο καιρός δεν ήταν καλός, και **δεν υπήρχε ψυχή**.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Δίνεται η ευκαιρία

Όταν υπάρχει η ευκαιρία ή η δυνατότητα για να γίνει κάτι, λέμε ότι δίνεται η ευκαιρία.
Δυστυχώς σήμερα δε **δίνονται πολλές ευκαιρίες** για εργασία/ για να υπάρξει εργασία.
Στα περισσότερα χωριά δε **δίνεται η ευκαιρία** στους νέους να διασκεδάσουν ή να ψυχαγωγηθούν.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνεται η ευκαιρία (**σε κάποιον**) για κάτι/ να .. / για να ..

Δίνω (την) αφορμή

Όταν κάποιος/ κάτι μου δίνει την ευκαιρία ή τη δικαιολογία να κάνω κάτι, τότε λέμε ότι μου δίνει την αφορμή να το κάνω.

Την αφορμή για τον καβγά την **έδωσε** η Στεφανία, που τον κλότσησε δυνατά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **μου** δίνει την αφορμή **να ...**

Δίνω (το) δικαίωμα

Όταν επιτρέπω σε κάποιον να κάνει κάτι, του δίνω το δικαίωμα να το κάνει.

Ποιος σου **έδωσε το δικαίωμα** να ανοίγεις τα συρτάρια του γραφείου μου;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω το δικαίωμα **σε κάποιον να .../ του** δίνω το δικαίωμα

Δίνω ένα χέρι / χεράκι (οικείο, ανεπίσημο)

Όταν δίνουμε ένα χέρι/χεράκι σε κάποιον, τον βοηθάμε να κάνει κάτι.

Έλα! Δώσε ένα χεράκι να πλύνουμε τα πιάτα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω ένα χέρι/ χεράκι **σε κάποιον να .../ του** δίνω ένα χέρι/ χεράκι

Δίνω εξετάσεις

Όταν εξετάζομαι σε μάθημα/ μαθήματα για να κριθεί αν θα επιτύχω ή θα αποτύχω σε αυτά, λέμε ότι δίνω εξετάσεις.

Πότε θα δώσεις (εξετάσεις στην) *Iστορία;* -*Την Τρίτη.*

Tον Ιούνιο **έδωσα εξετάσεις** για να περάσω στο *Πανεπιστήμιο.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω εξετάσεις στη Γεωγραφία, στη Χημεία, . (μάθημα)

Δίνω (μια / την) εξήγηση

Όταν λέω σε κάποιον τους λόγους για τους οποίους γίνεται ή έγινε κάτι ή γενικά του δίνω περισσότερες πληροφορίες για να καταλάβει κάτι καλύτερα, λέμε ότι δίνω μια εξήγηση για το θέμα.

Θα πρέπει να **δώσει εξηγήσεις** στο δικαστήριο για τις πράξεις του.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω εξήγηση σε κάποιον για κάτι/ του δίνω εξήγηση

Δίνω θάρρος

Όταν ενθαρρύνω κάποιον (του λέω λόγια ή κάνω κάτι για να νιώσει πιο θαρραλέος/ δυνατός), λέμε ότι του δίνω θάρρος.

Πρέπει να **δώσουμε θάρρος** στα παιδιά της ομάδας για να μπορέσουν να νικήσουν την Κυριακή.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω θάρρος σε κάποιον (να ...)/ του δίνω θάρρος

Δίνω λογαριασμό

Όταν πρέπει να ενημερώσω κάποιον για κάτι που κάνω, τότε λέμε ότι του δίνω λογαριασμό.

Δεν **δίνω λογαριασμό** σε κανέναν! Είμαι ενήλικη, εργαζόμενη και μπορώ να κάνω ό,τι θέλω!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω λογαριασμό σε κάποιον/ του δίνω λογαριασμό

Δίνω μια ιδέα / ιδέες

Όταν λέω σε κάποιον κάτι (καινούριο ίσως) που σκέφτηκα για να το πει ή να το κάνει εκείνος, λέμε ότι του δίνω μια ιδέα/ ιδέες.

Ένας διακοσμητής μας **έδωσε** ωραίες **ιδέες** για την επίπλωση στο καινούριο μας σπίτι/ για να επιπλώσουμε το καινούριο μας σπίτι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω μια ιδέα/ ιδέες σε κάποιον (για κάτι/ για να ...)/ του δίνω μια ιδέα/ ιδέες

Δίνω μία συμβουλή / συμβουλές

Όταν προτείνω σε κάποιον τι να κάνει, επειδή εγώ ξέρω καλύτερα, τότε του δίνω συμβουλές, τον συμβουλεύω.

Δεν δίνω συμβουλές σε κανέναν για το πρέπει να κάνει. Ας κάνει ο καθένας ό, πι θέλει!

Ο γιατρός μουν έδωσε αρκετές συμβουλές για την υγεία μουν, το δύσκολο θα είναι να τις ακολουθήσω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω συμβουλές σε κάποιον για κάτι/ του δίνω συμβουλές

Δίνω οδηγίες

Όταν συμβουλεύω ή κατευθύνω κάποιον για να μπορέσει να κάνει κάτι που δεν γνωρίζει, λέμε ότι του δίνω οδηγίες.

Η Ελένη θα σου δώσει οδηγίες για να πας στο σπίτι της θείας.

Ο γιατρός μουν έδωσε οδηγίες για τη σωστή χρήση του φαρμάκου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω οδηγίες σε κάποιον για κάτι/ να ...

Δίνω όνομα

Όταν ονομάζω κάπως κάποιον ή κάτι, λέμε ότι του δίνω όνομα.

Οι γονείς μουν κι ο νονός μουν μούν έδωσαν το όνομα «Κατερίνα», επειδή έτσι έλεγαν τη γιαγιά μουν.

Έδωσα στη γάτα μουν το όνομα «Ζιζέλ».

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω (ένα) όνομα σε κάποιον/ του δίνω όνομα
(βλ. λήμμα: **Παίρνω όνομα**)

Δίνω πάσα

Όταν κάποιος πετάει τη μπάλα (με τα χέρια ή με κλοτσιά) σε κάποιον άλλον για να την πιάσει, λέμε ότι του δίνει πάσα.

Ο συμπαίκτης του τού έδωσε μια καλή πάσα, κι εκείνος κατευθείαν έριξε τη μπάλα στα δίχτυα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω πάσα σε κάποιον/ του δίνω πάσα

Δίνω πέναλτι

Όταν είμαι διαιτητής σ' έναν αγώνα ποδοσφαίρου και τιμωρώ μια ομάδα επιτρέποντας στην αντίπαλη να προσπαθήσει κάποιος παίκτης της να σκοράρει, λέμε ότι δίνω πέναλτι σε αυτήν την ομάδα που θα προσπαθήσει να σκοράρει.

*Ποπό! Ο τερματοφύλακας κλότσησε τον αντίπαλο παίκτη στην προσπάθειά του να αποκρούσει! Αποκλείεται να μη **δώσει πέναλτι** ο διαιτητής!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω πέναλτι **σε κάποιον/ του** δίνω πέναλτι

Άλλες περιφράσεις:

1. Χαρίζω πέναλτι

Όταν είμαι διαιτητής σ' έναν αγώνα ποδοσφαίρου και τιμωρώ άδικα μια ομάδα επιτρέποντας στην αντίπαλη ομάδα να προσπαθήσει κάποιος παίκτης της να σκοράρει εναντίον των αντιπάλων, λέμε ότι **χαρίζω πέναλτι σ'** αυτήν την ομάδα που θα προσπαθήσει να σκοράρει.

Είναι άδικο! Τους χαρίζει πέναλτι! Αφού δεν έγινε φάουλ!

Δίνω πληροφορίες

Όταν κάποιος μου λέει πράγματα που θέλω να μάθω (με ενημερώνει) ή γενικά μαθαίνω κάποια πράγματα που θέλω, λέμε ότι κάποιος ή κάτι μου δίνει **πληροφορίες**.

*Πάμε στο Παρίσι τον άλλο μήνα. Ποιος μπορεί να μας **δώσει πληροφορίες** για την πόλη;*

*To βιβλίο αντό θα σου **δώσει πολλές πληροφορίες** πάνω στην ιστορία της τέχνης.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω πληροφορίες **σε κάποιον για κάτι / πάνω σε κάτι**

Δίνω σημασία

Όταν ενδιαφέρομαι και προσέχω πολύ κάποιον ή κάτι επειδή πιστεύω ότι είναι σημαντικό ή σπουδαίο, λέμε ότι δίνω **σημασία** σε αυτό το πρόσωπο ή αυτό το πράγμα.

*Του μίλησα, αλλά δεν μου **έδωσε καμία σημασία**.*

*Μη **δίνεις σημασία** σε αυτά που λέει, ξέρεις ότι σε αγαπάει κατά βάθος.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω σημασία **σε κάποιον/ του** δίνω σημασία
(βλ. λήμμα: **Δίνω τη σημασία**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Δείχνω ενδιαφέρον (για κάποιον/κάτι)

Δίνω συνέντευξη

Όταν είμαι διάσημο/ σημαντικό πρόσωπο και απαντώ στις ερωτήσεις ενός δημοσιογράφου ή όταν απαντώ σε κάποιον που με ρωτάει πράγματα για τον εαυτό μου

που τον ενδιαφέρουν (για λόγους επαγγελματικούς, σπουδών κτλ), λέμε ότι (του) δίνω συνέντευξη.

*Η διάσημη ηθοποιός **έδωσε συνέντευξη** στη δημοσιογράφο του κρατικού καναλιού.*

*Απόψε ο Υπουργός θα **δώσει συνέντευξη** στους δημοσιογράφους.*

*Για να σε δεχτούν σε αυτό το Πανεπιστήμιο πρέπει πρώτα να **δώσεις συνέντευξη**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω συνέντευξη **σε κάποιον/ του** δίνω συνέντευξη

Δίνω τη σημασία

Όταν λέω ποιο είναι το νόημα, η σημασία μιας λέξης, μιας φράσης, ενός κειμένου, μιας ιστορίας κτλ., λέμε ότι δίνω τη σημασία τους.

*Η δασκάλα μας ζήτησε να **δώσουμε τη σημασία** της λέξης «απαγορεύω» με ένα αντίθετο ή ένα συνώνυμο.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω τη σημασία **της λέξης (γενική)**

(βλ. λήμμα: **Δίνω σημασία**)

Δίνω (μια) υπόσχεση

Όταν λέμε σε κάποιον ότι θα κάνουμε κάτι οπωσδήποτε, λέμε ότι του δίνουμε (*μια*) υπόσχεση.

Έδωσα υπόσχεση στους γονείς μου ότι θα γυρίσω σύντομα στην Ελλάδα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω υπόσχεση **σε κάποιον ότι ... ή να .../ του** δίνω υπόσχεση

Δίνω χαιρετίσματα

Όταν λέμε σε κάποιον να χαιρετήσει κάποιο άλλο πρόσωπο που εμείς συνήθως δεν το βλέπουμε, τότε του δίνουμε χαιρετίσματα.

*Τι κάνει η μαμά σου; Δεν την έχω συναντήσει τελευταία. **Δώσε** της **χαιρετίσματα.***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω χαιρετίσματα **σε κάποιον/ του** δίνω χαιρετίσματα

Δίνω χρόνο

Όταν λέω/ επιτρέπω σε κάποιον να κάνει κάτι μέσα σε κάποιο ή σε συγκεκριμένο χρόνο, λέμε ότι του δίνω χρόνο.

*Θα σου **δώσω** λίγο **χρόνο**, για να αποφασίσεις τι θα κάνεις.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δίνω χρόνο **σε κάποιον (να ...)**

Δουλειά της αρκούδας (*ανεπίσημο, λαϊκό*)

Όταν έχουμε πάρα πολλή δουλειά να κάνουμε, λέμε την έκφραση «δουλειά της αρκούδας».

*Kουράζομαι τόσο πολύ! Κάθε μέρα έχω **τη δουλειά της αρκούδας**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **έχω** τη δουλειά της αρκούδας

Όμοιες περιφράσεις:

1. Τρελή δουλειά (*ανεπίσημο*)

Δουλεύει [συσκευή]

Όταν μια συσκευή ή ένα μηχάνημα λειτουργεί, λέμε ότι δουλεύει.

*O τεχνικός ήρθε κι έφτιαξε **το πλυντήριο**, και τώρα **δουλεύει** τέλεια!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **η συσκευή** δουλεύει

Δώσ' του και / να [ρήμα]

Όταν κάτι γίνεται / γινόταν ξανά και ξανά, λέμε «δώσ' του και...»

*Kai η κυρία Άννα, εκνευρισμένη, **δώσ' του να** πηγαίνει και να λέει ότι είναι άδικο, της χρεώσανε τόσα λεφτά για το τηλέφωνο και χωρίς αποτέλεσμα.*

*Kai η κυρία Άννα, εκνευρισμένη, **δώσ' του** πήγαινε πάνω κάτω και έλεγε ότι είναι άδικο, της χρεώσανε τόσα λεφτά για το τηλέφωνο και χωρίς αποτέλεσμα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: δώσ' του **να** πηγαίνει (*ενεστώτας*)

δώσ' του **και** πήγαινε (*Παρατατικός*)

E

Εγώ είμαι εδώ (ανεπίσημο)

Όταν θέλω να πω σε κάποιον ότι δεν πρέπει να φοβάται ή να ανησυχεί γιατί θα τον βιοθήσω σε ό,τι χρειαστεί ή ακόμη θα κάνω εγώ αυτό που εκείνος δεν μπορεί, του λέω «Εγώ είμαι εδώ».

- Το σπίτι είναι πάρα πολύ βρόμικο! Πώς θα το καθαρίσω μόνη μου;
- Μην ανησυχείς. **Εγώ είμαι εδώ!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Εδώ και [χρόνο / καιρό]

Όταν θέλουμε να μιλήσουμε για κάτι που συμβαίνει συνεχώς από κάποτε μέχρι σήμερα ή για κάτι που συνέβη κάποια στιγμή πριν από σήμερα, λέμε ότι κάτι συμβαίνει ή συνέβη εδώ και κάμποσο χρόνο/ κάμποσο καιρό.

- Εδώ και έξι μήνες** μαθαίνω Ιταλικά.
- Εδώ και δύο χρόνια** έχει σταματήσει το κάπνισμα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: εδώ και (**τόσο**) χρόνο/ καιρό

Εδώ που τα λέμε (ανεπίσημο)

Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον τι πιστεύουμε, τι νιώθουμε ή τι θέλουμε ειλικρινά, του λέμε «Εδώ που τα λέμε...»

- Εδώ που τα λέμε,** συμφωνώ μαζί σου. Ο Γιάννης δε φέρθηκε έξυπνα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Ομοιες περιφράσεις:

1. Μεταξύ μας
2. (Για) να πω την αλήθεια
3. (Για) να είμαι ειλικρινής

Είμαι ίδιος [κάποιος]

Όταν κάποιος μοιάζει πάρα πολύ με κάποιον άλλον στην εμφάνιση ή/και στο χαρακτήρα, λέμε ότι αυτός είναι **ίδιος ο άλλος**.

*H Maríα **είναι ίδια η μητέρα της!** Δυναμική, αποφασιστική, αλλά και νευρική όπως κι εκείνη.*

Είσαι ίδιος ο πατέρας σου στα μάτια και στο χαμόγελο!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είμαι ίδιος κάποιος (σε κάτι)

Είμαι με [κάποιους / ομάδα / κόμμα]

Όταν είμαι οπαδός μιας ομάδας, ενός κόμματος ή γενικά κάποιας οργάνωσης ή είμαι μέλος/ανήκω σε αυτήν την ομάδα/κόμμα/οργάνωση, λέμε ότι είμαι με αυτήν την ομάδα/κόμμα κτλ.

*Θα τσακωθούν στον αγώνα ο Γιάννης με τον Κώστα! Ο ένας **είναι με τον Ολυμπιακό κι ο άλλος με τον Παναθηναϊκό!***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είμαι με την Α.Ε.Κ., τους οικολόγους, ...

Είμαι μέσα!

Όταν απαντώ θετικά σε μια πρόσκληση ή γενικά σε μια πρόταση που μου γίνεται, λέω «**Είμαι μέσα!**»

-Τι λες, πάμε το Σαββατοκύριακο να μείνουμε στο εξοχικό του Κώστα;

*-Ωραία ιδέα! (**Είμαι**) **μέσα!***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Είμαι / γίνομαι οικονομικά ανεξάρτητος

Όταν έχω τα δικά μου χρήματα για να ζήσω, είμαι/ γίνομαι οικονομικά ανεξάρτητος.

*Μετά τις σπουδές τα παιδιά πρέπει σιγά σιγά να **γίνονται οικονομικά ανεξάρτητα.***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είμαι/ γίνομαι οικονομικά ανεξάρτητος, -η, -ο

Είμαι πτώμα (ανεπίσημο)

Όταν είμαι πάρα πολύ κουρασμένος, λέμε ότι είμαι πτώμα (απ' την κουραση).

Πάω αμέσως να ξαπλώσω. **Είμαι πτώμα** (απ' την κούραση)!
Γύρισε σπίτι χτες και **ήταν πτώμα** απ' την πολλή δουλειά!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είμαι πτώμα (**από κάτι**)

Είμαι σε θέση

Όταν μπορώ, έχω τη δύναμη, να κάνω κάτι, λέμε ότι **είμαι σε θέση** να το κάνω.
Δεν είμαι σε θέση να έρθω μαζί σας. Είμαι πολύ κουρασμένη και θα μείνω σπίτι απόψε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είμαι σε θέση **να** ...
(βλ. λήμμα: **Έχω τη δυνατότητα**)

Είμαι σε φόρμα

Όταν η φυσική μου κατάσταση είναι καλή (είμαι υγιής, γυμνασμένος και με αντοχές), λέμε ότι **είμαι σε φόρμα**.
Ο Γιάννης είναι σε πολύ καλή φόρμα, γυμνάζεται καθημερινά και τρέφεται υγιεινά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είμαι σε **φόρμα** (χωρίς άρθρο)

Είμαι στη μέρα μου (*ανεπίσημο*)

Όταν κάποια μέρα είμαι/ νιώθω πάρα πολύ ικανός και μπορώ να επιτύχω το καλύτερο αποτέλεσμα σε ό,τι κάνω, λέμε ότι (εκείνη τη μέρα) **είμαι στη μέρα μου**.

Χτες ο Ολυμπιακός ήταν στη μέρα του! Επαιξε πολύ καλά και κέρδισε την AEK 3-0!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είμαι στη μέρα μου **σήμερα, χτες, ...** (κάποια μέρα)

Είμαι στη μόδα

Όταν κάτι ή κάποιος ταιριάζει πολύ με τον τρόπο ντυσίματος, χτενίσματος ή με τους διάφορους τρόπους συμπεριφοράς που συνηθίζονται σε μια συγκεκριμένη εποχή, λέμε ότι αυτό το πρόσωπο είναι **στη μόδα** ή αυτό το πράγμα είναι **στη μόδα/ της μόδας**.

Η Όλγα κάθε έξι μήνες αγοράζει καινούρια ρούχα, γιατί θέλει πάντα να είναι στη μόδα.

Αυτά τα στενά παντελόνια φέτος είναι πολύ στη μόδα/ της μόδας.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάποιος είναι στη μόδα (**ονομαστική**)
κάτι είναι στη μόδα/ της μόδας

Όμοιες περιφράσεις:

1. Ακολουθώ τη μόδα (μόνο για πρόσωπο)
2. Πάω με τη μόδα (μόνο για πρόσωπο)

Είμαι στον κόσμο μου (ανεπίσημο)

¹Όταν κάποια στιγμή σκέφτομαι κάτι άλλο και δεν προσέχω αυτό που βλέπω ή ακούω ή αυτό που συμβαίνει, λέμε ότι είμαι στον κόσμο μου.

Σήμερα είσαι τελείως στον κόσμο σου! Σου μιλάω και κοιτάς το παράθυρο!

²Όταν γενικά στη ζωή μου είμαι ξέγνοιαστος, δεν σκέφτομαι πολύ σοβαρά, δεν αγχώνομαι ούτε ανησυχώ για τίποτα και συνήθως ασχολούμαι μόνο με ό,τι μ' αρέσει, λέμε ότι είμαι στον κόσμο μου.

H Μαρία όπως πάντα είναι στον κόσμο της! Αντί να έρθει στο μάθημα πήγε στη θάλασσα πάλι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Είμαι τάφος (ανεπίσημο)

Όταν γενικά δεν λέω ποτέ σε κανέναν τα μυστικά ή τα διάφορα θέματα που μου εμπιστεύονται οι άνθρωποι, λέμε ότι είμαι τάφος.

Na είσαι σίγουρος ότι ποτέ κανείς δεν θα μάθει αυτό που μου είπες. Είμαι τάφος.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

(βλ. λήμμα: **Κρατάω μυστικό**)

Είναι / γίνεται αιτία

Όταν κάποιος/ κάτι είναι ή γίνεται η αιτία για να συμβεί / που συμβαίνει κάτι άλλο, λέμε ότι είναι/ γίνεται αιτία (κάποιας κατάστασης, γεγονότος κτλ).

H Μαρία ήταν/ έγινε πάλι αιτία τσακωμού στην παρέα.

Ο νόμος αυτός ήταν/ έγινε αιτία να ξεκινήσουν νέα απεργία οι οδηγοί ταξί.

Ένα μισοσβητσμένο τσιγάρο έγινε αιτία να καεί ολόκληρο το σπίτι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάποιος/ κάτι είναι αιτία τσακωμού (γενική) / να ...

Είναι για πέταμα

Όταν κάτι δεν το χρειαζόμαστε πια/ δεν πρόκειται να το χρησιμοποιήσουμε ποτέ και θέλουμε να το πετάξουμε, λέμε ότι είναι για πέταμα. Επίσης, το λέμε και γενικά για οτιδήποτε δεν αξίζει.

Γιατί τη φυλάς αυτήν την παλιά φούστα; **Είναι για πέταμα.**

Αυτή η ταινία που είδαμε χτες **ήταν για πέταμα!** Πολύ βαρετή!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **η** φούστα (ονομαστική) είναι για πέταμα

Είναι γνωστό

Όταν κάτι είναι γνωστό, σημαίνει ότι το γνωρίζουμε όλοι.

Είναι γνωστό ότι η Ελλάδα βρίσκεται στη νότια Ευρώπη.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είναι γνωστό **ότι** ...

Είναι δυο βήματα (ανεπίσημο)

Όταν κάτι βρίσκεται πολύ κοντά σε κάποιο σημείο/ τόπο, λέμε ότι είναι δυο βήματα από εκεί.

Το σπίτι μου **είναι δυο βήματα** απ' το σχολείο. Κάθε πρωί σε πέντε λεπτά είμαι εκεί.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **κάτι** είναι δυο βήματα **από κάπου**

Είναι και [ουσιαστικό] στη μέση

Όταν κάτι είναι στη μέση, σημαίνει ότι πρέπει να το σκεφτώ/ να το υπολογίζω και αυτό.

Πότε θα προλάβουμε να ετοιμαστούμε για το ταξίδι; **Είναι και η γιορτή του σχολείου στη μέση,** που θα τη διοργανώσω φέτος εγώ!

Ο Πάνος θα παντρευόταν την Ελένη αύριο κιόλας, αλλά **είναι και οι γονείς του στη μέση**, που δε τη συμπαθούν καθόλου!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είναι και **η γιορτή** στη μέση (ονομαστική)

Είναι στο χέρι μου

Όταν κάτι είναι στο χέρι μου, μπορώ να αποφασίσω ο ίδιος για το τι θα γίνει.

Είναι στο χέρι σου να περάσεις στο πανεπιστήμιο. Αν διαβάσεις, θα πετύχεις.

Είναι στο χέρι του να πάρει τη θέση, έχει όλα τα προσόντα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: είναι στο χέρι μου (**να ...**)

Είσαι / είστε για [ουσιαστικό] ;

Όταν προτείνουμε σε κάποιον (ή κάποιους) αν θα ήθελε να κάνει κάτι μαζί μας, του/ τους λέμε «Είσαι/ είστε για ...;»

- **Είσαι για μια βόλτα** το βραδάκι; - *Nαι, αμέ. Βαρέθηκα κι εγώ, κλεισμένη μέσα στο σπίτι!*

Εκεί που [έκανα / γινόταν κάτι]

Όταν θέλουμε να μιλήσουμε για κάτι που συνέβη κάποια στιγμή, ενώ την ίδια ώρα γινόταν κάτι άλλο, λέμε «Εκεί που έκανα/ γινόταν κάτι... (συνέβη κάτι άλλο)».

Εκεί που προχωρούσα στο δρόμο, με σταμάτησε ένας άγνωστος.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: εκεί που **έκανα/ γινόταν κάτι...**

Έλα λίγο (ανεπίσημο-προφορικό)

Όταν θέλουμε να καλέσουμε κάποιον κοντά μας για να του πούμε κάτι, του λέμε «Έλα λίγο...».

-Γιάννη, **έλα λίγο** στο γραφείο μου να σου πω!
-Ερχομαι αμέσως.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Έλα τώρα! (ανεπίσημο-προφορικό)

Όταν δεν πιστεύουμε ότι κάτι που μας λέει κάποιος είναι αλήθεια ή όταν ζητάμε από κάποιον να σταματήσει να κάνει κάτι, του λέμε «Έλα τώρα!»

-Τα έμαθες; Ο Γιάννης και η Άννα χώρισαν! -**Έλα τώρα!** Αποκλείεται! Αυτοί είναι πολύ αγαπημένοι.
- **Έλα τώρα!** Σταμάτα να γκρινιάζεις πια! Σου είπα, δε θα φας άλλη σοκολάτα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Επικρατεί η άποψη

Όταν οι περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν κάτι, λέμε ότι η συγκεκριμένη άποψη, δηλαδή, αυτό που πιστεύουν, επικρατεί.

Τα τελευταία χρόνια **επικρατεί η άποψη** ότι/ πως η νοημοσύνη δεν είναι μία αλλά υπάρχουν επτά είδη της.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: επικρατεί η άποψη **ότι/ πως** ...

Έρχομαι σε επαφή

¹Όταν συναντώ, επικοινωνώ, σχετίζομαι με κάποιον άνθρωπο, λέμε ότι έρχομαι σε επαφή με αυτόν.

Πόσο συχνά **έρχεστε σε επαφή** με τους συγγενείς σας στην Ελλάδα;

²Όταν ασχολούμαι με κάτι, λέμε ότι έρχομαι σε επαφή με αυτό.

Ηρθα σε επαφή με την κλασική μουσική όταν ήμουν έξι ετών.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έρχομαι σε επαφή **με κάποιον/ κάτι**
(βλ. λήμμα: **Έχω επαφή**)

Έρχομαι στα χέρια

Όταν τσακώνομαι με κάποιον σπρώχνοντάς τον ή χτυπώντας τον με τα χέρια μου, λέμε ότι έρχομαι στα χέρια (με αυτόν).

Έγινε πολύ άσχημος καβγάς στην ταβέρνα! Ο Γιάννης **ήρθε στα χέρια** με τον Κώστα και οι άλλοι προσπαθούσαν να τους χωρίσουν.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έρχομαι στα χέρια **με κάποιον**

Έχει ησυχία

Όταν κάπου είναι ήσυχα, λέμε ότι έχει ησυχία.

Στη γειτονιά μας **έχει πολλή ησυχία**.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **κάπου** έχει ησυχία

Έχει [καιρό]

Όταν θέλουμε να περιγράψουμε πώς θα είναι ο καιρός σε ένα μέρος, λέμε ότι έχει καλό ή άσχημο καιρό ή ότι έχει κρύο/ ζέστη, αέρα.

Σήμερα **έχει** áσχημο **καιρό**, óμως αύριο θα **έχει λιακάδα, ζέστη και λίγο αεράκι.**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχει καιρό (**αιτιατική**)
(βλ. λήμμα: **Κάνει [καιρό]**)

Έχει [**κατάσταση**]

Όταν κάπου υπάρχει μια οποιαδήποτε κατάσταση που θέλουμε να περιγράψουμε, λέμε ότι εκεί **έχει** αυτήν την κατάσταση

(φασαρία, θόρυβο, ησυχία, ατμόσφαιρα).

-Εδώ **έχει** πολλή **φασαρία!** Πάμε να φύγουμε καλύτερα;

-Μα γιατί; **Έχει** ωραία **ατμόσφαιρα!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχει θόρυβο (**αιτιατική**)

Έχει νόημα

1. Όταν κάποιος/κάτι σημαίνει κάτι συγκεκριμένο ή γενικά σημαίνει κάποια πράγματα, λέμε ότι **έχει νόημα**.

*Αν δεις την ταινία αυτή προσεκτικά θα καταλάβεις ότι **έχει** ένα βαθύτερο **νόημα**.*

2. Όταν είναι σημαντικό/ υπάρχει λόγος να κάνει κάποιος κάτι/ να γίνει κάτι, λέμε ότι **έχει νόημα να το κάνει/ να γίνει**.

*Δεν **έχει νόημα** να ζεις, αν δεν είσαι ΠΑΟΚτζής! (σύνθημα των γηπέδων)*

Έχει νόημα να προσπαθήσω, αφού υπάρχουν ελάχιστες ελπίδες;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: 1. κάποιος/**κάτι** έχει νόημα
2. έχει νόημα **να ...**

Έχει πλάκα

Όταν κάποιος/ κάτι είναι αστείος/ προκαλεί γέλιο ή απλά είναι πολύ συμπαθητικός/ ευχάριστος, λέμε ότι **έχει πλάκα**.

*Κοίτα! Δεν **έχει** πολλή **πλάκα** ο μικρός ντυμένος κλόουν;*

*Αχ, και να έβλεπες την πεθερά μου να χορεύει ταγκό! **Είχε** πολλή **πλάκα!***

*Αυτό το έργο **έχει** πολλή **πλάκα!** Όσες φορές και να το δω, γελάω!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάποιος/**κάτι** έχει πλάκα

Έχεις πρόβλημα;

Όταν θέλουμε να ρωτήσουμε κάποιον αν τον πειράζει/τον ενοχλεί κάποιος/ κάτι ή αν δεν αισθάνεται καλά με αυτόν/ αυτό, του λέμε «Έχεις πρόβλημα;»

Θα αργήσω λιγάκι σήμερα να έρθω στη δουλειά. **Έχεις πρόβλημα;**

Μπορώ να φέρω και τον ξάδερφό μου στο πάρτι σου; Θα μείνει μόνο για απόψε στην Αθήνα, και δεν ξέρω τι να τον κάνω! Αν όμως **έχεις πρόβλημα** να έρθει, δεν πειράζει, θα δω τι θα κάνω.

Έχεις πρόβλημα που μίλησα για σένα στη Δανάη; Μην ανησυχείς, δε θα πει τίποτε, ξέρει να κρατάει μυστικά.

Έχεις κάποιο πρόβλημα με τη Δήμητρα; Γιατί δεν της μιλάς;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχεις πρόβλημα;

έχεις πρόβλημα **να ...;**

έχεις πρόβλημα **που ...;**

έχεις πρόβλημα **με κάποιον/ κάτι;**

Έχω άδεια

¹ Όταν δεν δουλεύω και ξεκουράζομαι για κάμποσο καιρό, επειδή μου το επέτρεψαν στη δουλειά μου, λέμε ότι έχω άδεια.

Αντές τις μέρες **έχω άδεια** απ' τη δουλειά μου για να ξεκουραστώ.

² Όταν κάποιος μου έχει επιτρέψει να κάνω κάτι, έχω άδεια να το κάνω.

-Δεν μπορείς να το κάνεις αυτό. -Μπορώ. **Έχω άδεια** (από τον υπεύθυνο)/ **Έχω την άδεια** του υπευθύνου.

Η αστυνομία **είχε άδεια** για έλεγχο και μπήκε στο σπίτι τους.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω **την** άδεια κάποιου

έχω άδεια **από κάποιον για να ...**

έχω άδεια **για κάτι**

(βλ. λήμμα: **Παίρνω άδεια**)

Έχω αναβολή

Όταν πρέπει να κάνω κάτι, αλλά μπορώ να το κάνω τελικά κάποια άλλη στιγμή/ καιρό αργότερα, επειδή μου το επιτρέπει κάποιος, λέμε ότι έχω αναβολή.

Έχει αναβολή απ' το στρατό και θα πάει ένα χρόνο αργότερα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω αναβολή (**από κάποιον**)

Έχω ανάγκη

Όταν χρειάζομαι κάποιον/ κάτι, λέμε ότι *τον/ το έχω ανάγκη*.

Όταν ήταν μικρός, **είχε ανάγκη** τον πατέρα του, αλλά εκείνος έλειπε συνέχεια, γιατί ταξίδευε.

Όλα τα παιδιά **έχουν ανάγκη** τη φροντίδα/ από τη φροντίδα των γονιών τους.

Έχω κουραστεί πολύ με τη δουλειά! **Έχω ανάγκη** να σταματήσω για λίγο καιρό.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω κάποιον/ κάτι (**αιτιατική**) ανάγκη

έχω ανάγκη από κάποιον/ κάτι

έχω ανάγκη **να** ...

Έχω ασκήσεις

Όταν οι μαθητές πρέπει να κάνουν κάποιες εργασίες στο σπίτι με σκοπό να μάθουν καλύτερα αυτά που διδάσκονται στο σχολείο, λέμε ότι **έχουν ασκήσεις**.

Έχουμε πάρα πολλές **ασκήσεις** στη Φυσική για αύριο. Δεν θα προλάβω να τις τελειώσω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω ασκήσεις (**σε κάτι**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. έχω εργασίες

Έχω (τα) γενέθλια (μου)

Όταν είναι εκείνη η συγκεκριμένη μέρα του χρόνου, στην οποία κάποτε γεννηθήκαμε, λέμε ότι **έχουμε γενέθλια** (έχουμε τα γενέθλιά μας).

-Πότε **έχεις γενέθλια**;

-Στις 24 Ιουνίου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω **γενέθλια** (χωρίς άρθρο)

έχω **τα γενέθλιά μου**

Άλλες περιφράσεις:

1. **Κάνω (τα) γενέθλια (μου)**

Όταν γιορτάζω κάπου τα γενέθλιά μου μαζί με κόσμο, λέμε ότι **κάνω γενέθλια** (κάνω τα γενέθλιά μου).

Φέτος θα καλέσω δυο τρεις φίλους και θα κάνω τα γενέθλιά μου στο σπίτι.

Έχω (τη) γνώμη

Όταν πιστεύω κάτι, **έχω γνώμη** γι' αυτό.

- Τι γνώμη έχεις για τους υπολογιστές στη ζωή μας;
- Έχω τη γνώμη ότι η σωστή χρήση από μικρούς και μεγάλους μόνο ωφέλιμη μπορεί να είναι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω γνώμη για κάποιον/ κάτι
έχω τη γνώμη ότι ...

Έχω διάβασμα

Όταν πρέπει να διαβάσω/να μελετήσω για το σχολείο, το Πανεπιστήμιο ή γενικά για κάποιο μάθημα, λέμε ότι έχω διάβασμα.

Σήμερα δεν θα πάω πουθενά. Θα μείνω σπίτι γιατί **έχω διάβασμα**. Αύριο γράφουμε διαγώνισμα στα Μαθηματικά.

Έχω διάθεση

Όταν έχω διάθεση να κάνω κάτι, σημαίνει ότι έχω όρεξη να το κάνω.

-Έχεις διάθεση για κανέναν καφέ; -Ναι, αμέ!

Δεν **είχα διάθεση** να μαλώσω και γι' αυτό έφυγα χωρίς να του πω τίποτε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω διάθεση για κάτι/ να ...

Έχω διαφορές

Όταν κάποιος/ κάτι είναι διαφορετικός/-ό από κάποιον άλλον/ κάτι άλλο, λέμε ότι έχει διαφορές.

Έχω αρκετές **διαφορές** στο χαρακτήρα απ' τη μητέρα μου. Δεν μοιάζουμε εντελώς.

Η εικόνα 1 **έχει** πέντε **διαφορές** από την εικόνα 2. Βρες τις.

Η Αθήνα **έχει** πολλές **διαφορές** με το Βερολίνο στο κλίμα, στο τρόπο ζωής κτλ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω διαφορές από κάποιον/ με κάποιον (σε κάτι)
κάτι έχει διαφορές από κάτι/ με κάτι

Έχω δικαίωμα

¹Όταν πρέπει να έχω κάτι και οι άλλοι πρέπει να μου το δώσουν, λέμε ότι το δικαιούμαι, έχω δικαίωμα σε αυτό.

Όλοι οι κάτοικοι της Γης **έχουν δικαίωμα** στην εκπαίδευση.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω δικαίωμα σε κάτι

²Όταν έχω την άδεια να κάνω κάτι, τότε έχω το δικαίωμα να το κάνω.
Δεν **έχεις κανένα δικαίωμα** να ανοίγεις τα συρτάρια του γραφείου μου!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω δικαίωμα **να** ...

Έχω δίκιο ≠ άδικο

Όταν λέμε την αλήθεια/ κάτι που είναι σωστό ή όταν η συμπεριφορά μας είναι δικαιολογημένη, τότε έχουμε δίκιο. Στην αντίθετη περίπτωση έχουμε άδικο.

Η μητέρα σου **έχει δίκιο** να σου φωνάζει. Δεν συμπεριφέρεσαι σωστά.
Είχες δίκιο που έλεγες να φύγουμε πιο νωρίς. Τώρα έχει πολλή κίνηση.
Είχες δίκιο για το σπίτι. Είναι παλιό, μικρό και άβολο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω δίκιο ≠ άδικο **που** ... / **να** ...
έχω δίκιο ≠ άδικο **για** κάποιον/ κάτι

Έχω δουλειά

Όταν κάνω κάτι, είμαι απασχολημένος, λέμε ότι έχω δουλειά.

Δεν μπορώ να έρθω τώρα, **έχω δουλειά**.
Τι **δουλειές** **έχουμε** το απόγευμα στο γραφείο;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω **___** δουλειά (χωρίς άρθρο)

Έχω (ένα) όνομα

¹Όταν κάποιος/ κάτι ονομάζεται κάπως, λέμε ότι έχει αυτό το όνομα.
Δεν θυμάμαι πώς λέγεται αυτή η κοπέλα. **Έχει (ένα)** πολύ παράξενο **όνομα**.

²Όταν κάποιος/ κάτι είναι διάσημος ή γενικά υπάρχει μια καλή φήμη γι' αυτόν, λέμε ότι έχει (ένα) όνομα.
Tον Κώστα των γνωρίζουν όλοι. **Έχει (ένα) όνομα** στην πόλη του.

Έχω εμπιστοσύνη

Όταν νιώθω σιγουριά για κάποιον και τις πράξεις του, λέμε ότι του έχω εμπιστοσύνη.
Mην ανησυχείς για τη Βαγγελιώ, είναι ώριμη, δεν κάνει ανοησίες. *Μπορείς* να της **έχεις εμπιστοσύνη**.
Σου **έχω εμπιστοσύνη** ότι θα τα καταφέρεις.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **του** έχω εμπιστοσύνη **να** .../ **ότι** ...

Έχω εξετάσεις / διαγώνισμα / τεστ

Όταν πρέπει να εξεταστώ σε κάποιο μάθημα, λέμε ότι έχω εξετάσεις/ διαγώνισμα/ τεστ.

Σε λίγο καιρό **έχω εξετάσεις** στα Αγγλικά και πρέπει να διαβάσω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω εξετάσεις/ εξέταση/ διαγώνισμα/ τεστ **σε μάθημα**
(βλ. λήμμα: **Γράφω εξετάσεις / διαγώνισμα / τεστ** και **Κόβομαι στις εξετάσεις / στο διαγώνισμα / στο τεστ**)

Έχω επαφή

¹Όταν σχετίζομαι/ συναναστρέφομαι με κάποιον άνθρωπο/ κάποιους ανθρώπους, λέμε ότι έχω επαφή με αυτόν/ αυτούς.

Παλιά **είχα** καθημερινή **επαφή** με την Ελένη, αλλά πλέον δεν μιλάμε πια.

²Όταν ασχολούμαι αρκετά με κάτι, λέμε ότι έχω επαφή με αυτό.

Από τότε που ήταν παιδί **είχε επαφή** με το χορό και σήμερα έχει γίνει μια διάσημη χορεύτρια.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω επαφή **με κάποιον/ κάτι**

(βλ. λήμμα: **Τερχομαι σε επαφή**)

Έχω ευαισθησία

Όταν ο οργανισμός μου (η υγεία μου) είναι ευαίσθητος σε κάποια πράγματα ή καταστάσεις, λέμε ότι έχω ευαισθησία.

Έχω ευαισθησία στα μάτια και πρέπει πάντα να φοράω γναλιά ηλίουν.

Το δέρμα μου κοκκινίζει πολύ εύκολα, γιατί **έχω ευαισθησία** στον ήλιο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω ευαισθησία (**σε κάτι**)

Έχω καθυστέρηση

Όταν κάποιος κάνει κάτι αργότερα από την ώρα που έπρεπε να το κάνει ή γενικά κάτι γίνεται αργότερα από την ώρα που έπρεπε να γίνει, λέμε ότι έχει καθυστέρηση.

Μας είπαν ότι το πλοίο θα **έχει καθυστέρηση**. Θα φτάσει στο λιμάνι μισή ώρα αργότερα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω καθυστέρηση (**τόσο [χρόνο]**)

Έχω καιρό μπροστά μου

Όταν υπάρχει πολύς χρόνος για να κάνω κάτι, λέμε ότι **έχω καιρό μπροστά μου**.

Έχουμε καιρό μπροστά μας μέχρι τη γιορτή. Μην ανησυχείς, θα τα προλάβουμε όλα.

Έχεις καιρό μπροστά σου (για) να διαβάσεις. Οι εξετάσεις είναι σε έξι μήνες!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω καιρό μπροστά μου (**να ...**)

Έχω καλή ≠ κακή [υγεία / φυσική κατάσταση]

Όταν είμαι υγιής και όταν αντέχω να περπατάω, να τρέχω, να γυμνάζομαι ή γενικά να κάνω διάφορες δουλειές που κουράζουν το σώμα, λέμε ότι **έχω (καλή) υγεία** και ότι **έχω καλή φυσική κατάσταση**.

Ο γιατρός μας είπε ότι ο παππούς *έχει καλή υγεία* και πολύ *καλή φυσική κατάσταση*. Είναι σαν σαραντάρης!

Έχω κέφι

Όταν θέλουμε πάρα πολύ/ είμαστε πρόθυμοι να κάνουμε κάτι, λέμε ότι **έχουμε κέφι** για αυτό.

-Πάμε μια βόλτα στο κέντρο;

-Μπα! Δεν **έχω κέφι** για βόλτα/να πάω βόλτα. Προτιμώ να μείνω σπίτι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω κέφι **να ...**

Όμοιες περιφράσεις:

1. Έχω όρεξη
2. Έχω διάθεση

Έχω κέφια

Όταν είμαι πολύ χαρούμενος και θέλω να διασκεδάσω ή γενικά αισθάνομαι όμορφα, λέμε ότι **έχω τα κέφια μου**.

Δεν **έχει κέφια** σήμερα ο Μιχάλης. Λυπημένος φαίνεται.

Βλέπω να **έχεις** μεγάλα **κέφια** απόψε, Πόπη! Τι σου συμβαίνει; Έχεις ευχάριστα νέα;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω κέφια
έχω **τα κέφια μου**

Έχω κόλλημα (ανεπίσημο)

Όταν μου αρέσει πάρα πολύ κάτι/ κάποιος, το θέλω, το σκέφτομαι και ασχολούμαι συνέχεια με αυτό, λέμε ότι έχω κόλλημα.

*O γιος μου **έχει κόλλημα** με τα παιχνίδια στον υπολογιστή. Όλη τη μέρα δεν ασχολείται με τίποτε άλλο!*

Έχει κόλλημα ν' αλλάζει συνέχεια το χρώμα των μαλλιών της. Βαριέται να είναι με το ίδιο για πολύ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω κόλλημα **με κάποιον/ κάτι**
έχω κόλλημα **να ...**

Έχω [βάρος / ύψος / μήκος / πλάτος / εμβαδόν / όγκο / έκταση]

Όταν μετράμε ένα φυσικό μέγεθος και βρίσκουμε το αποτέλεσμα, λέμε ότι έχουμε τόσο από αυτό το φυσικό μέγεθος.

- Τι βάρος έχεις;
- Έχω βάρος** 52 κιλά.
- Τι/ Πόσο ύψος έχεις;
- Έχω ύψος** 1.80.
- Πόσο/ Τι μήκος έχει το σκάφος;
- Έχει μήκος** 12 μέτρα.

Έχω μυστικό

¹Όταν δεν θέλω να μάθει κανείς ή θέλω να μάθουν μόνο πολύ λίγοι άνθρωποι κάτι ή κάποια πράγματα, λέμε ότι έχω μυστικό/ μυστικά ή το έχω μυστικό.

Έχω ένα **μυστικό**, αλλά δεν στο λέω γιατί φοβάμαι μην το πεις πουθενά.

*Μη με ρωτάς! Δεν θα στο πω γιατί **το έχω μυστικό**.*

Έχω πολλά **μυστικά** απ' τους γονείς μου. Δεν τους τα λέω όλα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω μυστικό/ **το** έχω μυστικό
έχω (ένα) μυστικό/ μυστικά (**από κάποιον**)

²Όταν ξέρουμε τον καλύτερο και μοναδικό τρόπο για να πετύχει κάτι, λέμε ότι έχουμε το μυστικό.

Έχω το μυστικό της επιτυχίας/ για την επιτυχία.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω **το** μυστικό/ τα μυστικά **της** επιτυχίας (γενική)
(βλ. λήμμα: **Κρατάω μυστικό**)

Έχω να [ρήμα] / Έχω [ουσιαστικό]

Όταν πρέπει/ έχω κανονίσει να κάνω κάτι, λέμε ότι έχω να κάνω αυτό το πράγμα ή έχω αυτό το πράγμα.

-Θα πάμε απόψε στο πάρτι;

-Δεν μπορώ. **Έχω να ξυπνήσω** πολύ νωρίς αύριο./ **Έχω** πρωινό **ξύπνημα** αύριο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω οδοντογιατρό (αιτιατική)
(βλ. λήμμα: Έχω να [ρήμα] [καιρό])

Έχω να [ρήμα] [καιρό]

Όταν για κάποιο καιρό δεν έχω κάνει καθόλου κάτι, λέμε ότι έχω να κάνω αυτό το πράγμα τόσο καιρό ή από τότε.

*Μήπως ξέρεις πού βρίσκεται ο Γιάννης; **Έχω να τον δω ένα μήνα/ από τα Χριστούγεννα!***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω **να ... τόσο καιρό/ από τότε**
(βλ. λήμμα: Έχω να [ρήμα])

Έχω να πω

Όταν θέλω να μιλήσω σε κάποιον για κάτι, λέμε ότι έχω να πω σε κάποιον κάτι. Επίσης, όταν γενικά θέλω να πω τη γνώμη μου αρχίζω τη φράση μου λέγοντας «Έχω να πω ότι...»

Έχω να σου πω κάτι που θα σε στεναχωρήσει.

Έχω να πω ότι/ πως διαφωνώ με όσα ακούστηκαν.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω να πω **σε κάποιον κάτι**
έχω να πω **ότι/ πως** ....
(βλ. λήμμα: Έχω να [ρήμα])

Έχω νέα

Όταν μαθαίνω καινούργια πράγματα σχετικά με κάποιον/ κάτι από αυτόν τον ίδιον, λέμε ότι έχω νέα από αυτόν ή γι' αυτόν. Επίσης το λέμε όταν γενικά μας συμβαίνουν καινούργια πράγματα.

Έχεις κανένα **νέο** απ' τον Αντρέα; *Δεν τον έχω δει καθόλου τον τελευταίο καιρό.*

Έχω νέα για τη Ζωή. *Mου είπαν ότι γύρισε πίσω στο χωριό.*

Πότε θα μιλήσουμε επιτέλους; **Έχω** πολλά **νέα** να σου πω!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω νέα **(από κάποιον)**
έχω νέα **(για κάποιον/ κάτι)**

Έχω όλον τον καιρό

Όταν υπάρχει πολύς καιρός/ χρόνος για να κάνω κάτι/ ν' ασχοληθώ με κάτι, λέμε ότι έχω όλον τον καιρό να κάνω αυτό το πράγμα.

*Οι αγώνες είναι σε ένα χρόνο. **Έχετε όλον τον καιρό** να προετοιμαστείτε τέλεια/ για τέλεια προετοιμασία!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ‘έχω όλον τον καιρό **να .../ για κάτι**

Έχω όρεξη

¹Όταν θέλουμε πάρα πολύ να φάμε, λέμε ότι έχουμε όρεξη.

-Θέλεις να φας κάτι;

-Όχι, ευχαριστώ. Δεν **έχω όρεξη**.

²Όταν θέλουμε πάρα πολύ να κάνουμε κάτι ή όταν γενικά νιώθουμε όμορφα κι ευχάριστα, λέμε ότι έχουμε όρεξη.

-Σήμερα είμαι πολύ χαρούμενη κι **έχω όρεξη** για βόλτες!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω όρεξη **για κάτι**

έχω όρεξη **να ...**

Άλλες περιφράσεις:

1. Μου ανοίγει/ μου έρχεται η όρεξη

Όταν ξαφνικά θέλω πολύ να φάω ή γενικά να κάνω κάτι, ενώ πρώτα δεν ήθελα, λέμε ότι *μου ανοίγει/μου έρχεται η όρεξη*.

Δεν πεινούσα καθόλου, αλλά μόλις είδα αυτά τα ωραία φαγητά μου άνοιξε η όρεξη!

2. Μου κόβεται/ μου φεύγει η όρεξη

Όταν ξαφνικά δεν θέλω να φάω ή γενικά να κάνω κάτι ενώ πρώτα ήθελα, λέμε ότι *μου κόβεται/μου φεύγει η όρεξη*.

Στεναχωρήθηκα με αυτό που μου είπες και δεν θέλω να πάω στο πάρτι τώρα. Μου έφυγε η όρεξη.

Έχω [κάποιον] πάνω απ' το κεφάλι μου (ανεπίσημο)

Όταν κάποιος είναι συνέχεια ή πολλές ώρες/ καιρό μαζί μου και πάντα μου λέει τι και πώς να το κάνω ή με εκνευρίζει ή τον βαριέμαι και γενικά θα ήμουν καλύτερα χωρίς αυτόν, λέμε ότι τον **έχω πάνω απ' το κεφάλι μου**.

*Μόλις γίνω 18 θα φύγω απ' το σπίτι. Δεν θέλω να **έχω τους γονείς μου πάνω απ' το κεφάλι μου!***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Έχω πέναλτι

Όταν μια ομάδα ποδοσφαιρίου δικαιούται να προσπαθήσει να σκοράρει εναντίον των αντιπάλων επειδή ο διαιτητής της το επέτρεψε τιμωρώντας την αντίπαλη ομάδα, λέμε ότι έχει πέναλτι.

*Ο αγώνας ήταν ισόπαλος, αλλά στο τελευταίο λεπτό **είχαμε πέναλτι** (από το διαιτητή) κι έτσι κερδίσαμε!*

Όμοιες περιφράσεις:

1. Παιρνω πέναλτι
2. Κερδίζω πέναλτι

Έχω πρόβλημα

Όταν μου συμβαίνει κάτι άσχημο, υπάρχει μια δυσκολία ή γενικά δεν ξέρω τι πρέπει να κάνω σε ένα θέμα, λέμε ότι έχω πρόβλημα. Επίσης, το λέμε όταν δεν μας αρέσει/δεν αισθανόμαστε καλά με κάποιον ή κάτι.

Έχω πρόβλημα με το γιο μου. Δεν διαβάζει καθόλου και είναι πολύ άτακτος!

Έχεις κάποιο **πρόβλημα** μαζί μου; Γιατί μου μιλάς άσχημα;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω πρόβλημα **με κάποιον/ κάτι**

Άλλες περιφράσεις:

1. Λύνω ένα πρόβλημα

Όταν κάνω κάτι για να σταματήσει να υπάρχει ένα πρόβλημα (μια δυσκολία, κάτι άσχημο κτλ.), λέμε ότι το λύνω. Επίσης, το λέμε όταν απαντώ σε ένα πρόβλημα στα Μαθηματικά, στη Φυσική ή στη Χημεία.

Δεν είναι και τόσο δύσκολο πρόβλημα. Μπορώ να το λύσω.

Έχω πρόσβαση

Όταν μπορώ να φτάσω, να μπω κάπου ή να έχω κάτι ή κάποιον, τότε έχω πρόσβαση σε αυτό ή σε αυτόν.

*Οι ταμίες της τράπεζας **έχουν πρόσβαση** στο χρηματοκιβώτιο.*

*Στο γραφείο μου δεν **έχω πρόσβαση** στο ίντερνετ, δεν έχω καλό σήμα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω πρόσβαση **σε κάτι/ κάποιον**

Έχω προτεραιότητα

Όταν δικαιούμαι να κάνω κάτι πρώτος από κάποιον άλλον/ κάποιους άλλους που περιμένουν/ θέλουν να κάνουν το ίδιο, λέμε ότι έχω προτεραιότητα.

*Μα από πού ήρθε αυτό το μηχανάκι; **Είχα προτεραιότητα** να περάσω απέναντι!*

*Τα Ατόμα με Ειδικές Ανάγκες **έχουν** πάντα **προτεραιότητα** στις ουρές.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω προτεραιότητα **να ...**
έχω προτεραιότητα **σε κάτι/ κάπου**

Έχω ρέστα

Όταν δίνω περισσότερα χρήματα από όσα πρέπει για να αγοράσω ή να πληρώσω κάτι και μου επιστρέφουν κάποια χρήματα πίσω, τότε λέμε ότι **έχω ρέστα**.

*Έδωσα 100 Ευρώ και **έχω ρέστα** 20 Ευρώ. Πόσο κόστιζε το φόρεμα;*

Έχω ρέστα 20 Ευρώ από τα 100 Ευρώ που έδωσα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω ρέστα **τόσο**
έχω ρέστα **από τόσο**
(βλ. λήμψα: **Παίρνω ρέστα**)

Έχω σειρά

Όταν είναι η δική μου σειρά να κάνω κάτι, λέμε ότι **έχω σειρά**.

*-Ποιος **έχει σειρά** να παίξει στα χαρτιά, ο Στέφανος ή η Νίκη;*

-Η Νίκη. Ο Στέφανος μόλις έπαιξε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω σειρά **να ...**

Έχω στο μυαλό μου

Όταν σκέφτομαι κάποιον/ κάτι ή γενικά σκέφτομαι να κάνω κάτι, λέμε ότι **έχω στο μυαλό μου αυτόν/αυτό** ή **έχω στο μυαλό μου να κάνω αυτό** το πράγμα.

*Ο Μάνος έχει φύγει στο εξωτερικό, αλλά οι φίλοι του τον **έχουν στο μυαλό τους**.*

Έχω στο μυαλό μου συνέχεια τις διακοπές.

*Νομίζω ότι **έχει στο μυαλό του** να φύγει στο εξωτερικό, αλλά δε μας λέει τίποτε για να μη μας στενοχωρήσει.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω στο μυαλό μου κάποιον/ κάτι
έχω στο μυαλό μου **να ...**

(βλ. λήμψα: **Έχω το μυαλό μου κάπου / αλλού**)

Έχω [συναίσθημα / ψυχική κατάσταση]

Όταν νιώθουμε κάτι για κάποιο πρόσωπο ή για κάποια κατάσταση τότε **έχουμε κάποιο συναίσθημα για κάποιον ή για κάτι**.

Έχω αγωνία/ ανησυχία/ φόβο/ áγχος για την εξέταση.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω αγωνία για κάποιον/ κάτι
έχω φόβο **να** ...
έχω ανησυχία **μήπως**/ μη ...
έχω χαρά **γιατί**/ επειδή ...
έχω θυμό **που** ...

Έχω συνάντηση

Όταν συναντιέμαι με κάποιον, λέμε ότι έχω συνάντηση με αυτόν/μαζί του.

Έχω συνάντηση με τα παιδιά στις εφτά. Θα πάμε για καφέ.

Χτες είχα μια ευχάριστη συνάντηση! Είδα τον Κώστα στο δρόμο μετά από πολύ καιρό.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω συνάντηση **με** κάποιον

Έχω σύνδεση

Όταν πληρώνω κάθε μήνα ένα ποσόν για να μπορώ να συνδεθώ στο ίντερνετ ή να μπορώ να μιλήσω στο τηλέφωνο μέσω κάποιας εταιρείας, λέμε ότι έχω σύνδεση.

Με αυτήν την εταιρεία έχω φτηνή σύνδεση στο ίντερνετ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω σύνδεση **σε**

Έχω σχέση

¹Όταν υπάρχει ένα είδος σχέσης (οικογενειακής, ερωτικής, φιλικής, επαγγελματικής κτλ.) ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους ανθρώπους, λέμε ότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν (μια τέτοια) σχέση (οικογενειακή, ερωτική, φιλική, επαγγελματική κτλ.).

Έχω μια πολύ καλή σχέση με την Κατερίνα από τότε που πηγαίναμε σχολείο.

Ο Αντρέας έχει σχέση με τη Δανάη περίπου δύο χρόνια.

²Όταν μου αρέσει κάτι και ασχολούμαι με αυτό ή ξέρω κάποια πράγματα για κάτι, λέμε ότι έχω σχέση μ' αυτό.

Δεν έχω καθόλου καλή σχέση με τα Μαθηματικά. Ποτέ δεν μου άρεσαν.

³Όταν ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους ανθρώπους, πράγματα, γεγονότα, καταστάσεις κτλ., υπάρχουν κοινά σημεία ή μοιάζουν, λέμε ότι έχουν σχέση.

Τι σχέση έχει η Τέχνη με την Επιστήμη;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω σχέση **με** κάποιον/ κάτι

Έχω σχολείο

Όταν κάποια στιγμή πρέπει να πάω στο σχολείο για μάθημα, λέμε ότι έχω σχολείο.

*Άύριο δεν **έχουμε σχολείο**. Είναι 25^η Μαρτίου.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω   σχολείο (χωρίς άρθρο)

Έχω (τη) γιορτή (μου)

Όταν είναι εκείνη η συγκεκριμένη μέρα του χρόνου, στην οποία η θρησκεία λέει ότι γιορτάζει ο Αγιος/η Αγία με το όνομά μου, λέμε ότι τότε έχω γιορτή (έχω τη γιορτή μου). Επίσης, έχουμε γιορτή κι όταν γιορτάζουμε οι, τιδήποτε άλλο (π.χ. μια σημαντική επέτειο).

Έχω τη γιορτή μου στις 6 Δεκεμβρίου, τον Αγίου Νικολάου.

*Σήμερα **έχουμε (τη) γιορτή** για την 25^η Μαρτίου/ της 25^{ης} Μαρτίου.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω **τη** γιορτή **μου**
έχω (τη) γιορτή **για κάτι**

Άλλες περιφράσεις:

1. Κάνω (τη) γιορτή (μου)

Όταν γιορτάζω κάπου το όνομά μου μαζί με κόσμο, λέμε ότι κάνω γιορτή (κάνω τη γιορτή μου). Επίσης, όταν γιορτάζω κάπου μαζί με κόσμο μια σημαντική επέτειο ή ένα σημαντικό γεγονός, λέμε ότι κάνουμε (μια) γιορτή γι' αυτό το λόγο.

Χτες κάναμε στο σχολείο τη γιορτή για την 28^η Οκτωβρίου.

Έχω τη δυνατότητα

Όταν μπορώ να κάνω κάτι που θέλω, λέμε ότι έχω τη δυνατότητα (να το κάνω).

*Δεν είχε χρήματα και δεν **είχε** ποτέ **τη δυνατότητα** να αγοράσει ένα σπίτι.*

*Αντών τον καιρό δεν **έχω τη δυνατότητα** για διακοπές. Υπάρχει πολλή δουλειά στην εταιρεία.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω τη δυνατότητα **να ...**

έχω τη δυνατότητα **για κάτι**

(βλ. λήμμα: **Είμαι σε θέση**)

Έχω την ευκαιρία

Όταν έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε κάτι, λέμε ότι έχουμε την ευκαιρία να το κάνουμε.

*Δεν **είχα την ευκαιρία** να έρθω από το σπίτι σου να σε δω. Λούλενα όλη τη μέρα.*

*Αν **είχα την ευκαιρία** να σπουδάσω στο εξωτερικό, θα το έκανα.*

*Αν **είχα την ευκαιρία** για σπουδές στο εξωτερικό, θα το έκανα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω την ευκαιρία **να ...**
έχω την ευκαιρία **για κάτι**
(βλ. λήμμα: **Χάνω την ευκαιρία**)

Όμοιες περιφράσεις:
1. Έχω (τη) δυνατότητα

Έχω το μναλό μου [κάπου] / αλλού

Όταν σκέφτομαι κάτι πολύ, λέμε ότι έχω το μναλό μου σε αυτό. Επίσης, όταν γενικά στη ζωή μου με απασχολεί πολύ κάτι ή προσπαθώ πολύ για κάτι, λέμε ότι έχω το μναλό μου σε αυτό ή έχω το μναλό μου αλλού.

Δεν κατάλαβα τίποτα, γιατί την ώρα του μαθήματος *είχα το μναλό μου στο πάρτι*.
Η Μαρία ούτε βγαίνει έξω, ούτε διασκεδάζει ποτέ. *Έχει το μναλό της* μόνο στις σπουδές της.

Ξαναπές το μου σε παρακαλώ. Δεν σε άκουσα, *είχα το μναλό μου αλλού*.
Δεν είναι καλός στη δουλειά του γιατί δεν τον νοιάζει η καριέρα του. *Έχει το μναλό του αλλού*...

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω το μναλό μου **σε κάτι**
(βλ. λήμμα: **Έχω στο μναλό μου**)

Έχω τύχη ≠ ατυχία

Όταν γενικά είμαι τυχερός στη ζωή μου ή μου συμβαίνουν ευχάριστα πράγματα, λέμε ότι έχω τύχη. Όταν γενικά είμαι άτυχος στη ζωή μου, λέμε ότι έχω ατυχία κι όταν κάποτε μου συμβαίνουν δυσάρεστα πράγματα, λέμε ότι έχω ατυχία/ ατυχίες.

Σου εύχομαι να *έχεις τύχη* στη ζωή σου!
Στις εξετάσεις είχα διαβάσει πολύ λίγο, αλλά *είχα την τύχη* να με ρωτήσουν αυτά που ήξερα.
***Έχω* πάντα **ατυχία** στη ζωή μου! Δεν μου συμβαίνει τίποτα καλό.**
Δεν πήγε στους αγώνες γιατί *είχε την ατυχία* να σπάσει το πόδι της.
Φέτος *είχα* πολλές **ατυχίες... Αρρώστησα, με έδιωξαν απ' τη δουλειά και τώρα τράκαρα με το αμάξι!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω (την) τύχη ≠ (μια/ την) ατυχία –ες **σε**
έχω την τύχη ≠ ατυχία **να ...**

Έχω υποψίες

Όταν υποψιάζομαι κάποιον (ότι κάτι κάνει) ή γενικά υποψιάζομαι ότι κάτι συμβαίνει, λέμε ότι έχω υποψίες.

Έχω κάποιες **υποψίες** για τον Γεωργόπουλο. Δεν πιστεύω ότι είναι απόλυτα ειλικρινής.

*O αστυνόμος **είχε** διάφορες **υποψίες** για την υπόθεση και θέλησε να την ερευνήσει καλύτερα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω υποψίες **για κάτι**
έχω υποψίες **για κάποιον ότι** ...

Έχω χρόνο

Όταν υπάρχει χρόνος για να προλάβω ή να μπορέσω να κάνω κάτι/ ν' ασχοληθώ με κάτι, λέμε ότι **έχω χρόνο**.

-Περίμενε λίγο να σου πω κάτι! -**Δεν έχω χρόνο.** Πρέπει να φύγω αμέσως... Άλλη φορά!

Αυτόν τον καιρό δουλεύω πάρα πολύ και **δεν έχω χρόνο** (για) να διασκεδάσω/ για διασκέδαση.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: έχω χρόνο **(για) να .../ για κάτι**
(βλ. λήμμα: **Περνάω [χρόνο]** και **Αφήνω χρόνο**)

Z

Ζητώ σε γάμο

Όταν λέω σε κάποια ή στους γονείς της ότι θέλω να την παντρευτώ, λέμε ότι **τη ζητώ σε γάμο**.

*Αποφάσισα να **ζητήσω** τη Λένα **σε γάμο** απ' τους γονείς της.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ζητώ κάποια (αιτιατική) σε γάμο

Ζητώ συγγνώμη

Όταν λέω σε κάποιον να με συγχωρέσει για κάτι (άσχημο ή ενοχλητικό) που κάνω ή έκανα ή για ένα λάθος μου, λέμε ότι του **ζητώ συγγνώμη**.

*Σου **ζητώ συγγνώμη** που σου μίλησα άσχημα. Δεν έπρεπε να το κάνω.*

*Πρέπει να **ζητήσεις συγγνώμη** απ' τη δασκάλα σου για την άσχημη συμπεριφορά σου!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ζητώ συγγνώμη **από** κάποιον που ...

ζητώ συγγνώμη **από** κάποιον για κάτι

H

Η καρδιά μου χτυπά δυνατά

Όταν νιώθω τους παλμούς της καρδιάς μου πιο δυνατούς, επειδή είμαι αγχωμένος, φοβάμαι, νιώθω αγωνία, είμαι ενθουσιασμένος, ερωτευμένος κτλ., λέμε ότι η καρδιά μου χτυπά δυνατά.

Μόλις κατάλαβα ότι περπατούσα μόνος μέσα στο σκοτάδι και την ερημιά, **η καρδιά μου** άρχισε να χτυπά δυνατά (απ' το φόβο)!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: η καρδιά μου χτυπά δυνατά (από κάτι)
(βλ. λήμμα: **Η καρδιά μου χτυπά σαν τρελή**)

Η καρδιά μου χτυπά σαν τρελή (ανεπίσημο)

Όταν νιώθω τους παλμούς της καρδιάς μου πιο γρήγορους, επειδή είμαι αγχωμένος, νιώθω αγωνία, είμαι ενθουσιασμένος, φοβάμαι κτλ., λέμε ότι η καρδιά μου χτυπά σαν τρελή.

Την ώρα που το αεροπλάνο απογειωνόταν, **η καρδιά μου χτυπούσε σαν τρελή** (απ' την αγωνία)!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: η καρδιά μου χτυπά σαν τρελή (από κάτι)
(βλ. λήμμα: «**Η καρδιά μου χτυπά δυνατά**»)

Η κατάσταση / το πρόβλημα έχει φτάσει στο απροχώρητο

Όταν δεν πρέπει/ δεν γίνεται να συνεχιστεί άλλο μια δύσκολη/ δυσάρεστη κατάσταση, λέμε ότι η κατάσταση/ το πρόβλημα έχει φτάσει στο απροχώρητο.

Η κατάσταση/ το πρόβλημα στο σπίτι **έχει φτάσει/ έφτασε στο απροχώρητο!** Αφού μαλώνετε συνέχεια, καλύτερα να χωρίσετε!

Η κατάσταση/ το πρόβλημα με τους άστεγους **έχει φτάσει/ έφτασε στο απροχώρητο!** Η πολιτεία θα πρέπει επιτέλους να κάνει κάτι!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: η κατάσταση/ το πρόβλημα έφτασε/ έχει φτάσει/ είχε φτάσει στο απροχώρητο

Η πολλή δουλειά τρώει τον αφέντη (λαϊκό)

Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον ότι μπορεί να πάθει κάτι όταν δουλεύει πάρα πολλές ώρες κι ότι πρέπει να ξεκουράζεται λιγάκι, λέμε «η πολλή δουλειά τρώει τον αφέντη».

*Bγες και λίγο έξω! Μη δουλεύεις συνέχεια! **Η πολλή δουλειά τρώει τον αφέντη.***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Θα [κάνεις (κάτι)] και θα πεις κι ένα τραγούδι (λαϊκό)

Όταν επιμένουμε κάποιος να κάνει κάτι οπωσδήποτε, ενώ εκείνος δεν θέλει, του λέμε «Θα το κάνεις και θα πεις κι ένα τραγούδι».

- Μαμά, δεν θέλω να φάω φακές! Δεν μ' αρέσουν!
- Θα τις φας και θα πεις κι ένα τραγούδι!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Θα [κάνεις κάτι] με το ζόρι
2. Θα [κάνεις κάτι] θες δε θες

Θέλει σκέψη

Όταν κάτι μας δυσκολεύει ή είναι πολύ σημαντικό και πρέπει να το σκεφτούμε καλά για να το αποφασίσουμε ή για να απαντήσουμε σ' αυτό, λέμε ότι **θέλει σκέψη**.

Δεν μπορώ να απαντήσω ακόμη στην πρότασή σου. **Θέλει σκέψη** μια τέτοια απόφαση.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: θέλει ___ σκέψη (χωρίς άρθρο)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Χρειάζεται σκέψη

Θέλω δε θέλω

Όταν κάτι θα γίνει με κάποιο συγκεκριμένο τρόπο, είτε μου αρέσει είτε δεν μου αρέσει, λέμε την έκφραση «θέλω δε θέλω».

Θέλω δε θέλω, πρέπει να φύγω από το σπίτι που νοικιάζω. Θέλει να μείνει ο ιδιοκτήτης.

Θέλεις δε θέλεις, θα πας στο σχολείο. Δεν μου φαίνεσαι άρρωστος!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Θέλω να γίνεται το δικό μου (ανεπίσημο)

Όταν είμαι πολύ εγωιστής και θέλω πάντα να κάνω/να γίνεται μόνο αυτό που θέλω εγώ και ποτέ αυτό που θέλουν οι άλλοι, λέμε ότι θέλω να γίνεται **το δικό μου**.

*H Ελενίτσα τσακώνεται συνέχεια με τις φίλες της, γιατί **θέλει** πάντα **να γίνεται το δικό της**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Θέλω να περνάει το δικό μου (ανεπίσημο)

Θέλω, πώς δε θέλω!

Όταν θέλω κάτι πάρα πολύ, τότε λέμε «θέλω, πώς δε θέλω!»

-Θέλεις να πάμε βόλτα το βράδυ;

-Θέλω, πώς δε θέλω!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Θέτω εκτός μάχης

Όταν βγάζω κάποιον ή κάτι έξω από αυτό που συμβαίνει, τότε τον θέτω εκτός μάχης.

*O βαρύς τραυματισμός **έθεσε εκτός μάχης** τον ποδοσφαιριστή από τον αγώνα τον τελικού.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: θέτω κάποιον (αιτιατική) εκτός μάχης

I

K

Καθαρίζω το παιχνίδι / τον αγώνα (ανεπίσημο)

Όταν νικάω κάποιον σ' ένα παιχνίδι πολύ γρήγορα και εύκολα ή καταφέρνω κάποια στιγμή να είμαι πρώτος με μεγάλη διαφορά από τον αντίπαλο και να είμαι σίγουρος ότι δεν θα μπορέσει να με νικήσει στη συνέχεια ό,τι κι αν κάνει, λέμε ότι **καθαρίζω το παιχνίδι**.

*Παιδιά, πρέπει να παίξουμε πολύ καλά σήμερα και να **καθαρίσουμε το παιχνίδι** απ' την αρχή!*

Κάθομαι σε αναμμένα κάρβουνα (ανεπίσημο)

Όταν κάποιος αγωνιά πάρα πολύ για κάτι και είναι φανερά αγχωμένος, ανήσυχος και νευρικός, επειδή δεν ξέρει τι θα συμβεί, λέμε ότι κάθεται σε αναμμένα κάρβουνα.

*Tη μέρα που περίμενε να μάθει τα αποτελέσματα των εξετάσεων **καθόταν σε αναμμένα κάρβουνα**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Κάθομαι σε καρφιά

Κάθομαι (στο) σπίτι

Όταν μένω μέσα, δεν βγαίνω από το σπίτι, λέμε ότι **κάθομαι σπίτι**.

- Τι λες, πάμε καμιά βόλτα;
- Μπα, ας **καθίσουμε σπίτι**, είμαι κουρασμένος.

Και στα δικά σου!

Όταν κάποιος αρραβωνιάστηκε, παντρεύτηκε ή γέννησε και θέλει να ευχηθεί και σε κάποιον να κάνει κι εκείνος το ίδιο στο μέλλον, του λέει «Και στα δικά σου!». Επίσης,

το λένε και οι συγγενείς του ζευγαριού ή οι καλεσμένοι σ' έναν αρραβώνα ή ένα γάμο σ' αυτούς που ακόμη δεν έχουν παντρευτεί.

-Συγχαρητήρια! Έμαθα ότι παντρεύτηκες!

-Σ' ευχαριστώ πολύ! **Και στα δικά σου!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Και του χρόνου!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε σε κάποιον που γιορτάζει το όνομά του, τα γενέθλιά του ή μια επέτειο να είναι και την επόμενη χρονιά καλά για να ξαναγιορτάσει, του λέμε «*Και του χρόνου!*». Επίσης, το λέμε ο ένας στον άλλον σε σημαντικές γιορτές (π.χ. Χριστούγεννα, Πάσχα κτλ.).

Να είμαστε πάντα καλά, παιδιά! **Και τον χρόνο!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Κακό σκυλί ψόφο δεν έχει (λαϊκό)

Όταν θέλουμε να πούμε ότι ένας κακός ή αναίσθητος άνθρωπος δεν παθαίνει ποτέ τίποτα κακό, λέμε ότι «κακό σκυλί ψόφο δεν έχει».

-Δε νιώθω πολύ καλά... θα πιω μια ασπιρίνη γιατί φοβάμαι μην αρρωστήσω.

-Μην ανησυχείς! **Κακό σκυλί ψόφο δεν έχει!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Καλά κάνω

Όταν συμφωνούμε με τη συμπεριφορά κάποιου, του λέμε ότι κάνει καλά.

Καλά κάνεις που δεν πίνεις αλκοόλ/ και δεν πίνεις αλκοόλ. Είναι κακό για την υγεία.

Καλά κάνει και δεν την πιέζει. Έφηβη είναι, θα της περάσει!

Δεν **κάνεις καλά** που του δίνεις τα κλειδιά του αυτοκινήτου. Εσύ θα είσαι υπεύθυνος αν πάθει κάτι το παιδί!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: καλά κάνω **που ... / και ....**

Καλά να πάθω

Όταν παθαίνω κάτι άσχημο και τελικά η αλήθεια είναι ότι έπρεπε να το πάθω, επειδή δεν ήμουν προσεκτικός ή δεν έκανα κάτι σωστά/δεν συμπεριφέρθηκα σωστά, λέμε καλά να πάθω (αυτό που έπαθα).

Καλά να πάθεις που έχασες το πορτοφόλι σου! Αφού δεν προσέχεις τα πράγματά σου.

Σου τα 'λεγα εγώ, αλλά δε μ' άκουγες! Τώρα, **καλά να πάθεις!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: καλά να πάθω (**που** έγινε κάτι)

Καλούς απογόνους!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε σ' ένα ζευγάρι που μόλις ή πρόσφατα παντρεύτηκε να αποκτήσει παιδιά, τους λέμε: «Καλούς απογόνους!»

Να είστε πάντα ευτυχισμένοι και καλούς απογόνους!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Καμία σχέση!

¹ Όταν θέλω να πω σε κάποιον ότι δεν ισχύει αυτό που λέει, του λέω «Καμία σχέση!»

-Νομίζω ότι πρωτεύουσα της Ολλανδίας είναι...η Στοκχόλμη.

-Καμία σχέση! Η Στοκχόλμη είναι πρωτεύουσα της Σουηδίας!

² Όταν θέλω να πω ότι κάτι είναι τελείως διαφορετικό από κάτι άλλο, λέω «Καμία σχέση!»

Καμία σχέση τα δυο αδέρφια! Ο Νίκος είναι πολύ μελετηρός και υπεύθυνος ενώ ο Ηλίας αδιάφορος και επιπόλαιος.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Κάνει [καιρό]

Όταν θέλουμε να περιγράψουμε γενικά πώς θα είναι ο καιρός σε ένα μέρος, λέμε ότι κάνει κρύο/ ζέστη/ παγωνιά.

Μη βγεις έξω χωρίς μπουφάν. **Κάνει κρύο / παγωνιά!**

Κάνει πολλή ζέστη σήμερα! Όλος ο κόσμος πάει στις παραλίες.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνει καιρό (αιτιατική)

(βλ. λήμα: **Έχει [καιρό]**)

Κάνει / κάνω καλό ≠ κακό

Όταν κάποιος/ κάτι ωφελεί/ βιοηθάει ή χρησιμεύει κάπου, λέμε ότι κάνει καλό.

Τα λαχανικά κάνουν καλό στην υγεία.

Κάνει καλό να γυμναζόμαστε.

Ο καπνός από το τσιγάρο κάνει κακό στην επιδερμίδα.

Mou κάνεις καλό κάθε φορά που σε βλέπω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνει καλό ≠ κακό **να** ...
κάνω καλό ≠ κακό **σε** κάποιον/ κάτι

Κάνει [ποσό]

Όταν ένα προϊόν κάνει ένα ποσόν σημαίνει ότι τόσο είναι η τιμή του.

-Πόσο κάνει αντό το παντελόνι;

-50 ευρώ.

Κάνουμε αγώνες

Όταν συναγωνίζομαι με κάποιον/ κάποιους σε κάτι για να δούμε ποιος θα νικήσει, λέμε ότι κάνουμε αγώνες.

Στο διάλειμμα κάναμε αγώνες στο τρέξιμο και τους νίκησα όλους!

Την Κυριακή θα κάνουμε στη γειτονιά αγώνες ταχύτητας με τα ποδήλατα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνουμε αγώνες **σε** κάτι
κάνουμε αγώνες ταχύτητας (γενική)

Κάνω Αγγλικά

1. Όταν ο δάσκαλος/ καθηγητής διδάσκει αγγλικά στους μαθητές του, λέμε ότι (τους) κάνει αγγλικά.

Σπούδασε αγγλική φιλολογία και τώρα κάνει Αγγλικά σε ένα φροντιστήριο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω Αγγλικά **σε** κάποιον

2. Όταν ένας μαθητής μαθαίνει αγγλικά από έναν δάσκαλο/ καθηγητή, λέμε ότι κάνει αγγλικά.

Στο σχολείο κάνουμε Αγγλικά τέσσερις φορές τη βδομάδα.

Κάθε Τρίτη και Πέμπτη κάνω Αγγλικά με την κυρία Μαίρη στο σπίτι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω Αγγλικά (**με** κάποιον)
(βλ. λήμμα: **Κάνω μάθημα**)

Κάνω ανακύκλωση

Όταν ανακυκλώνω υλικά (συσκευασίες, γυαλί, χαρτί, πλαστικό κτλ) ρίχνοντάς τα στους ειδικούς κάδους για να χρησιμοποιηθούν πάλι, λέμε ότι κάνω ανακύκλωση.

*Οποιος νοιάζεται για το περιβάλλον **κάνει ανακύκλωση**.*

*Στο σχολείο μας **κάνουμε ανακύκλωση** χαρτιού, γυαλιού και πλαστικού / στο χαρτί, το γυαλί και το πλαστικό.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω ανακύκλωση
κάνω ανακύκλωση πλαστικού (γενική)/ σε κάτι

Κάνω αταξίες

Όταν δεν υπακούω, προκαλώ ζημιές και γενικά είμαι ανήσυχος, ζωηρός και άτακτος, λέμε ότι κάνω αταξίες.

*Ο Γιωργάκης, όταν είναι μέσα στο σπίτι, συνεχώς τρέχει και **κάνει αταξίες**.*

Κάνω (μια) βόλτα

Όταν βγαίνω έξω να περπατήσω (ή οδηγώντας) ή πηγαίνω σε ένα μέρος για να διασκεδάσω ή να ξεκουραστώ, λέμε ότι κάνω (μια) βόλτα.

*Κουράστηκα με το διάβασμα. Πάω να **κάνω μια βόλτα** στη θάλασσα.*

*Θέλεις να **κάνουμε μια βόλτα** με το ποδήλατο;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω (μια) βόλτα (κάπου)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Βγαίνω βόλτα
2. Πάω βόλτα

Κάνω (μία) βουτιά / βουτιές

Όταν μπαίνω με δύναμη (βουτάω) ολόκληρος στη θάλασσα ή γενικά στο νερό, λέμε ότι κάνω μία βουτιά.

*Στα παιδιά αρέσει πάρα πολύ να **κάνουν βουτιές** στη θάλασσα.*

*Τρελαίνομαι να **κάνω βουτιές** στην πισίνα από το βατήρα.*

Κάνω [γιορτή, σημαντικό γεγονός]

Όταν περνάω κάπου ένα σημαντικό γεγονός, μια γιορτή, λέμε ότι το κάνω κάπου.

-Πού θα **κάνετε Χριστούγεννα** φέτος; - Εδώ θα μείνουμε, θα πάμε στης αδερφής μου.
-Λέμε **να κάνουμε Πάσχα** στο χωριό.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω μια γιορτή **κάπου**

Κάνω γυμναστική

Όταν γυμνάζομαι, λέμε ότι κάνω γυμναστική.

Κάθε μέρα **κάνω** είκοσι λεπτά **γυμναστική**: λίγο ποδήλατο και λίγες ασκήσεις.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω   γυμναστική (χωρίς άρθρο)

Κάνω δίαιτα

Όταν κάθε μέρα τρώω λιγότερη ποσότητα φαγητού ή κάποιες τροφές που δεν είναι παχυντικές συνήθως με σκοπό να αδυνατίσω, λέμε ότι κάνω δίαιτα.

Δεν τρώω πια γλυκά, λίπη και σάλτσες. Από σήμερα **κάνω δίαιτα** με σαλάτες και φρούτα/ τρώγοντας σαλάτες και φρούτα για να αδυνατίσω.

Όμοιες περιφράσεις:

1. Είμαι σε δίαιτα
2. Ακολουθώ δίαιτα (επίσημο)

Κάνω διακοπές

Όταν για κάποιο καιρό σταματάω να δουλεύω και ξεκουράζομαι ή διασκεδάζω είτε στο μέρος που μένω είτε σε κάποιο άλλο μέρος, λέμε ότι κάνω διακοπές.

Τον Μάιο θα πάρω δεκαπέντε μέρες άδεια και θα **κάνω διακοπές**.

Παλιά, κάθε καλοκαίρι **κάναμε διακοπές** στη Νάξο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω   διακοπές (**κάπου**)

(βλ. λήμμα: **Πάω διακοπές**)

Άλλες περιφράσεις:

1. Έχω διακοπές

Όταν είναι ο καιρός που έχω σταματήσει να δουλεύω και ξεκουράζομαι ή/ και διασκεδάζω είτε στο μέρος που μένω είτε σε κάποιο άλλο μέρος, λέμε ότι τότε **έχω διακοπές**.

Το σχολείο τελείωσε. **Έχουμε διακοπές!**

Κάνω (ένα) δώρο

Όταν δίνω ένα δώρο σε κάποιον, λέμε ότι του κάνω (ένα) δώρο.

Στα γενέθλιά μου η Ελένη μου **έκανε δώρο** ένα πολύ ωραίο βιβλίο.

Tι να **κάνουμε δώρο** στη μαμά; Γιορτάζει το Σάββατο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω (**κάτι**) δώρο **σε κάποιον/ του** κάνω (**κάτι**) δώρο

Άλλες περιφράσεις:

1. Έχω (ένα) δώρο (για κάποιον/ από κάποιον)

¹Όταν θέλω να δώσω ένα δώρο σε κάποιον, λέμε ότι έχω (ένα) δώρο γι' αυτόν ή του έχω (ένα) δώρο.

Σου έχω ένα δώρο! Πότε θα σε δώ να στο δώσω;

²Όταν παίρνω ένα δώρο από κάποιον, λέμε ότι έχω (ένα) δώρο (από αυτόν).

-Έχεις ένα δώρο από εμένα με πολλή αγάπη...

-Σ' ευχαριστώ πολύ!

Κάνω / πάω εκδρομή

Όταν πηγαίνω σε κάποιο άλλο μέρος όχι και τόσο μακριά από το μέρος που μένω και συνήθως μένω εκεί όχι για περισσότερο από μια-δυο μέρες για να ξεκουραστώ ή/ και να διασκεδάσω, λέμε ότι κάνω/ πάω εκδρομή.

Mou αρέσει πολύ να **κάνω εκδρομές/ πηγαίνω εκδρομές** στη φύση.

Είσαι να **πάμε** μια **εκδρομή** στο Ναύπλιο για το Σαββατοκύριακο;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πάω/ κάνω εκδρομή (**κάπου**)

Άλλες περιφράσεις:

1. Κάνω/ πάω ταξίδι/ ταξίδια

Όταν ταξιδεύω σε κάποιο μακρινό μέρος από το μέρος που μένω, λέμε ότι κάνω/ πάω ταξίδι.

H Μαρία κάνει/πηγαίνει συχνά ταξίδια στην Ευρώπη για δουλειές.

Κάνω έκπληξη

Όταν ξαφνιάζω κάποιον (συνήθως ευχάριστα ή και δυσάρεστα)/ κάνω κάτι που δεν το περιμένει, λέμε ότι του κάνω έκπληξη.

Θέλουμε να **κάνουμε μια έκπληξη** στον Στέλιο για τα γενέθλιά του. Θα του ετοιμάσουμε ένα πάρτι χωρίς να το ξέρει!

Mην πεις στη Μαρία ότι της αγόρασα το φόρεμα! Θέλω να της **κάνω έκπληξη** αύριο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω έκπληξη **σε κάποιον/ του** κάνω έκπληξη

Κάνω έλεγχο

Όταν ελέγχω κάποιον/ κάτι ή γενικά βλέπω αν όλα είναι εντάξει, λέμε ότι κάνω έλεγχο.

Μας κάνανε έλεγχο στο αεροδρόμιο για να δονν αν μεταφέραμε κάτι ύποπτο στις αποσκευές μας.

Μόλις τελειώσεις το τεστ, κάνε έναν έλεγχο (στις απαντήσεις, για να δεις αν είναι όλα σωστά.

Κάνε έναν έλεγχο στο γραφείο σου, να δεις μήπως βρεις το μπλοκ σου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω έλεγχο (**σε κάποιον/ σε κάτι**)

Κάνω εμετό

Όταν βγάζω από το στομάχι μου (συνήθως χωρίς να το θέλω) ό,τι έφαγα ή ήπια νωρίτερα επειδή είμαι άρρωστος/ πονάει το στομάχι μου, ζαλίζομαι/ νιώθω ναυτία ή έφαγα κάτι που ήταν κακής ποιότητας, λέμε ότι κάνω εμετό (μια τροφή).

*Ήταν πολύ άσχημο ταξίδι! Το πλοίο κούναγε πάρα πολύ κι όλη τη νύχτα **έκανα εμετό**.*

*Δε νιώθει καλά σήμερα... **Έκανε εμετό** τη σούπα που έφαγε το μεσημέρι.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω εμετό
κάνω εμετό **τη σούπα, το γάλα, ... (τροφή)**

Κάνω έναν γάμο

Όταν παντρεύομαι με κάποιον, λέμε ότι κάνω έναν γάμο με αυτόν.

*Ο Κώστας είχε **κάνει ένα γάμο** πιο παλιά με κάποια ξένη, αλλά τώρα παντρεύεται Ελληνίδα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω (ένα/το) γάμο **με κάποιον**

Άλλες περιφράσεις:

1. Είμαι/ βρίσκομαι σε γάμο (*επίσημο*)

Όταν είμαι παντρεμένος, λέμε ότι είμαι/ βρίσκομαι σε γάμο.

Eίστε σε γάμο ή ελεύθερη;

Κάνω ένα επάγγελμα

Όταν κάποιος ασχολείται με ένα επάγγελμα, λέμε ότι κάνει αυτό το επάγγελμα.

*Ti **επάγγελμα**/ δουλειά **κάνει** ο πεθερός σου; Eίναι ταχυδρόμος.*

*To **επάγγελμα** που **κάνω** είναι αρκετά δύσκολο αλλά μου αρέσει.*

(βλ. λήμμα: **Ακολουθώ επάγγελμα** και **Ασκώ το επάγγελμα**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. (εξ)ασκώ ένα επάγγελμα (*επίσημο*)

Κάνω (ένα) σχέδιο / σχέδια

¹Όταν σχεδιάζω/ ζωγραφίζω πάνω σ' ένα χαρτί ή κάπου αλλού, λέμε ότι κάνω ένα σχέδιο/ σχέδια κάπου.

Έλα να δεις **ένα** ωραίο **σχέδιο** που **έκανα** στο τετράδιό μου!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω ένα σχέδιο/ σχέδια **κάπου**

²Όταν σκεφτόμαστε προσεκτικά να κάνουμε κάποια πράγματα για να πετύχουμε κάτι στο μέλλον ή όταν γενικά σκοπεύουμε να κάνουμε κάτι μελλοντικά, λέμε ότι κάνουμε ένα σχέδιο/ σχέδια.

Ο Θωμάς **κάνει σχέδια** (για) να γίνει διευθυντής στην εταιρεία.

Η Μάγδα **κάνει** σπουδαία **σχέδια** για τη ζωή της.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω ένα σχέδιο/ σχέδια **(για)** να ...
κάνω ένα σχέδιο/ σχέδια **για** ...

Όμοιες περιφράσεις:

1. ²Εχω (ένα) σχέδιο/ σχέδια
2. ²Εχω/ κάνω όνειρα

Κάνω ένεση

Όταν ο γιατρός/ ο νοσοκόμος δίνει ένα φάρμακο στον ασθενή τσιμπώντας τον με μια βελόνα στη φλέβα ή στο μυ, λέμε ότι κάνει ένεση σε αυτόν/ του κάνει ένεση.

Ο Νίκος είναι άρρωστος και ο γιατρός του **έκανε** μια **ένεση**. Δεν πόνεσε όμως καθόλου!

Οι διαβητικοί **κάνουν** κάθε μέρα μόνοι τους **ενέσεις** ινσουλίνης.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω ένεση **σε κάποιον/ του** κάνω ένεση
κάνω ένεση ινσουλίνης **(γενική)**

Κάνω εξετάσεις

Όταν εξετάζομαι ιατρικά για να μάθω αν είμαι καλά στην υγεία μου, λέμε ότι κάνω εξετάσεις.

Αύριο θα πάω να **κάνω εξετάσεις αίματος**.

Πρέπει να **κάνω εξετάσεις** στο θυρεοειδή μου/για το θυρεοειδή μου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω εξετάσεις αίματος **(γενική)**
κάνω εξετάσεις **σε κάτι/ για κάτι**

Κάνω επίσκεψη

Όταν πηγαίνω στο σπίτι κάποιου, για να τον δω, τότε λέμε ότι του κάνω επίσκεψη, τον επισκέπτομαι.

Θέλετε το απόγευμα να **κάνουμε επίσκεψη** στη γιαγιά;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω επίσκεψη **σε κάποιον**

Κάνω έργα

Όταν οι εργάτες δουλεύουν έξω για να φτιάξουν κάποια πράγματα στο δρόμο, σε κτήρια κτλ., λέμε ότι κάνουν έργα.

Στην περιοχή μας **κάνουν έργα** σήμερα για να φτιάξουν κάτι σπασμένους σωλήνες/ σε κάτι σπασμένους σωλήνες.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω έργα (**κάπου/ σε κάτι/ για να ...**)

Κάνω έρευνα

Όταν μελετώ προσεχτικά όλα τα στοιχεία ενός θέματος για να ανακαλύψω κάτι που με ενδιαφέρει ή μελετώ επιστημονικά κάποια στοιχεία για να ανακαλύψω κάτι καινούριο ή να τα καταγράψω, λέμε ότι κάνω έρευνα.

Οι επιστήμονες **κάνουν έρευνες** για να ανακαλύψουν το φάρμακο/ για το φάρμακο κατά του καρκίνου.

Η αστυνομία **έκανε πολλές έρευνες** στην υπόθεση /πάνω στην υπόθεση αυτή.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω έρευνα/ έρευνες **για κάτι/ σε κάτι/ πάνω σε κάτι**

Κάνω ηλιοθεραπεία

Όταν κάθομαι/ξαπλώνω κάπου (συνήθως στην παραλία) για κάποια ώρα κάτω απ' τον ήλιο για να γίνει το δέρμα μου πιο σκούρο, λέμε ότι κάνω ηλιοθεραπεία.

Κάθε πρωί κολυμπάει στην παραλία και μετά **κάνει ηλιοθεραπεία** για μια ώρα.

Είναι επικίνδυνο να **κάνεις ηλιοθεραπεία** από τις δώδεκα μέχρι τις τέσσερις.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω ηλιοθεραπεία (χωρίς άρθρο)

Κάνω καριέρα

Όταν κάποιος ασχολείται με ένα επάγγελμα στο οποίο μπορεί αργότερα να γίνει καλύτερος και με ανώτερη θέση, λέμε ότι κάνει καριέρα.

Ο Κώστας έχει κάνει λαμπρή καριέρα στην Ιατρική.

Ο Κώστας έχει κάνει καριέρα ως γιατρός στο εξωτερικό.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω καριέρα **σε κάτι**
κάνω καριέρα **ως/ σαν** γιατρός (ονομαστική)

Κάνω κοπάνα (ανεπίσημο)

Όταν κάποτε λείψω χωρίς να υπάρχει σημαντικός λόγος από κάπου όπου έπρεπε να βρίσκομαι υποχρεωτικά, λέμε ότι κάνω κοπάνα.

Σήμερα ο Γιώργος δεν ήρθε στο σχολείο. Έκανε κοπάνα και πήγε με τους φίλους του στην παραλία.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω κοπάνα (**από κάπου**)

Κάνω κόπο

Όταν κουραζόμαστε για μια δουλειά, ένα έργο μας ή γενικά για ένα σκοπό, λέμε ότι κάνουμε κόπο.

Ο πατέρας μου έκανε μεγάλο κόπο να φτιάξει αυτό το σπίτι/ γι' αυτό το σπίτι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω κόπο **να ...**
κάνω κόπο **για κάτι**

Άλλες περιφράσεις:

1. Μπαίνω στον κόπο

Όταν ξεκινάμε να κάνουμε κάτι κουραστικό, λέμε ότι **μπαίνουμε στον κόπο**.

Μην μπεις στον κόπο να φτιάξεις αυτό το τεράστιο παζλ. Είναι πολύ δύσκολο.

Κάνω λάθος

Όταν κάνω/σκέφτομαι κάτι που δεν είναι σωστό ή φταίω για κάτι ή γενικά μετά από μια πράξη μου υπάρχει ένα άσχημο/δυσάρεστο αποτέλεσμα, λέμε ότι κάνω λάθος.

Συγγνώμη, έκανα λάθος.

Έκανα ένα λάθος στη διαίρεση.

Έκανα λάθος για εκείνον. Τελικά δεν είναι ειλικρινής.

Κάνεις λάθος να μην παραδέχεσαι το σφάλμα σου. Γρήγορα θα μαθευτεί η αλήθεια.

Έκανα λάθος που του είπα ψέματα. Τώρα έχει θυμώσει πολύ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω λάθος

κάνω λάθος **σε κάτι**
κάνω λάθος **για κάτι/ κάποιον**
κάνω λάθος **να ...**
κάνω λάθος **που ...**

Άλλες περιφράσεις:

1. Κατά λάθος

Όταν γίνεται κάτι κατά λάθος, σημαίνει ότι έγινε κάτι που ίσως να μην ήταν σωστό, όχι επειδή κάποιος το ήθελε, αλλά επειδή δεν ήταν πολύ προσεκτικός.

Συγγνώμη που σε χτύπησα! Κατά λάθος το έκανα.

Κάνω μάθημα

¹Όταν ο δάσκαλος/καθηγητής διδάσκει στους μαθητές του, λέμε ότι κάνει μάθημα.

*Η κυρία Μαράκη **κάνει μάθημα** Ιστορίας στους φοιτητές του Πανεπιστημίου Κρήτης.*

*Ποιος **κάνει το μάθημα** της Μουσικής στην τάξη σας;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω μάθημα **σε κάποιον**
κάνω μάθημα Μουσικής (γενική)

²Όταν ένας μαθητής μαθαίνει πράγματα/ διδάσκεται από το δάσκαλο ή τον καθηγητή, λέμε ότι κάνει μάθημα.

Κάνω μαθήματα οδήγησης με τον κύριο Νίκο, γιατί θέλω να αγοράσω αμάξι.

Κάνω μαθήματα Ισπανικών κάθε Τρίτη και Πέμπτη.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω μάθημα **με κάποιον**
κάνω μάθημα Ισπανικών (γενική)

³Όταν πληροφορώ κάποιον για κάτι/του μαθαίνω/του δείχνω τον τρόπο με τον οποίον γίνεται κάτι, λέμε ότι του κάνω (ένα) μάθημα.

*Κάνε μου **ένα μάθημα** για το πώς δουλεύει το φωτοτυπικό!*

*Είσαι αγενής! Πρέπει να σου **κάνει** κάποιος **ένα μάθημα** καλής συμπεριφοράς!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω (ένα) μάθημα **σε κάποιον για κάτι**
κάνω **σε κάποιον** (ένα) μάθημα συμπεριφοράς (γενική)
(βλ. λήμμα: **Κάνω Αγγλικά**)

Όμοιες περιφράσεις:

- Παραδίδω μάθημα (ο καθηγητής) (επίσημο)
- Παρακολούθω μάθημα (ο μαθητής) (επίσημο)

Κάνω μεταπτυχιακό

Όταν αφού πάρω το πτυχίο μου στο πανεπιστήμιο, συνεχίζω να σπουδάζω για να αποκτήσω ένα οικόμη (πιο ειδικό) δίπλωμα, λέμε ότι κάνω μεταπτυχιακό.

Τελείωσε τις σπουδές του στην Ψυχολογία και τώρα **κάνει μεταπτυχιακό** στην Ψυχολογία του παιδιού.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω μεταπτυχιακό **σε κάτι**

Άλλες περιφράσεις:

1. Κάνω διδακτορικό

Όταν τελειώσω τις μεταπτυχιακές μου σπουδές και συνεχίζω να σπουδάζω και να ερευνώ ένα συγκεκριμένο θέμα και γράφω μια εργασία, λέμε ότι κάνω διδακτορικό.

H Μαρία έκανε διδακτορικό στη Σχολική Ψυχολογία.

Κάνω (μια) ευχή

Όταν θέλω πάρα πολύ και εύχομαι να γίνει κάτι καλό σε εμένα ή σε κάποιον άλλον, λέμε ότι κάνω ευχή/ευχές.

Έκανα ευχή να κερδίσω το λαχείο!

Τα Χριστούγεννα όλοι οι άνθρωποι **κάνουν ευχές** για αγάπη και ειρήνη σ' όλο τον κόσμο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω (μια) ευχή **να ...**
κάνω (μια) ευχή **για κάτι**

Άλλες περιφράσεις:

1. Δίνω (μια) ευχή/ ευχές

Όταν μιλάω με κάποιον και του εύχομαι να του συμβεί κάτι καλό, λέμε ότι *τον δίνω (μια) ευχή/ευχές*.

Θέλω να σου δώσω μια ευχή... Να γίνουν τα όνειρά σου πραγματικότητα!

Κάνω μια ζωγραφιά

Όταν κάνω μια ζωγραφιά, ζωγραφίζω σε χαρτί κάτι.

Έκανε μια ζωγραφιά και τη χάρισε στη φίλη της.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω **μια** ζωγραφιά

Κάνω μια συζήτηση

Όταν συζητώ/ κουβεντιάζω με κάποιον, λέμε ότι κάνω μια συζήτηση με αυτόν ή ότι κάνουμε μια συζήτηση.

*Σας παρακαλούμε, μη μας διακόψετε για λίγο. Πρέπει να **κάνουμε μια σοβαρή συζήτηση**.*

*Πρέπει να **κάνουμε μια συζήτηση** για τους φίλους σου, Αντρέα!*

*Αύριο θα **κάνω μια συζήτηση** με τον διευθυντή για το θέμα των μισθών των υπαλλήλων.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω μια συζήτηση **με κάποιον για κάτι**

Κάνω μια σκέψη / σκέψεις

Όταν σκεφτόμαστε διάφορα πράγματα για το μέλλον που μπορεί να τα πραγματοποιήσουμε, αλλά μπορεί και όχι ή γενικά όταν σκεφτόμαστε ο, τιδήποτε, λέμε ότι κάνουμε μια σκέψη/ σκέψεις.

Κάνω διάφορες σκέψεις για το καλοκαίρι. Ας πούμε, να πάω στα νησιά του Αιγαίου.

Οι νέοι **κάνουν σκέψεις** να φύγουν από τη χώρα με στόχο ένα καλύτερο μέλλον.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω μια σκέψη/ σκέψεις **για** κάτι
κάνω μια σκέψη/ σκέψεις **να** ...

Κάνω μια υπόθεση / υποθέσεις

Όταν σκέφτομαι ή λέω τι είναι πιθανόν να συμβεί ή γενικά σκέφτομαι για πράγματα που ίσως συμβούν στον μέλλον, λέμε ότι κάνω μια υπόθεση/ υποθέσεις.

Ας κάνουμε μια υπόθεση: τι θα συνέβαινε αν ο ήλιος έσβηνε αύριο το πρωί;

Κάνουμε πολλές υποθέσεις για το μέλλον, αλλά κανείς δεν ξέρει σίγουρα τι θα συμβεί.

Δεν είναι σίγουρη ότι ο άντρας της την απατάει, μόνο **υποθέσεις** μπορεί να **κάνει**.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω μια υπόθεση/ υποθέσεις (**για** κάτι)

Κάνω μπάνιο

¹Όταν πλένω το σώμα μου στο ντουζ/ μπανιέρα, λέμε ότι κάνω μπάνιο.

Πάω να **κάνω ένα μπάνιο** και να κοιμηθώ.

²Όταν βουτάω/ κολυμπάω στη θάλασσα, στο ποτάμι ή στην πισίνα, λέμε ότι κάνω μπάνιο.

Πάμε να **κάνουμε μπάνιο** στη θάλασσα;

Πέρωσι το καλοκαίρι **κάναμε πολλά μπάνια**.

Πού προτιμάς να **κάνεις μπάνιο**, στη θάλασσα ή την πισίνα;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω μπάνια
κάνω **ένα/ δύο** ... μπάνια

Κάνω νόημα

Όταν γνέφω σε κάποιον/ του λέω κάτι σύντομα χωρίς να του μιλήσω αλλά με κάποια χειρονομία, έκφραση κτλ, λέμε ότι του κάνω νόημα.

Είδα τη Δήμητρα χτες βιαστικά. Δεν πρόλαβε να μου μιλήσει αλλά μου **έκανε νόημα**.

Κάνε νόημα στον Γιάννη να φύγουμε. Νύσταξα!

Της πρόσφερα γλυκό και μου **έκανε νόημα** ότι/ πως δεν θέλει.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω νόημα
κάνω νόημα **σε κάποιον να ...**
κάνω νόημα **σε κάποιον ότι/ πως ...**

Κάνω οικογένεια

Όταν δημιουργώ μια οικογένεια (γεννάω παιδιά) συνήθως με κάποιον που έχω παντρευτεί, λέμε ότι κάνω οικογένεια.

*Ο Γιάννης και η Άννα θέλουν να παντρευτούν και να **κάνουν οικογένεια.**
Η Άννα θέλει να **κάνει οικογένεια** με τον Γιάννη.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω οικογένεια (**με κάποιον**)

Κάνω οικονομία

Όταν προσέχω να μην ξοδεύω πολύ κάτι (συνήθως χρήματα ή ο, τιδήποτε άλλο), λέμε ότι κάνω οικονομία σε αυτό.

*Όταν δεν υπάρχουν πολλά χρήματα, αναγκαστικά πρέπει να **κάνουμε οικονομία.**
Με την ανακύκλωση **κάνουμε οικονομία** στο χαρτί.
Αν ψωνίζεις από αυτό το σουύπερ μάρκετ, **κάνεις** μεγάλη **οικονομία** χρημάτων.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω οικονομία
κάνω οικονομία **σε κάτι**
κάνω οικονομία χρημάτων (**γενική**)

Κάνω παιδί / παιδιά

Όταν γεννάω ένα παιδί/ παιδιά, λέμε ότι κάνω παιδί/ παιδιά.

*Η γιαγιά μου δεν **έκανε παιδιά** με τον πρώτο της άντρα, αλλά μετά έκανε τέσσερα με τον παππού μου.*

*Όταν **κάνεις παιδί**, έχεις ευθύνες, δεν μπορείς να ζεις όπως πριν.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω παιδί/ παιδιά (**με κάποιον**)

Κάνω παράπονα

Όταν μιλάω σε κάποιον για κάτι που δεν μου άρεσε και με στενοχώρησε, τότε του κάνω παράπονα, του παραπονιέμαι.

*Mου **έκανε παράπονα** για τη συμπεριφορά μου. Είμαι, λέει, απότομος και φωνάζω πολύ.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω παράπονα **σε κάποιον για κάποιον ή κάτι/ του κάνω παράπονα**

Κάνω παρέα

Όταν είμαι/ βρίσκομαι μαζί με κάποιον/κάποιους συχνά ή πιο σπάνια και συζητάμε ή γενικά κάνουμε διάφορα ευχάριστα πράγματα μαζί, λέμε ότι κάνω παρέα με αυτόν/αυτούς ή ότι κάνουμε παρέα.

*O Αλέξανδρος **κάνει** πολλή **παρέα** με τον γιο μου.*

*Ο γιος μου και ο Αλέξανδρος **κάνουνε** πολλή **παρέα**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω παρέα **με κάποιον**
κάποιος και **κάποιος** κάνουν παρέα

Κάνω πάρτι

Όταν καλώ κόσμο στο σπίτι μου ή σε κάποιο άλλο μέρος για να γιορτάσουμε κάποιο γεγονός, να διασκεδάσουμε, να χορέψουμε κτλ, λέμε ότι κάνω πάρτι.

*O Γιάννης απόψε **κάνει πάρτι** στο σπίτι του για να γιορτάσει τα γενέθλιά του.*

Κάνω πλάκα

Όταν κάποιος λέει αστεία σε κάποιον για να γελάσει ή του λέει πράγματα που δεν φαίνονται αληθινά, λέμε ότι (του) κάνει πλάκα.

*-Δεν έχω λεφτά να πληρώσω το λογαριασμό! -**Πλάκα** (μου) **κάνεις**; Aφού χτες πληρώθηκες!*

*Χτες σου **έκανα πλάκα** για το ταξίδι/ με το ταξίδι. Δεν σκοπεύω να πάω πονθενά.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω πλάκα **σε κάποιον για κάτι/ με κάτι**

Άλλες περιφράσεις:

1. Έχω πλάκα

Όταν κάποιος/ κάτι είναι αστείος ή απλά πολύ συμπαθητικός/ ευχάριστος, λέμε ότι έχει πλάκα.

Aυτό το έργο έχει πολύ πλάκα! To έχω δει πολλές φορές και δεν το βαριέμαι ποτέ.

Κάνω ποδήλατο

Όταν οδηγώ ένα ποδήλατο ή γυμνάζομαι σ' ένα ποδήλατο (γυμναστικής), λέμε ότι κάνω ποδήλατο.

*Καλά, δεν ξέρεις να **κάνεις ποδήλατο**;*

*Xθες **έκανα** μία ώρα **ποδήλατο**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω ποδήλατο (χωρίς άρθρο)

Κάνω πρόβα

¹Όταν εξασκούμαι σε κάτι που θα πω ή θα κάνω αργότερα δημοσίως, για να είμαι έτοιμος/ να το ξέρω καλά όταν θα το παρουσιάσω, λέμε ότι το κάνω πρόβα ή ότι κάνω πρόβα σε αυτό/ για αυτό.

Κάνουμε καθημερινές **πρόβες** για τη θεατρική παράσταση της Κυριακής.

Πρέπει να **κάνω** πολλές **πρόβες** στο ρόλο μου, γιατί σε μια βδομάδα είναι η παράσταση!

Η Αλεξάνδρα κάνει πρόβα το ποίημα που θα πει μεθαύριο στη γιορτή του σχολείου της.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω πρόβα **για κάτι/ σε κάτι/ κάτι**

²Όταν δοκιμάζω ένα ρούχο, κουστούμι, νυφικό που μου ράβουν και δεν είναι ακόμη έτοιμο, λέμε ότι κάνω πρόβα στο κουστούμι, στο νυφικό.

Θα χρειαστεί να κάνεις πολλές πρόβες για το νυφικό, για να είμαστε σίγουρες ότι θα σου στρώσει τέλεια.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω πρόβα **για κάτι/ σε κάτι**

Κάνω πρόβλεψη

Όταν προβλέπω κάτι για κάποιον/ κάτι, λέμε ότι κάνω πρόβλεψη.

Για κάνε μια πρόβλεψη για τον αυριανό καιρό. Να ξεκινήσουμε ή να μην ξεκινήσουμε για την εκδρομή;

Μια αστρολόγος μου έκανε πρόβλεψη για το μέλλον μου και είπε ότι θα γίνω διάσημη στο χώρο της σόου μπίζνες!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω πρόβλεψη (**σε κάποιον**) για κάποιον/ κάτι

Κάνω πρόοδο

Όταν κάνω κάτι με καλό αποτέλεσμα, τότε κάνω πρόοδο σε αυτό, προοδεύω.

Η Γεωργία έχει κάνει μεγάλη πρόοδο στα μαθηματικά αυτό το τρίμηνο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω πρόοδο (**σε κάτι**)

Κάνω [σπορ / άθλημα]

Όταν ασχολούμαι με ένα σπορ (εκτός από παιχνίδια με μπάλα σε ομάδα), λέμε ότι κάνω αυτό το σπορ/ άθλημα.

Κάθε πρωί κάνω τζόκινγκ στο πάρκο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω **τρέξιμο, τένις, μπάσκετ, χορό** ...

Κάνω σπουδές

Όταν σπουδάζω κάτι σε κάποια σχολή (πανεπιστήμιο, Τ.Ε.Ι. κτλ.), λέμε ότι κάνω σπουδές.

*H Μαρία θέλει να πάει στην Ιταλία για να **κάνει σπουδές** στην Ιατρική.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω σπουδές **σε κάτι**

Κάνω / κρατάω συντροφιά

Όταν είμαι/ βρίσκομαι μαζί με κάποιον συχνά ή πιο σπάνια και συζητάμε ή γενικά κάνουμε διάφορα ευχάριστα πράγματα μαζί, λέμε ότι κάνω συντροφιά με αυτόν (κάνουμε συντροφιά) ή ότι του κάνω/ του κρατάω συντροφιά.

*Έλα κοντά μου, να **μου κάνεις/ κρατήσεις συντροφιά.***

*Πήγαινε καμιά φορά να **κάνεις/ να κρατάς συντροφιά** στον παππού. Είναι τόσο μόνος του!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω συντροφιά **σε κάποιον/ του** κάνω συντροφιά

Κάνω τα πάντα

Όταν κάνω ό,τι μπορώ, κάνω **τα πάντα**.

*O Πάνος **έκανε τα πάντα** για την Αλεξάνδρα, αλλά αντή τον άφησε για κάποιον άλλο.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω **τα πάντα για κάποιον/ κάτι**

Κάνω τη χάρη

Όταν κάνω κάτι που θα το ήθελε κάποιος άλλος ή το κάνω για να τον βοηθήσω, τότε τον κάνω **τη χάρη**.

***Κάνε μου τη χάρη,** σε παρακαλώ, να μου φέρεις τη βαλίτσα.*

***Κάνε μου τη χάρη,** και μην του πεις τίποτε, έτσι; Ας μείνει μεταξύ μας.*

*Καλά, κι εσένα τι σε πειράζει να της **κάνεις τη χάρη;** Αφού θα φύγει αύριο, ας φύγει ευχαριστημένη.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω τη χάρη **σε κάποιον (να .../ και ...)**

Όμοιες περιφράσεις:

1. Κάνω το χατίρι (*ανεπίσημο*)

Κάνω τον δύσκολο

Όταν λέω «όχι» στους άλλους για να δείξω ότι δεν δέχομαι με ευκολία διάφορα πράγματα, αλλά στην πραγματικότητα ο χαρακτήρας μου δεν είναι τέτοιος, λέμε ότι κάνω τον δύσκολο.

Η Δήμητρα είναι πολύ ψηλομύτα και κάνει πάντα τη δύσκολη.

Έλα! Σταμάτα να μου κάνεις τον δύσκολο! Αφού στο τέλος θα συμφωνήσεις μαζί μου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω τον δύσκολο (**σε κάποιον**)/ **του** κάνω τον δύσκολο

Κάνω τον σταυρό μου

Σα Χριστιανός, λέμε ότι κάνω τον σταυρό μουν.

Μόλις μπήκε στην εκκλησία, έκανε το σταυρό του.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Κάνω τσατ

Όταν μιλάω στο διαδίκτυο με κάποιον/ κάποιους άλλους και η συζήτησή μας είναι γραπτή και άμεση, λέμε ότι κάνω τσατ.

Χτες όλη νύχτα έκανα τσατ με τους φίλους μου στο ίντερνετ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω τσατ **με κάποιον**

Κάνω υπερωρίες

Όταν στην δουλειά μου δουλεύω περισσότερες ώρες από όσες πρέπει κανονικά και πρέπει να πληρωθώ παραπάνω γι' αυτό, λέμε ότι κάνω υπερωρίες.

Κάθε βράδυ αργεί να γυρίσει στο σπίτι, γιατί κάνει υπερωρίες στη δουλειά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω υπερωρίες

Κάνω υποχωρήσεις

Όταν γενικά δεν επιμένω σε κάποια πράγματα και υποχωρώ, λέμε ότι κάνω υποχωρήσεις.

Ο Σπύρος είναι πολύ εγωιστής, δεν κάνει καθόλου υποχωρήσεις.

Αν θέλεις να πετύχει ο γάμος σου, πρέπει να κάνεις υποχωρήσεις σε αρκετά θέματα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω υποχωρήσεις
κάνω υποχωρήσεις σε κάτι

Κάνω φίλους

Όταν δημιουργώ καινούργιες φιλίες με κάποιους ανθρώπους, λέμε ότι κάνω φίλους.
Μην ανησυχείς, γρήγορα θα κάνει φίλους η Βασιλική στο καινούριο σχολείο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω (έναν, δύο, ...) φίλους

Κάνω φροντιστήριο

Όταν πηγαίνω σε κάποιον δάσκαλο/ καθηγητή ή εκείνος έρχεται στο σπίτι μου για να μου διδάξει κάποια περισσότερα πράγματα και να γίνω καλύτερος σε κάποιο μάθημα, λέμε ότι κάνω φροντιστήριο. Επίσης, το λέμε όταν πηγαίνω σε απογευματινό σχολείο για τον ίδιο λόγο.

Πρέπει να κάνω φροντιστήριο στα Μαθηματικά. Με δυσκολεύοντας αρκετά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω φροντιστήριο σε μάθημα

Κατά τη συνήθειά μου

Όταν χρησιμοποιούμε την έκφραση «κατά τη συνήθειά μου», εννοούμε έτσι όπως συνηθίζω.
Εγώ, κατά τη συνήθειά μου, ξύπνησα γύρω στις οκτώ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Κατά τη γνώμη μου

Όταν θέλω να πω αυτό που πιστεύω, ότι έχω αυτή τη γνώμη, λέω «κατά τη γνώμη μου».
Κατά τη γνώμη μου, δεν είναι σωστός ο τρόπος που μιλάει στα παιδιά. Είναι αγενής.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Κατεβάζω από το ίντερνετ

Όταν βρίσκω διάφορα πράγματα στο ίντερνετ και τα παίρνω από εκεί για να μπορώ να τα χρησιμοποιήσω ο ίδιος όποτε θέλω, λέμε ότι **τα κατεβάζω από το ίντερνετ**.

Κάθε μέρα κατεβάζει δεκάδες τραγούδια και παιχνίδια από το ίντερνετ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κατεβάζω τραγούδια (αιτιατική) από το ίντερνετ

Κατεβαίνω σε απεργία

Όταν απεργώ, δηλαδή, δεν πηγαίνω στη δουλειά μου και δεν πληρώνομαι, τότε λέμε ότι **κατεβαίνω σε απεργία**.

Σε απεργία κατεβαίνουν την επόμενη Τετάρτη όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κατεβαίνω σε απεργία

Κάτι δεν πάει καλά (ανεπίσημο)

Όταν αρχίζω να πιστεύω ότι συμβαίνει κάτι περίεργο, ανησυχητικό, ύποπτο ή γενικά ότι κάτι δεν γίνεται όπως πρέπει, λέμε ότι κάτι δεν πάει καλά.

Κάτι δεν πάει καλά στην άσκηση/ με την άσκηση. Δε νομίζω πως αυτή είναι η σωστή απάντηση.

Κάτι δεν πάει καλά με το Γιώργο... Είναι πολύ ανήσυχος.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάτι δεν πάει καλά (με κάποιον/ με κάτι/ σε κάτι)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Κάτι τρέχει (ανεπίσημο)

Κερδίζω έδαφος

Όταν μια ταινία, ένα βιβλίο ή κάτι άλλο γίνεται ολοένα και πιο γνωστό και αποκτά δημοσιότητα, τότε λέμε ότι αυτό **κερδίζει έδαφος**.

Το ποδήλατο κερδίζει συνεχώς έδαφος ως μέσο μεταφοράς μέσα στην πόλη..

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κερδίζω ____ έδαφος (χωρίς άρθρο)

Κι αν η γιαγιά μου είχε ρόδες, θα ήταν πατίνι! (ανεπίσημο)

Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον ότι είναι ανόητο να μιλάει για κάτι που δήθεν θα μπορούσε να γίνει, ενώ στην πραγματικότητα δεν θα μπορούσε ποτέ να συμβεί, του λέμε «**Κι αν η γιαγιά μου είχε ρόδες, θα ήταν πατίνι!**»

-Αν ήμουν πάμπλουτος, θα αγόραζα μια βίλα σε κάθε διάσημη πόλη του πλανήτη!

-Καλά... **Κι αν η γιαγιά μου είχε ρόδες, θα ήταν πατίνι!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. **Κι αν η γιαγιά μου είχε ρόδες, θα ήταν ρουλεμάν!** (ανεπίσημο)
2. **Κι αν ο παππούς μου είχε ρόδες, θα ήταν κάρο!** (ανεπίσημο)

Κινεί την περιέργεια

Όταν κάτι μου κινεί την περιέργεια, με κάνει να είμαι περίεργος, να θέλω να μάθω.

Γιατί, μπαμπά; Καθημερινά φαινόμενα που **κινούν την περιέργεια** του παιδιού.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ο κόσμος (ονομαστική) μου κινεί την περιέργεια

Κινώ / τραβώ την προσοχή

Όταν λέω/ κάνω κάτι ή γενικά συμπεριφέρομαι με έναν τρόπο με σκοπό να με προσέξει/ να ενδιαφερθεί για εμένα κάποιος και τελικά το καταφέρνω, λέμε ότι κινώ την προσοχή.

Ήταν πολύ εντυπωσιακά ντυμένη, με στόχο να **κινήσει / τραβήξει την προσοχή** των καλεσμένων στο πάρτι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κινώ την προσοχή κάποιου (γενική)

Κλείνομαι στο σπίτι

Όταν κάποτε ή για κάποιο καιρό δεν βγαίνω έξω απ' το σπίτι μου καθόλου ή σχεδόν ποτέ, λέμε ότι **κλείνομαι στο σπίτι**.

Αυτόν τον καιρό έχω **κλειστεί στο σπίτι** και διαβάζω συνέχεια. Δεν πηγαίνω πουθενά.

Κλείνω εισιτήριο

¹Όταν δουλεύω σε κάποιο γραφείο και κανονίζω από το τηλέφωνο στους πελάτες να πάρουν κάποια στιγμή αργότερα το εισιτήριό τους, λέμε ότι τους **κλείνω εισιτήριο**.

*Η δουλειά μου είναι πολύ βαρετή! Όλη μέρα μιλάω στο τηλέφωνο και **κλείνω εισιτήρια** στους πελάτες.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κλείνω εισιτήριο **σε κάποιον**

²Όταν είμαι πελάτης και τηλεφωνώ σε κάποιο γραφείο (ή το κάνω μέσω ίντερνετ) για να κανονίσω να πάρω κάποια στιγμή αργότερα ένα εισιτήριο, λέμε ότι κλείνω εισιτήριο.
*Πρέπει να **κλείσω εισιτήριο** δέκα μέρες νωρίτερα, γιατί ίσως να μην βρω την τελευταία στιγμή.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κλείνω εισιτήριο (**για κάπου/ για κάτι**)
(βλ. λήμμα: **Βγάζω εισιτήριο**)

Κλείνω θέση

¹Όταν θέλω να ταξιδέψω με ένα μέσο μεταφοράς ή να δω ένα έργο/μια παράσταση και κανονίζω από πριν τηλεφωνικά ή μέσω ίντερνετ να βρω να καθίσω, λέμε ότι κλείνω θέση.

Έκλεισα θέση για να ταξιδέψω/ για το ταξίδι στο Λονδίνο με μια εταιρεία τσάρτερ.
Έκλεισα θέση για την αγαπημένη μου/στην αγαπημένη μου παράσταση.

²Όταν η δουλειά μου είναι να κανονίζω τηλεφωνικά να βρει να καθίσει όποιος θέλει να ταξιδέψει με ένα μέσο μεταφοράς ή να δει ένα έργο/μια παράσταση, λέμε ότι κλείνω θέση σε κάποιον.

*Θέλετε να σας **κλείσω μια** άλλη **θέση**; Δυστυχώς όλες οι οικονομικές θέσεις είναι κλεισμένες.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κλείνω θέση **σε κάποιον**

Όμοιες περιφράσεις:

1. Κάνω κράτηση

Άλλες περιφράσεις:

1. Κλείνω τραπέζι

Όταν κανονίζω τηλεφωνικά από πριν να βρω ένα τραπέζι για να διασκεδάσω με την παρέα μου σ' ένα μαγαζί ή ταβέρνα, λέμε ότι κλείνω τραπέζι.

Έχουμε κλείσει τραπέζι γι' αύριο βράδυ σ' ένα πολύ ωραίο εστιατόριο.

2. Κλείνω δωμάτιο

Όταν κανονίζω από πριν τηλεφωνικά ή μέσω ίντερνετ να βρω ένα δωμάτιο για να μείνω σ' ένα ξενοδοχείο, λέμε ότι κλείνω δωμάτιο.

Αν θές να πας στη Σαντορίνη τον Αύγουστο πρέπει να κλείσεις δωμάτιο ένα μήνα νωρίτερα.

Κλείνω ραντεβού

¹Όταν κανονίζω να συναντηθώ κάπου μια συγκεκριμένη ώρα με κάποιον ειδικά ή να πάω κάπου για ένα συγκεκριμένο λόγο, λέμε ότι κλείνω ραντεβού με αυτόν ή κλείνω ραντεβού για κάποιο λόγο.

Έχω κλείσει ραντεβού στο κομμωτήριο για χτένισμα στις έντεκα.
Έκλεισα ραντεβού με την κομμώτρια για βαφή.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κλείνω ραντεβού (**με κάποιον**) για κάτι.

²Όταν εργάζομαι κάπου και η δουλειά μου είναι να κανονίζω στον κόσμο συναντήσεις σε συγκεκριμένες ώρες στο χώρο στον οποίο εργάζομαι, λέμε ότι κλείνω ραντεβού.
-Καλημέρα σας! Θα ήθελα να δω το γιατρό σήμερα το απόγευμα.
-Δυστυχώς σήμερα δεν υπάρχει κανένα κενό. Να σας **κλείσω ραντεβού** για αύριο το απόγευμα;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κλείνω ραντεβού **σε κάποιον** (για κάτι)
(βλ. λήμμα: **Βγαίνω ραντεβού**)

Κλείνω συμφωνία

Όταν δύο εταιρείες, άνθρωποι συμφωνούν να κάνουν ένα κοινό σχέδιο, τότε κλείνουν μια συμφωνία.

Είμαι πολύ χαρούμενος! **Έκλεισα μια** πολύ σημαντική **συμφωνία** για την εταιρεία και θα πάρω μπόνους γι' αυτό.

Κλείνω τα [ηλικία]

Όταν έχω γενέθλια και γίνομαι τόσων χρονών, λέμε ότι κλείνω τα (τόσα) χρόνια.
Προχθές είχα γενέθλια. **Έκλεισα τα δεκαπέντε.**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κλείνω **τα πέντε, είκοσι πέντε, πενήντα ...**

Κλείνω την τηλεόραση

Όταν πατάω το κουμπί που σταματάει την τηλεόραση, λέμε ότι την κλείνω.

Κλείσε πια την τηλεόραση! Όλη τη μέρα είσαι μπροστά στην οθόνη!
(βλ. λήμμα: **Ανοίγω την τηλεόραση**)

Κλείνω το γράμμα

Όταν τελειώνω ένα γράμμα (γράφω τις τελευταίες λέξεις), λέμε ότι το κλείνω.

Κλείσε το γράμμα με μια ευχή για «Καλές γιορτές».
Κλείνεις το γράμμα πολύ απότομα...Γράψε έναν χαιρετισμό στο τέλος.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κλείνω το γράμμα (**με κάτι**)

Κόβεται το ρεύμα / το νερό / το τηλέφωνο

Όταν σ' έναν εσωτερικό χώρο για κάποιο λόγο σταματάει να υπάρχει ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, τηλέφωνο, λέμε ότι κόβεται το ηλεκτρικό, το νερό, το τηλέφωνο.

Λόγω της κακοκαιρίας **κόπηκε το ρεύμα** για τρεις ώρες σε όλη την πόλη.

Αν δεν πληρώσω το λογαριασμό, θα μου **κόψουν το τηλέφωνο**.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κόβεται το ρεύμα/το νερό/το τηλέφωνο **σε κάποιον/ του** κόβεται το ρεύμα/το νερό/το τηλέφωνο

Κόβομαι στις εξετάσεις / στο διαγώνισμα / στο τεστ

Όταν εξετάζομαι σε μαθήματα ή και σε άλλου είδους τεστ/ διαγωνίσματα και τελικά αποτυγχάνω, λέμε ότι κόβομαι στις εξετάσεις.

Ο Γιάννης **κόπηκε στις αθλητικές εξετάσεις** κι έτσι δεν θα μπορέσει να φοιτήσει στις στρατιωτικές σχολές.

Η Ελένη **κόπηκε στο τεστ/ στο διαγώνισμα** των Μαθηματικών.

(βλ. λήμμα: **Γράφω εξετάσεις / διαγώνισμα/ τεστ** και **Έχω εξετάσεις / διαγώνισμα / τεστ**)

Άλλες περιφράσεις:

1. Περνώ στις/ τις εξετάσεις

Όταν εξετάζομαι σε μαθήματα ή σε οποιαδήποτε άλλα τεστ και τελικά επιτυγχάνω, λέμε ότι περνάω στις/τις εξετάσεις.

Αν δεν περάσω στις εξετάσεις, οι γονείς μου θα θυμάσουν.

Κόβω εισιτήριο

¹Όταν είμαι υπάλληλος κάπου και δίνω στα χέρια του πελάτη το εισιτήριό του, λέμε ότι του **το κόβω**.

Πήγαινε γρήγορα στον εισπράκτορα να σου **κόψει εισιτήριο!** Το λεωφορείο φεύγει σε 2 λεπτά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κόβω εισιτήριο **σε κάποιον**

²Όταν είμαι πελάτης και παίρνω στα χέρια μου το εισιτήριό μου από τον υπάλληλο, λέμε ότι **κόβω εισιτήριο**.

Πάμε στο ταμείο να **κόψουμε εισιτήριο**; Σε λίγο αρχίζει η ταινία.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κόβω εισιτήριο (**για κάπου/ για κάτι**)

(βλ. λήμμα: **Κλείνω εισιτήριο** και **Βγάζω εισιτήριο**)

Κόβω τον δρόμο

Όταν κάποιος/ κάτι εμποδίζει κάποια στιγμή κάποιον να περάσει από κάποιο σημείο του δρόμου, λέμε ότι του κόβει τον δρόμο.

*Οδηγούσα ήσυχος και ζαφνικά ένα μηχανάκι μου **έκοψε τον δρόμο**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κόβω τον δρόμο **σε κάποιον/ του** κόβω το δρόμο

Όμοιες περιφράσεις:

1. Κλείνω τον δρόμο (**σε κάποιον**)

Κόβω το κάπνισμα

Όταν σταματάω τη συνήθεια να καπνίζω, λέμε ότι κόβω το κάπνισμα.

*Ο γιατρός μου είπε ότι, αν δεν **κόψω το κάπνισμα**, η υγεία μου συνεχώς θα χειροτερεύει.*

Κοιμάμαι όρθιος (ανεπίσημο)

Όταν είμαι απρόσεχτος, καθόλου συγκεντρωμένος και κάνω πράγματα αργά, χωρίς όρεξη και βαριεστημένα, τότε λέμε ότι κοιμάμαι όρθιος.

*Ο Κώστας **κοιμόταν όρθιος** την ώρα των Μαθηματικών και δεν κατάλαβε τίποτα.*

Πάλι είχε ξενυχτήσει το προηγούμενο βράδυ.

*Tι να τον κάνω αυτόν τον υπάλληλο; Αυτός **κοιμάται όρθιος!***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Κοιτάζω με νόημα

Όταν κοιτάζω κάποιον με συγκεκριμένο σκοπό, τότε τον κοιτάζω με νόημα.

*Όταν είπα στη Μαρία να της δανείσω τον υπολογιστή για όσες μέρες χρειαστεί, ο μπαμπάς με **κοίταξε με νόημα**. Αμέσως κατάλαβα ότι δεν του άρεσε η ιδέα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κοιτάζω κάποιον με νόημα

Κόφτο! (Κόψε το) (ανεπίσημο)

Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον να σταματήσει να κάνει ή να λέει κάτι που μας ενοχλεί, μας εκνευρίζει ή μας πειράζει του λέμε «Κόφτο!»

*Έλα, **κόφτο!** Δεν μου αρέσουν καθόλου τα αστεία σου!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Κρατάει η / μια φιλία

Όταν μια φιλία ανάμεσα σε κάποιους ανθρώπους διαρκεί για πολύ καιρό, λέμε ότι κρατάει.

H φιλία τους κρατάει περίπου είκοσι χρόνια, από τότε που ήταν συμφοιτητές.

Κρατώ θέση

Όταν σε έναν χώρο με κόσμο για λίγη ώρα προσέχω να μην καθίσει κάποιος σε μια θέση επειδή θέλω να καθίσει εκεί κάποιος άλλος τον οποίον περιμένω να έρθει, λέμε ότι κρατάω θέση σε αυτόν ή του κρατάω θέση.

Θα αργήσω 5 λεπτάκια να έρθω στο σινεμά. *Κράτα μου θέση δίπλα σου.*

Αν φτάσετε νωρίς, *κρατήστε θέση* και στη Μαρία/για τη Μαρία, γιατί θα αργήσει λιγάκι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κρατώ θέση **σε κάποιον / του** κρατάω θέση
κρατώ θέση **για κάποιον**

Κρατώ μυστικό

Όταν για κάποιο καιρό δεν θέλω να μάθει κανείς ή θέλω να μάθουν πολύ λίγοι άνθρωποι κάτι για μένα, λέμε ότι κρατώ μυστικό/ μυστικά ή το κρατώ μυστικό. Επίσης, όταν κάποιος μου λέει κάτι ή κάποια πράγματα για τον εαυτό του ή για κάποιον άλλον κι εγώ δεν τα λέω πουθενά, λέμε ότι κρατάω το μυστικό του (το κρατώ μυστικό) ή τα μυστικά του.

Είναι πολύ παράξενος άνθρωπος! Δεν μιλάει ποτέ για τον εαυτό του. *Κρατάει πολλά μυστικά.*

Μην το πεις στον Γιάννη, αύριο θα το ξέρει όλη η γειτονιά, δεν *κρατάει μυστικά.*

Ξέρω τι έγινε, αλλά δεν θα το πω. Θα *το κρατήσω μυστικό* απ' όλους.

Μπορείς να μ' εμπιστευτείς. Θα *κρατήσω το μυστικό* σου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κρατώ (ένα) μυστικό/ μυστικά **(από κάποιον)**
το κρατώ μυστικό
κρατώ **το** μυστικό/ **τα** μυστικά κάποιου
(βλ. λήμμα: **Έχω μυστικό**)

Κρατάω την αναπνοή / ανάσα μου

Όταν σταματάω εγώ ο ίδιος για πολύ λίγο την αναπνοή/ την ανάσα μου, λέμε ότι την κρατάω.

Πόση ώρα μπορείς να κρατήσεις την αναπνοή σου κάτω από το νερό;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κρατάω την αναπνοή μου

Κρατιέμαι χέρι χέρι

Όταν κάποιος πιάνει το χέρι του διπλανού του κι εκείνος επίσης κάνει το ίδιο, λέμε ότι κρατιέται χέρι χέρι με τον διπλανό του ή ότι οι δυο τους (ή περισσότεροι) κρατιούνται χέρι χέρι.

Παιδιά, κρατηθείτε όλοι χέρι χέρι με τον διπλανό σας να χορέψουμε συρτό!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κρατιέμαι χέρι χέρι (με κάποιον)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Πιάνομαι χέρι χέρι

Κρούω τον κώδωνα του κινδύνου

Όταν προειδοποιώ κάποιον για κάτι σοβαρό και επικίνδυνο, λέμε ότι του κρούω τον κώδωνα του κινδύνου.

Οι επιστήμονες συνεχώς (μας) κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τις κακές μας διατροφικές συνήθειες.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κρούω (σε κάποιον) τον κώδωνα του κινδύνου για κάτι

Λ

Λες να

Όταν θέλουμε να ρωτήσουμε τη γνώμη κάποιου για ένα θέμα (τι πιστεύει, τι νομίζει, τι σκέφτεται για κάτι), αρχίζουμε τη φράση μας λέγοντας «Λες να...»

Λες να αναβάλλουμε την εκδρομή αύριο; Βλέπω είναι βροχερός ο καιρός.

Λες να γίνει πόλεμος στη Μέση Ανατολή; Οι διαθέσεις των κρατών δεν είναι ειρηνικές.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Λες να ... ; (ερώτηση)

Λίγο έλειψε

Όταν κάποια στιγμή ήταν/ φαινόταν σχεδόν σίγουρο ότι θα γινόταν κάτι, αλλά τελικά δεν έγινε, λέμε ότι λίγο έλειψε να γίνει αυτό.

Σήμερα το πρωί **λίγο έλειψε** να τρακάρω/ και θα τράκαρα με ένα μηχανάκι, αλλά εντυχώς πρόλαβα να στρίψω!

Άναψε πράσινο για εμάς και ο άλλος από το απέναντι ρεύμα έφυγε με ταχύτητα. **Λίγο έλειψε** και θα τρακάραμε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: λίγο έλειψε να ...

λίγο έλειψε και θα τρακάραμε (παρατατικός)/ είχαμε τρακάρει (υπερσυντέλικος)

(βλ. λήμμα: **Παρά τρίχα**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Παρά λίγο να/ και

M

Μαζεύεται κόσμος

Όταν κάποιοι άνθρωποι έρχονται όλοι μαζί κάπου, λέμε ότι ο κόσμος μαζεύεται εκεί.

Πολύς κόσμος μαζεύτηκε στην κεντρική πλατεία της πόλης για ν' ακούσει την ομιλία του πρωθυπουργού.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ο κόσμος μαζεύεται κάπου

Μαθαίνω / λέω / ξέρω απ' έξω

Όταν καταλαβαίνουμε και θυμόμαστε πολύ καλά κάτι που διαβάσαμε ή ακούσαμε και μπορούμε εύκολα να πούμε ακριβώς τι έλεγε, λέμε ότι το μαθαίνουμε/ το λέμε/ το ζέρουμε απ' έξω.

Παλιά οι μαθητές σηκώνονταν όρθιοι στην τάξη κι έλεγαν απ' έξω το μάθημα.

Πολλά παιδιά δυσκολεύονται στο μάθημα της Ιστορίας, γιατί δεν μπορούν να τη μάθουν απ' έξω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μαθαίνω/ λέω/ ξέρω την ιστορία (αιτιατική) απ' έξω

Μα καλά

Όταν κάτι μας φαίνεται πολύ περίεργο, δεν μπορούμε να το πιστέψουμε και γενικά μας εντυπωσιάζει ευχάριστα ή δυσάρεστα, αρχίζουμε τη φράση μας λέγοντας «Μα καλά...»

-Μα καλά, εσύ δεν ήσουν στην Αγγλία; Πώς βρέθηκες ζαφνικά στην Ελλάδα;

-Γύρισα χτες το βράδυ, αλλά δεν το είπα σε κανέναν.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Μα καλά, ... ; (ερώτηση)

Με κάνει / κάνουν [επίθετο εμφάνισης]

Όταν φοράμε κάτι ή κάνουμε κάτι στην εμφάνισή μας και με αυτό φαινόμαστε κάπως διαφορετικοί από πριν (καλύτεροι ή χειρότεροι), λέμε ότι αυτό μας κάνει κάπως (δηλαδή μας κάνει να φαινόμαστε κάπως).

*Αντό το μαύρο φόρεμα **με κάνει** (πιο) αδύνατη! Θα το πάρω οπωσδήποτε!
Έβαψες τα μαλλιά σου ξανθά! Είναι πολύ ωραία! **Σε κάνουν**... πιο νέα!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **η** φόρμα (ονομαστική) με κάνει αδύνατο/ νέο/ γέρο/
χοντρό (αιτιατική)
(βλ. λήμμα: **Μου κάνει / κάνουν [ρούχο / παπούτσια]** και **Μου πάει / πάνε**)

Μένω ήσυχος

Όταν δεν ανησυχώ για κάτι, λέμε ότι μένω ήσυχος.

*-Μην ξεχάσεις να πεις στο Γιάννη να πληρώσει σήμερα το λογαριασμό! -Θα του το πω, **μείνε ήσυχος**.*

Μείνε ήσυχη για το δέμα. Θα το πάω εγώ στο ταχυδρομείο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μένω ήσυχος (**για κάτι**)

Με παίρνει και με σηκώνει (ανεπίσημο, λαϊκό)

¹Όταν κάπου φυσάει πάρα πολύ δυνατός αέρας, ο οποίος είναι ενοχλητικός ή κάνει διάφορες ζημιές, λέμε ότι (ο αέρας) μας παίρνει και μας σηκώνει.

*Ο αέρας χτες κατέστρεψε τα πάντα! **Μας πήρε και μας σήκωσε!***

²Όταν κάποτε μας συμβαίνουν άσχημα πράγματα/ ατυχίες, λέμε ότι μας παίρνει και μας σηκώνει.

*Μου έβαλε κάτι φωνές χθες ο διευθυντής, δε σου λέω τίποτε! **Με πήρε και με σήκωσε!***

*Το σπίτι μου πλημμύρισε με τις βροχές! **Με πήρε και με σήκωσε!***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Με παίρνει ο ύπνος

¹Όταν ηρεμώ, χαλαρώνω και τελικά κοιμάμαι, λέμε ότι με παίρνει ο ύπνος.

*Ξάπλωσε λίγο να ζεκουραστείς, αλλά μη **σε πάρει ο ύπνος**, γιατί σε λίγο πρέπει να φύγουμε.*

²Όταν παρακολουθώ κάτι που δεν με ενδιαφέρει και εκείνη την ώρα δεν προσέχω και βαριέμαι πολύ, λέμε ότι με παίρνει ο ύπνος.

*Βαριέμαι τόσο πολύ στο μάθημα που κάθε μέρα **με παίρνει ο ύπνος**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνει ο ύπνος **κάποιον/ τον** παίρνει ο ύπνος

Με πιάνει [αίσθημα / συναίσθημα]

Όταν κάποια στιγμή αρχίζουμε να νιώθουμε ένα (συν)αίσθημα, λέμε ότι μας πιάνει αυτό το (συν)αίσθημα.

Μόλις μπήκα στο αεροπλάνο, **με έπιασε πανικός!** Φοβάμαι πολύ τα ύψη!

Δεν αντέχω άλλο... **Μ' έχει πιάσει νύστα.** Θέλω να κοιμηθώ.

Σταματήστε πια να φωνάζετε! **Μ' έπιασε πονοκέφαλος!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: με πιάνει πανικός (ονομαστική)

Με στέλνει στο νοσοκομείο

Όταν κάποιος/ κάτι με χτυπήσει, με τραυματίσει, με κάνει να αρρωστήσω ή γενικά βλάψει την υγεία μου και κινδυνέψω να πάω στο νοσοκομείο, λέμε ότι αυτός/ αυτό με στέλνει στο νοσοκομείο.

Με τη συμπεριφορά σου θα **στείλεις τη μάνα σου στο νοσοκομείο.** Δε τη λυπάσαι καθόλου, άρρωστη γυναίκα;

Τον χτύπησε με το μηχανάκι και **τον έστειλε στο νοσοκομείο.**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάποιος/ κάτι (ονομαστική) με στέλνει στο νοσοκομείο

Με την ησυχία μου

Όταν κάνω κάτι χωρίς άγχος και χωρίς να βιάζομαι, λέμε ότι *το κάνω με την ησυχία μου*.

Το πλοίο φεύγει αργά το βράδυ άρα μπορείς να ετοιμαστείς **με την ησυχία σου.**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω κάτι με την ησυχία μου

Με τίποτα

Όταν θέλω να πω ότι αποκλείεται να ισχύει/ να συμβαίνει κάτι, λέω ότι αυτό δεν ισχύει/ δεν συμβαίνει **με τίποτα.**

Δεν φανταζόμουν **με τίποτα** ότι αυτός ήταν ο δολοφόνος!

Η Γιώτα έγινε δικαστής; Ε, αυτό δεν το πιστεύω **με τίποτα!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: με τίποτα δεν ...

Με τις ώρες

Όταν κάποιος κάνει κάτι και αργεί πάρα πολύ να το τελειώσει χωρίς να αγχώνεται ή να βιάζεται, λέμε ότι **το κάνει με τις ώρες**.

*H Έλλη αργεί στα ραντεβού της, γιατί ετοιμάζεται πάντα **με τις ώρες**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **κάνω κάτι** με τις ώρες

Με τρώει η περιέργεια

Όταν είμαι πολύ περιέργος για κάτι, λέμε ότι **με τρώει η περιέργεια**.

***Με τρώει η περιέργεια** να μάθω τι απέγινε με τον Θάνο και τη Μαίρη; Τα βρήκανε, άραγε;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: με τρώει η περιέργεια **να ...**

Μετράω τη δύναμη / τις δυνάμεις μου

Όταν κάνουμε/ προσπαθούμε κάτι για να δούμε πόση είναι η δύναμή μας και πόσο ικανοί είμαστε σε κάτι, λέμε ότι **μετράμε τη δύναμη / τις δυνάμεις μας**.

*Θα προσπαθήσω να τρέξω 2 χιλιόμετρα σήμερα, για να **μετρήσω τις δυνάμεις μου**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μετράω τη δύναμη/ τις δυνάμεις μου (**σε κάτι**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Βλέπω τις δυνάμεις μου

Μη μου πεις (ανεπίσημο-προφορικό)

¹Όταν ξέρουμε ότι θα ακούσουμε από κάποιον κάτι που δεν θα μας αρέσει ή όταν φοβόμαστε μη μάθουμε άσχημα νέα, λέμε «*Μη μου πεις ...*»

-Μη μου πεις ότι δεν υπάρχει τίποτα να φάμε!

-Δεν υπάρχει. Δεν πρόλαβα να μαγειρέψω.

²Όταν δεν πιστεύουμε ότι κάτι που μας λέει κάποιος είναι αλήθεια και θέλουμε να τον ειρωνευτούμε, του λέμε «*Μη μου πεις!*».

Μη μου πεις! Ήσουν τόσο άρρωστος που δεν μπόρεσες να έρθεις!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Μη μου πεις **ότι/ πως ...**

Μην κάνεις (κι) έτσι

Όταν πιστεύουμε ότι κάποιος συμπεριφέρεται υπερβολικά σε κάποια περίπτωση ή ότι γενικά δεν υπάρχει λόγος να συμπεριφέρεται/ σκέφτεται με αυτόν τον τρόπο, του λέμε «Μην κάνεις (κι) έτσι!»

-Κοίτα τι έπαθα! Λέρωσα το καινούριο μου μπλουζάκι! Τι θα κάνω τώρα; -Έλα, **μην κάνεις (κι) έτσι!** Θα το πλύνεις και θα καθαρίσει!

-Κοίτα ένα απαίσιο σπυράκι στο πρόσωπό μου! -**Μην κάνεις (κι) έτσι** για ένα σπυράκι! Κανείς δεν θα το δει με το μακιγιάζ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μην κάνεις (κι) έτσι (για κάποιον/ κάτι)

Μια και καλή

Όταν κάτι γίνεται μια και καλή, γίνεται για πάντα

Ας ξεφορτωθούμε **μια και καλή** αντό το ψυγείο. Τώρα που θα έρθει το φορτηγό για τη μετακόμιση, να το πάμε στην ανακύκλωση.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Μια χαρά

Όταν νιώθω/ αισθάνομαι πολύ καλά, λέμε ότι είμαι μια χαρά. Επίσης όταν κάτι είναι όμορφο/ ευχάριστο, λέμε ότι είναι μια χαρά.

Το πρωί πόναγε λίγο η κοιλιά μου, αλλά ήπια ένα πανσίπονο και τώρα **είμαι μια χαρά**.

-Γιατί δεν τρως; Δεν σου αρέσει το φαγητό; -Το φαγητό **είναι μια χαρά**, εγώ δεν πεινάω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **κάτι/ κάποιος είναι/ φαίνεται μια χαρά**

Όμοιες περιφράσεις:

1. **Μια χαρούλα!**
2. **Όλα καλά!**

Μιλάμε για (ανεπίσημο)

Όταν ενώ διηγούμαστε/ περιγράφουμε κάτι σε κάποιον θέλουμε κάποια στιγμή να προσέξει πολύ αυτό που θα του πούμε, να δώσουμε έμφαση, αρχίζουμε τη φράση μας (ή επαναλαμβάνουμε αυτό που μόλις πριν λίγο του είπαμε) λέγοντας «Μιλάμε για...»

Είδες χτες την ταινία που σου είπα; Φανταστική, ε; **Μιλάμε για φοβερή ταινία!**

-Το ξέρεις ότι ο Νίκος θα πάει στο Μπουένος Αΐρες μόνο και μόνο για να δει τον αγώνα; -Καλά, **μιλάμε για μεγάλη τρέλα** με την μπάλα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μιλάμε για φοβερή (επίθετο) ταινία

Μισό λεπτό

¹Όταν θέλουμε να πούμε ότι κάτι θα γίνει πολύ σύντομα, αμέσως, χωρίς καθυστέρηση, λέμε ότι θα γίνει σε μισό λεπτό.

Μη φύγεις! Σε μισό λεπτό θα είμαι εκεί.

²Όταν ζητάμε από κάποιον να μας περιμένει ή να σταματήσει για λίγο να κάνει κάτι του λέμε «Μισό λεπτό!».

Μισό λεπτό! Μπορείς να επαναλάβεις την ερώτηση;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Ένα λεπτό/ λεπτάκι
2. Δυο λεπτά/ λεπτάκια

Μοιάζουν σαν δυο σταγόνες νερό

Όταν δυο άνθρωποι μοιάζουν πάρα πολύ, τόσο πολύ που οι άλλοι μπορεί και να μην καταλαβαίνουν εύκολα ποιός είναι ο καθένας, λέμε ότι μοιάζουν σαν δυο σταγόνες νερό.

Οι δίδυμες ξαδέρφες μους μοιάζουν σαν δυο σταγόνες νερό! Όλοι αναρωτιούνται, όταν τις βλέπουν, ποια είναι η Κατερίνα και ποια η Άννα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Μου έρχεται στο μυαλό

Όταν κάποια στιγμή σκέφτομαι ότι θυμάμαι κάποιον/ κάτι, λέμε ότι αυτός/ αυτό μου έρχεται στο μυαλό.

Πολλές φορές μου έρχεται στο μυαλό η παλιά μου φίλη η Γιάννα κι αναρωτιέμαι τι να κάνει.

Δεν ήξερα τι να γράψω στη δεύτερη ερώτηση και ξαφνικά μου ήρθε στο μυαλό η απάντηση!

Τον ήρθε στο μυαλό να μετακομίσει κι αμέσως το έκανε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάποιος/ κάπι μου έρχεται στο μυαλό
μου έρχεται στο μυαλό να ...

Μον κάνει εντύπωση

Όταν κάποιος/ κάτι μου αρέσει πολύ και νομίζω ότι έχει ενδιαφέρον, λέμε ότι αυτός/ αυτό μου κάνει εντύπωση, με εντυπωσιάζει.

H Μαρία έκανε σε όλους εντύπωση χτες βράδυ! Ήταν πολύ ωραία ντυμένη!

Μον έκαναν μεγάλη εντύπωση τα καταπράσινα νερά της παραλίας.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάποιος/ κάτι μου κάνει μεγάλη / μικρή / καλή / κακή εντύπωση

Μον κάνει / κάνουν [ρούχο / παπούτσια]

Όταν φοράμε κάτι (ρούχο, παπούτσια) που είναι ακριβώς στο νούμερο/ μέγεθός μας (ούτε μεγαλύτερο ούτε μικρότερο), λέμε ότι μας κάνει.

Δε μον κάνει αυτό το τζιν. Θέλω ένα νούμερο μεγαλύτερο.

Αυτά τα παπούτσια μον κάνουν. Είναι το νούμερο μου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μον κάνει η ζακέτα (ονομαστική)

(βλ. λήμμα: **Μον πάει / πάνε** και **Με κάνει / κάνουν [επίθετο εμφάνισης]**)

Μον μένει

Όταν με εντυπωσιάζει/ θυμάμαι πολύ καλά κάποιον/ κάτι, λέμε ότι αυτό/ αυτά μου μένει/ μένουν.

Ο καθηγητής που μον έχει μείνει από το σχολείο είναι ο κύριος Πλαγιάρης. Ήταν πάντα πολύ καλός μαζί μας και μας έμαθε πολλά.

Αυτό που μον έμεινε από την εκδρομή είναι τα πολλά χιόνια πάνω στο βουνό.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάποιος/ κάτι μου μένει

Μον πάει / πάνε

Όταν φοράμε κάτι ή κάνουμε κάτι στην εμφάνισή μας που μας ομορφαίνει, λέμε ότι αυτό μας πάει.

Είσαι πολύ όμορφη σήμερα! Σου πάει πολύ αυτό το φόρεμα και το καινούριο σου χτένισμα.

Δεν σου πάει αυτή η μπλούζα, είναι πολύ φαρδιά και σε παχαίνει.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μον πάει η μπλούζα (ονομαστική)

(βλ. λήμμα: **Μον κάνει [ρούχο / παπούτσια]** και **Με κάνει [επίθετο εμφάνισης]**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Μον ταιριάζει

Μον περνάει μια ιδέα

Όταν κάποια στιγμή σκέφτομαι κάτι για ένα θέμα, ένα πρόβλημα, λέμε ότι μου περνάει μια ιδέα.

-Μήπως έχεις σκεφτεί ποια είναι η απάντηση στην άσκηση αυτή; -**Μον πέρασε μια ιδέα**, αλλά δεν είμαι σίγουρη.

Διάφορες **ιδέες μου περνάνε** από το κεφάλι μου για το πού μπορεί να άφησα το ρολόι μου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **μου** περνάει μια ιδέα

Μον τη δίνει (ανεπίσημο)

Όταν νευριάζω με κάποιον/ κάτι ή γενικά με μια κατάσταση ή όταν απλά δεν μου αρέσει/ δεν συμπαθώ κάποιον/ κάτι μια κατάσταση, λέμε ότι μου **τη δίνει**.

Αντή η ηθοποιός **μον τη δίνει** πάρα πολύ! Απορώ γιατί αφέσει σε όλους.

Μον τη δίνει αυτός ο καιρός! Όλο συννεφιά, βροχή και κρύο!

Μον τη δίνει που βρέχει και φυσάει/ να βρέχει και να φυσάει!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μου τη δίνει **ο καιρός** (ονομαστική)
μου τη δίνει **πουν / να** ...

Όμοιες περιφράσεις:

1. **Μον τη σπάει (ανεπίσημο)**
2. **Μον τη βαράει (ανεπίσημο)**

Μον τη λέει (ανεπίσημο)

Όταν κάποιος με μαλώνει ή με κάποιο τρόπο μου θυμίζει κάτι άσχημο ή λάθος που έκανα, λέμε ότι μου **τη λέει**.

Στη δουλειά το αφεντικό συνέχεια **μον τη λέει** χωρίς λόγο. Βαρέθηκα πια!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μου τη λέει κάποιος (για κάτι)

Όμοιες περιφράσεις:

1. **Μον κάνει παρατήρηση**

Μον φτάνει

Όταν κάτι μου είναι αρκετό, δεν θέλω κάτι περισσότερο, τότε λέμε ότι αυτό **μου φτάνει**.

Μον φτάνει που θα πάμε στην Ελλάδα, δεν θέλω τίποτα άλλο.

Δε χρειάζομαι τη γκρίνια σου, **μον φτάνει** ο πονοκέφαλος μου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μον φτάνει **που** ...

μον φτάνει **ο πονοκέφαλος** (ονομαστική)

Μον φτιάχνει τη διάθεση

Όταν κάποιος ή κάτι με κάνει χαρούμενο, λέμε ότι αυτός ο κάποιος ή το κάτι **μον φτιάχνει τη διάθεση**.

Ένας ζεστός καφές πάντα **μον φτιάχνει τη διάθεση!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάτι **μον φτιάχνει τη διάθεση**/ φτιάχνει **η διάθεσή** μου **με κάτι**

Μον χαλάει την διάθεση

Όταν κάτι ή κάποιος με κάνει να νιώθω άσχημα, λέμε ότι αυτό ή αυτός **μον χαλάει τη διάθεση**.

Η γκρίνια της **μον χαλάσε τη διάθεση!**

Μη **μον χαλάς τη διάθεση**, εγώ ήρθα να σε πάρω να βγούμε έξω!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάτι **μον χαλάει τη διάθεση**/ **χαλάει η διάθεσή** μου **με κάτι**

Μπαίνει πάνω από

Όταν κάποιος/ κάτι είναι πιο σημαντικός από κάτι άλλο, λέμε ότι **μπαίνει πάνω από απ'** αυτό.

Η οικογένειά μου **μπαίνει πάντα πάνω από** τη δουλειά μου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **η οικογένεια** μπαίνει πάνω από κάποιον/ κάτι

Όμοιες περιφράσεις:

1. Είναι/ βρίσκεται πάνω από

Μπαίνω στη θέση

Όταν σκέφτομαι ή νιώθω όπως κάποιος άλλος, τότε **μπαίνω στη θέση του**.

Για εσένα, που είσαι άριστος μαθητής, όλα είναι εύκολα. **Μπες στη θέση μου** να δεις πόσο άσχημα αισθάνομαι, κάθε φορά που κόβομαι στις εξετάσεις!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: μπαίνω στη θέση κάποιου (**γενική**)

Μπαίνω στη μέση

Όταν διακόπτω μια συζήτηση για να πω κάτι ή πάω να ασχοληθώ με κάτι που δεν είναι δικό μου θέμα, είτε για να βοηθήσω είτε για να δημιουργήσω προβλήματα, λέμε ότι **μπαίνω στη μέση**.

*Καμιά φορά οι πεθερές **μπαίνουν στη μέση**, για να χωρίσουν τα ζευγάρια.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Μπαίνω στο ίντερνετ

Όταν συνδέομαι με το ίντερνετ (βλέπω κάποια πράγματα στον υπολογιστή μέσω ίντερνετ), λέμε ότι **μπαίνω στο ίντερνετ**.

*Σήμερα δεν μπορώ να **μπω** καθόλου **στο ίντερνετ**. Μάλλον υπάρχει πρόβλημα με τη σύνδεση.*

N

Να εντυχήσετε!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε σε ένα ζευγάρι που μόλις ή πρόσφατα παντρεύτηκε να είναι τυχεροί και ευτυχισμένοι στη ζωή τους, τους λέμε «Να εντυχήσετε!».

Να είστε αγαπημένοι και να εντυχήσετε!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Να ζήσετε!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε σ' ένα ζευγάρι που μόλις ή πρόσφατα παντρεύτηκε να ζήσουν μαζί πολλά χρόνια, τους λέμε «Να ζήσετε!»

Να ζήσετε και να είστε πάντα ευτυχισμένοι!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Άλλες περιφράσεις:

1. Να ζήσεις!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε σε κάποιον που γιορτάζει το όνομά του ή τα γενέθλιά του να ζήσει πολλά χρόνια, του λέμε «Να ζήσεις!»

Να ζήσεις και να είσαι πάντα καλά!

Να πάρει! (ανεπίσημο)

Όταν θυμώνουμε/ εκνευριζόμαστε ή απογοητευόμαστε με κάποιον ή κάτι, λέμε «Να πάρει!»

Να πάρει! Έχασα τα κλειδιά μου! Πώς θα μπω σπίτι μου τώρα;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Να πάρει η ευχή! (ανεπίσημο)

Να πω την αλήθεια

Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον τι πιστεύουμε, τι νιώθουμε ή τι θέλουμε ειλικρινά, τότε ξεκινάμε τη φράση λέγοντας «**Να πω την αλήθεια...**».

Να σου πω την αλήθεια, ποτέ δεν ήθελα να σπουδάσω γιατρός! Οι γονείς μου το θέλανε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Να πω την αλήθεια (**σε κάποιον**)/ (**για κάτι**)/ Να **του** πω την αλήθεια

Όμοιες περιφράσεις:

1. **Για να πω την αλήθεια**
2. **(Για) να είμαι ειλικρινής**
3. **(Για) να πω την αμαρτία μου (ανεπίσημο)**

Να σας ζήσουν!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε στους συγγενείς ενός ζευγαριού που μόλις ή πρόσφατα παντρεύτηκε να ζήσει το ζευγάρι μαζί πολλά χρόνια, τους λέμε «**Να σας ζήσουν!**».

Συγχαρητήρια! Ήταν πολύ ωραίος γάμος! **Να σας ζήσουν!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Άλλες περιφράσεις:

1. **Να σου / σας ζήσει!**

Όταν μαθαίνουμε ότι μια οικογένεια απέκτησε παιδί και θέλουμε να τους ευχηθούμε, λέμε «**Να σου / σας ζήσει!**» Επίσης, τους το λέμε, όταν το παιδί γιορτάζει το όνομά του ή τα γενέθλιά του.

Να σας ζήσει το μωράκι! Είναι πολύ όμορφο!

Να τα μας! (ανεπίσημο)

Όταν κάποια στιγμή βλέπουμε, ακούμε ή μαθαίνουμε κάτι που μας ξαφνιάζει (ευχάριστα ή δυσάρεστα) αρχίζουμε τη φράση μας λέγοντας «**Να τα μας!**»

Να τα μας! Και σου τα λέγα εγώ, μη δίνεις θάρρος στην κόρη μας, θα αρχίσει να κάνει ό,τι θέλει!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Να χαρείς!

Όταν λέμε σε κάποιον κάτι και μετά «**να χαρείς**», εννοούμε «**σε παρακαλώ!**»

Σταμάτα, **να χαρείς!** Έχω πονοκέφαλο!

Να χαρείς, Γιάννη, μην τρέχεις τόσο! Δε βιαζόμαστε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Ξεκαρδίζομαι στα γέλια

Όταν κάποιος γελάει πάρα πολύ και για πολλή ώρα, λέμε ότι **ξεκαρδίζεται στα γέλια**.

*Χτες είδα μια φοβερή κωμωδία στην τηλεόραση! **Ξεκαρδίστηκα στα γέλια!***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ξεκαρδίζομαι **στα** γέλια

Ξεπερνώ τα όρια

Όταν κάνω κάτι που δεν επιτρέπεται, ή που είναι υπερβολικό, πολύ τολμηρό ή επικίνδυνο, λέμε ότι **ξεπερνώ τα όρια**.

*Πως μου μιλάς έτσι; Είσαι θρασύτατη! Πρόσεξε γιατί **ξεπέρασες τα όρια!***

*Δουλεύω 12 ώρες την ημέρα. Πραγματικά έχω **ξεπεράσει τα όρια** της αντοχής μου!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ξεπερνώ τα όρια

ξεπερνώ τα όρια **της** αντοχής (γενική)

Ξέχασέ το

Όταν κάτι δεν πρόκειται να γίνει ποτέ, τότε λέμε σε κάποιον «**ξέχασέ το!**».

*Αν νομίζεις ότι θα σε συγχωρέσω, **ξέχασέ το!** Αποκλείεται!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

O

Ο έρωτας, ο βήχας και τα λεφτά / το χρήμα δεν κρύβονται (ανεπίσημο)

Όταν κάποιος που είναι ερωτευμένος προσπαθεί να το κρύψει, αλλά είναι ολοφάνερο και όλοι το καταλαβαίνουν, τότε ο κόσμος λέει γι' αυτόν ότι ο έρωτας, ο βήχας και το χρήμα δεν κρύβονται.

*Η Ελένη με τον Κώστα δεν το λένε πουθενά ότι είναι ζευγάρι, αλλά **ο έρωτας, ο βήχας και το χρήμα δεν κρύβονται.***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Ο καιρός φτιάχνει

Όταν ο καιρός αλλάζει και από άσχημος γίνεται καλός, λέμε ότι **ο καιρός φτιάχνει**.

*Χτες έβρεχε όλη τη μέρα, αλλά σήμερα ο ουρανός είναι λαμπερός. Ευτυχώς **ο καιρός έφτιαξε**.*

(βλ. λήμμα: **Ο καιρός χαλάει**)

Ο καιρός χαλάει

Όταν ο καιρός αλλάζει και από καλός γίνεται άσχημος, λέμε ότι **ο καιρός χαλάει**.

*Θα **χαλάσει** αύριο **ο καιρός**, άκουσα στην τηλεόραση.*

(βλ. λήμμα: **Ο καιρός φτιάχνει**)

Όλα καλά;

Όταν ρωτάμε κάποιον αν είναι καλά και θέλουμε να μας πει τα νέα του, του λέμε «**Όλα καλά;**»

*Γεια σου, Βαγγέλη, **όλα καλά;***

***Όλα καλά** με το Γιώργο; Έμαθα ότι είχατε τσακωθεί.*

***Όλα καλά** στη δουλειά σου;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: όλα καλά (με κάποιον/ κάτι)/ κάπου

Όμοιες περιφράσεις:

1. Όλα εντάξει;

Όλα κι όλα! (ανεπίσημο)

Όταν είμαι απόλυτα σίγουρος για κάτι ή θέλω να επιμείνω πολύ σε κάτι που θέλω να πω σε κάποιον, αρχίζω τη φράση μου λέγοντας «Όλα κι όλα!»

Όλα κι όλα! Αν δεν σταματήσετε το θόρυβο νυχτιάτικα, θα καλέσω την αστυνομία!

Όλα κι όλα! Δε θα μου πεις εσύ τι θα κάνω!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όποια ακούς πολλά κεράσια, κράτα (και) μικρό καλάθι (λαϊκό)

Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον να μην πιστεύει αμέσως τα υπερβολικά καλά λόγια που ακούει για κάτι, γιατί είναι πολύ πιθανόν τελικά όλα αυτά να είναι ψέματα, του λέμε «όποια ακούς πολλά κεράσια, κράτα (και) μικρό καλάθι».

-Έχω ακούσει ότι με την κρέμα αυτή γίνεσαι αμέσως δέκα χρόνια νεότερη! Θα την αγοράσω!

-Τι να σου πω; **Όποια ακούς πολλά κεράσια, κράτα (και) μικρό καλάθι.**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Ο πυρετός ανεβαίνει

Όταν ο πυρετός (η πάνω από το φυσιολογικό θερμοκρασία του σώματος) πηγαίνει προς τα πάνω/ αυξάνεται, λέμε ότι ο πυρετός ανεβαίνει.

Του ανέβηκε ο πυρετός, δώσε του αντιπυρετικό.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ο πυρετός ανεβαίνει **σε κάποιον/ του** ανεβαίνει ο πυρετός (βλ. λήμμα: **Ο πυρετός πέφτει**)

Ο πυρετός πέφτει

Όταν ο πυρετός (η πάνω από το φυσιολογικό θερμοκρασία του σώματος) πηγαίνει προς τα κάτω/ μειώνεται, λέμε ότι ο πυρετός πέφτει.

*Ηπιε το αντιπυρετικό και του **έπεσε ο πυρετός**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ο πυρετός πέφτει **σε κάποιον/ του** πέφτει ο πυρετός
(βλ. λήμμα: **Ο πυρετός ανεβαίνει**)

Όπως σ' το λέω / τα λέω

Όταν θέλουμε να πείσουμε κάποιον ότι αυτό που του λέμε είναι αλήθεια ή προσπαθούμε να τον πείσουμε για κάτι που δεν καταλαβαίνει ή του φαίνεται περίεργο, του λέμε «Όπως σ' το λέω/τα λέω».

-Μα θα βάζω ελαιόλαδο στα μαλλιά μου για να δυναμώσουν;

-Όπως σ' τα λέω. Θα το αφήνεις για 10 λεπτά και μετά θα λούζεσαι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Όπως τ' ακούς
2. Ό,τι σου λέω
3. Ό,τι ακούς

Ό,τι επιθυμείτε!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε σε κάποιους που παντρεύονται ή γιορτάζουν ένα γεγονός (π.χ. επέτειο ή κάτι άλλο) να αποκτήσουν στη ζωή τους ό,τι θέλουν, τους λέμε «Ό,τι επιθυμείτε!».

Να είστε πάντα καλά κι ό,τι επιθυμείτε!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Ό,τι ποθείτε!

Άλλες περιφράσεις:

1. Ό,τι επιθυμείς!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε σε κάποιουν που γιορτάζει το όνομά του ή τα γενέθλιά του να αποκτήσει στη ζωή του ό,τι θέλει, του λέμε «Ό,τι επιθυμείς!».

Να είσαι πάντα χαρούμενη κι ό,τι επιθυμείς!

Ούτε να βλέπω / ακούω

Όταν δεν συμπαθώ καθόλου κάποιον ή όταν γενικά κάτι δεν μου αρέσει καθόλου, λέμε «Ούτε να τον/ το βλέπω/ ούτε να τον/ το ακούω» ή «Ούτε ν' ακούω για αυτόν/ αυτό (δεν θέλω)».

-Να καλέσουμε και τον Γιάννη στο πάρτι; -Όχι φυσικά! **Ούτε να τον βλέπω** δε θέλω!

*Mην της μιλήσεις για διάβασμα... Δεν θέλει πια **ούτε να τ' ακούσει!** / Δεν θέλει πια **ούτε ν' ακούσει** για διάβασμα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ούτε να βλέπω/να ακούω κάποιον/**κάτι**
ούτε να ακούω **για** κάποιον/**κάτι**

Π

Πάει στραβά

Όταν κάτι (ένα θέμα, μια ενέργεια, μια κατάσταση κτλ.) δεν γίνεται όπως πρέπει/ θα θέλαμε ή όταν κάτι τελικά δεν πετυχαίνει, λέμε ότι **πάει στραβά**.

*Άργησα στη δουλειά, έχασα το πορτοφόλι μου... Όλα (μου) **πάνε στραβά** σήμερα!
Τι **πήγε στραβά** και δεν πέτυχε το φαγητό;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάτι πάει στραβά (**σε κάποιον/ σε κάτι**)

Παίζει ρόλο

Όταν κάποιος/ κάτι βοηθάει πάρα πολύ για να γίνει κάτι ή γενικά είναι σημαντικός σε κάτι, λέμε ότι **παίζει ρόλο**.

*Εάν είσαι λενκός ή μαύρος, δεν **παίζει** κανένα **ρόλο** εκεί, θα πετύχεις εάν έχεις τα προσόντα.*

*Ο δάσκαλος **παίζει** σημαντικό **ρόλο** στην εκπαίδευση των παιδιών.*

*Αυτή η απόφαση μπορεί να **παίζει** πολύ μεγάλο **ρόλο** στη ζωή σου αργότερα, δεν μπορείς να την πάρεις χωρίς πολλή σκέψη.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάποιος/**κάτι** παίζει ρόλο
κάποιος/**κάτι** παίζει ρόλο **σε** κάτι
κάποιος/**κάτι** παίζει ρόλο **για** να ...

Παίρνει γεύση

Όταν το φαγητό νοστιμίζει με κάποιο τρόπο, λέμε ότι **παίρνει γεύση**.

*Βάλε λίγο κάρι στην κατσαρόλα να **πάρει γεύση** το ρύζι, διαφορετικά θα είναι άνοστο.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **ο πουρές, η σουπα, ... (φαγητό)** παίρνει γεύση

Παίρνει διαστάσεις

Όταν κάποιο θέμα συνεχώς το μαθαίνουν όλο και περισσότεροι άνθρωποι, τότε το θέμα αυτό παίρνει διαστάσεις.

*H νπόθεση της απαγωγής του παιδιού έχει **πάρει διαστάσεις** τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρώπη.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνει (μεγάλες / τεράστιες) διαστάσεις

Παίρνει μια βράση

Όταν το φαγητό στην κατσαρόλα βράζει για λίγο, λέμε ότι παίρνει μια βράση.

*Βάλε το ψάρι να **πάρει μια βράση** και μετά κατέβασέ το από τη φωτιά.*

*Άφησε τις φακές να **πάρουν μια βράση**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνει μια βράση η σούπα, ο πουρές, ... (φαγητό)

Παίρνω (την) άδεια

Όταν μπορώ να σταματήσω να δουλεύω και να ξεκουραστώ για κάμποσο καιρό επειδή μου το επέτρεψαν στη δουλειά μου, λέμε ότι παίρνω άδεια. Επίσης όταν μπορώ να κάνω κάτι, επειδή μου το έχει επιτρέψει κάποιος (οποιοσδήποτε), λέμε ότι παίρνω την άδεια.

*Έχω **πάρει** δέκα μέρες **άδεια** και φεύγω για Πάρο αύριο.*

*Δεν μπορείς να μπεις μέσα αν δεν **πάρεις (την) άδεια** απ' τον φύλακα.*

***Πήραμε άδεια** από το δήμο για να χτίσουμε σπίτι εδώ.*

*Όλοι οι μαθητές θα πρέπει να **πάρουν άδεια** απ' τους γονείς τους για να έρθουν στο ταξίδι.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω (την) άδεια (από κάποιον) (για να ...) (βλ. λήμμα: **Έχω άδεια**)

Άλλες περιφράσεις:

1. Δίνω άδεια (σε κάποιον)

Όταν είμαι το αφεντικό σε μια δουλειά και επιτρέπω σε κάποιον εργαζόμενο να σταματήσει να δουλεύει για κάμποσο καιρό για να ξεκουραστεί, λέμε ότι του δίνω άδεια. Επίσης, το λέμε, όταν γενικά επιτρέπουμε σε κάποιον να κάνει ο, τιδήποτε.

Αυτός ο καθηγητής είναι πολύ αυστηρός. Δεν δίνει σε κανέναν την άδεια να μιλήσει

Παίρνω (μία) ανάσα

¹Τη στιγμή που ανασαίνω, αναπνέω, λέμε ότι παίρνω ανάσα.

*Δεν αντέχω πάνω από ένα λεπτό κάτω από το νερό χωρίς **να πάρω ανάσα***

*H Ευγενία μιλάει τόσο γρήγορα σαν να μην **παίρνει ανάσα**.*

Πάρε μια βαθιά ανάσα, μύρισε τον καθαρό αέρα του βουνού!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω (**μία, δύο, ...**) ανάσες

²Όταν ξεκουράζομαι λίγο μετά από πολλή κούραση, λέμε ότι παίρνω ανάσα.

Δούλευε από το πρωί ασταμάτητα χωρίς **να πάρει ανάσα.**

Κάνε ένα διάλειμμα, βρε Κώστα! Σταμάτα να **πάρεις μια ανάσα!**

Παίρνω μια απόφαση

Όταν αποφασίζω για κάτι, παίρνω μια απόφαση γι' αυτό.

Πήραμε μια πολύ σημαντική απόφαση. Από δω και πέρα θα μιλάμε μόνο ελληνικά στο σπίτι.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω απόφαση (**να ...**)

Παίρνω από το χέρι

Όταν πιάνω το χέρι κάποιου και τον οδηγώ κάπου, λέμε ότι τον παίρνω από το χέρι.

Ο δάσκαλος την **πήρε από το χέρι** και την πήγε στην καινούρια της τάξη.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω κάποιον από το χέρι

Παίρνω αύξηση

Όταν παίρνω περισσότερα χρήματα στο μισθό μου, λέμε ότι παίρνω αύξηση.

Πήρα 100 ευρώ αύξηση στο μισθό μου!

Παίρνω βαθμούς

Όταν είμαι μαθητής/ φοιτητής και με βαθμολογούν οι δάσκαλοι ή οι καθηγητές μου στα μαθήματα, λέμε ότι παίρνω βαθμούς.

Δεν **πήρα πολύ καλούς βαθμούς** στη Φυσική και στη Χημεία αντό το τρίμηνο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω βαθμούς **σε μάθημα**

Παίρνω δρόμο

Όταν φεύγω από κάπου με άσχημο τρόπο, συνήθως με διώχνουν, λέμε ότι παίρνω δρόμο από εκείνο το μέρος. Επίσης, το λέμε όταν απολύομαι από τη δουλειά μου, συνήθως με άσχημο τρόπο.

Πάρε δρόμο από το σπίτι μου, τώρα! Δεν θέλω να σε ξαναδώ!

Έκλεβε το ταμείο και φυσικά **πήρε δρόμο** από τη δουλειά, μόλις τον ανακάλυψαν.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω δρόμο **από** κάπου

Παίρνω είδηση

Όταν αντιλαμβάνομαι/ καταλαβαίνω ότι κάποιος κάνει κάτι ή ότι γενικά κάτι συμβαίνει, λέμε ότι *τον/ το παίρνω είδηση*.

Δεν είχαμε **πάρει είδηση** ότι κάθε μέρα έπαιρνε χρήματα από το ταμείο.

Ο καθηγητής τον **πήρε είδηση** να αντιγράφει/ που αντέγραφε και του πήρε το γραπτό.

Α! Γύρισες; Κοιμόμουν και δεν σε **πήρα είδηση**.

Δεν **πήρες είδηση** το σεισμό σήμερα το πρωί; Ήταν αρκετά δυνατός!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω είδηση κάποιον/ **κάτι (αιτιατική)**
παίρνω είδηση **ότι .../ να .../ που ...**

Παίρνω ειδίκευση

Όταν γίνομαι ειδικός σε έναν συγκεκριμένο τομέα της επιστήμης μου (ασχολούμαι με αυτήν την ειδικότητα), λέμε ότι παίρνω ειδίκευση.

Είναι βιολόγος και έχει **πάρει ειδίκευση** στη μοριακή βιολογία.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω ειδίκευση **σε κάτι**

Παίρνω [κάτι] ζεστά

Όταν κάτι με ενδιαφέρει πολύ και μου αρέσει να ασχολούμαι με αυτό ή όταν προσπαθώ πάρα πολύ για να γίνει κάτι, λέμε ότι το παίρνω ζεστά.

Η Μαρία έχει **πάρει** πολύ **ζεστά** αυτές **τις εξετάσεις**. Θέλει να αριστεύσει και διαβάζει πάρα πολύ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω **τον** ρόλο μου (**αιτιατική**) ζεστά

Άλλες περιφράσεις:

2. Παίρνω [κάτι] στραβά

¹Όταν κάτι δεν με ενδιαφέρει και δεν μου αρέσει καθόλου να ασχολούμαι με αυτό, λέμε ότι το παίρνω στραβά.

Ο Γιάννης θέλει να σταματήσει τα Γαλλικά. Τα είχε πάρει στραβά απ' την αρχή.

²Όταν καταλαβαίνω κάτι με άσχημο τρόπο, λέμε ότι το παίρνω στραβά.

Μα γιατί έχεις θυμώσει μαζί μου; Πήρες στραβά αυτό που σου είπα, ενώ δεν το εννοούσα έτσι.

Παίρνω θέση

¹Όταν λίγο πριν ξεκινήσω να κάνω κάτι πάω να σταθώ ή να κάτσω σε μια θέση για να είμαι έτοιμος, λέμε ότι παίρνω θέση.

*Οι αθλητές **πήραν (τη) θέση (τους)** στο διάδρομο και είναι έτοιμοι να τρέξουν.*

²Όταν λέω τη γνώμη μου για ένα θέμα, λέμε ότι παίρνω θέση.

*Μη με ρωτάτε τι πιστεύω. Δεν θα **πάρω θέση** στο ζήτημα.*

*Tι **θέση πήρες** στην ψηφοφορία; Υπέρ ή κατά;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω θέση
παίρνω θέση **σε κάτι**

Παίρνω κιλά

Όταν παχαίνουμε/ αυξάνεται το βάρος μας, λέμε ότι παίρνουμε κιλά.

***Έχω πάρει 5 κιλά** και πρέπει να αδυνατίσω.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω (**τόσα**) κιλά
(βλ. λήμμα: **Χάνω κιλά**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Παίρνω βάρος
2. Βάζω κιλά
3. Βάζω βάρος

Παίρνω / λαμβάνω μέρος

Όταν ασχολούμαι με κάτι μαζί με κάποιους άλλους, λέμε ότι παίρνω/ λαμβάνω μέρος σε αυτό.

*Στο παιχνίδι μπορούν **να πάρουν/ λάβουν μέρος** μέχρι έξι παικτες.*

***Πήρε/ έλαβε μέρος** στο διαγωνισμό τραγουδιού και κέρδισε το βραβείο.*

*Γιατί μιλάτε σιγά; Δεν θέλετε να **πάρω/ λάβω** κι εγώ **μέρος** στη συζήτηση;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω/ λαμβάνω μέρος **σε κάτι**

Άλλες περιφράσεις:

1. Είμαι με το μέρος/ παίρνω το μέρος (κάποιου)

Όταν πιστεύω ότι κάποιος ή κάποιοι (μεταξύ δύο ή πολλών που τσακώνονται/διαφωνούν/είναι αντίπαλοι) είναι ο σωστός ή ο καλύτερος κι όχι οι άλλοι ή όταν γενικά συμφωνώ με κάποιον, λέμε ότι είμαι με το μέρος του/ παίρνω το μέρος του.

Όταν τσακώνομαι με τον αδερφό μου η μαμά παίρνει πάντα το μέρος του! Είναι αδικία!

Παίρνω μέτρα

¹Όταν μετράω το μέγεθος κάποιου αντικειμένου ή χώρου (μήκος, πλάτος, εμβαδόν) ή μετράω το ύψος και τις διαστάσεις γενικά ενός ανθρώπου, λέμε ότι (του) παίρνω μέτρα.

*Πάω να μου **πάρει μέτρα** η μοδίστρα, για να μου ράψει ένα φόρεμα.*

*Πρέπει να **πάρουμε μέτρα** στο δωμάτιο/ **τα μέτρα** του δωματίου για να δούμε πού θα βάλουμε τα έπιπλα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω μέτρα **σε κάποιον/ κάτι**

²Όταν κάποιος/ κάποιοι που είναι υπεύθυνοι για κάτι φροντίζουν ώστε να γίνει ή να μη γίνει κάτι, λέμε ότι παίρνουν μέτρα.

*Το κράτος πρέπει να **πάρει μέτρα** για την προστασία των δασών απ' τις φωτιές.*

*Η αστυνομία πρέπει να **πάρει μέτρα** για να μειώσει τις κλοπές.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω μέτρα **για να ...**
παίρνω μέτρα **για κάτι**

Άλλες περιφράσεις:

1. Παίρνω τα μέτρα μου

Όταν κάποια στιγμή γίνομαι πάρα πολύ προσεκτικός και κάνω κάποια πράγματα, ώστε να μη συμβεί σ' εμένα ή σε κάποιον άλλον κάτι άσχημο, λέμε ότι παίρνω τα μέτρα μου.

Χτες λήστεψαν τους γείτονες! Πρέπει να πάρω τα μέτρα μου και να αγοράσω μια καλή κλειδαριά.

Παίρνω μια / τη δουλειά

Όταν με δέχονται να εργαστώ σε μια δουλειά ή όταν τελικά θα είμαι εγώ ο υπεύθυνος για μια δουλειά, λέμε ότι παίρνω μια/τη δουλειά.

*Ο διευθυντής με είδε σε συνέντευξη και **πήρα τη δουλειά** στην εταιρεία! Από αύριο ξεκινάω.*

*Ο Γιάννης **πήρε τη δουλειά** για τις πωλήσεις στο εξωτερικό.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω μια/ τη δουλειά (**για κάτι**)
(βλ. λήμμα: **Πιάνω δουλειά**)

Παίρνω όνομα

Όταν κάποιος/ κάτι ονομάζεται κάπως από κάποιον ή κάπου, λέμε ότι παίρνει το όνομά του από αυτόν ή από εκεί.

*Ο μπέμπης θα **πάρει το όνομά του απ' τον παππού του.***

*Η πόλη της Αθήνας **πήρε το όνομά της** από τη θεά Αθηνά.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω το όνομά μου **από κάποιον/ κάτι**
(βλ. λήμμα «**Δίνω όνομα**»)

Παίρνω παράδειγμα

¹Όταν κάνω κάτι με τον τρόπο που το έχει κάνει κάποιος άλλος, τότε παίρνω παράδειγμα από αυτόν.

Μην παίρνεις παράδειγμα από ανθρώπους που κάνουν λάθη στη ζωή τους.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω παράδειγμα από κάποιον/ κάτι

²Όταν θέλω να πω για παράδειγμα, μπορώ να πω παίρνω παράδειγμα.

Μερικοί άνθρωποι γεννιούνται άτυχοι, τίποτε δεν τους πάει καλά στη ζωή. Να, πάρε παράδειγμα τον κουμπάρο μας το Βασίλη!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω παράδειγμα κάποιον/ κάτι (αιτιατική)

Παίρνω (ένα) πριμ / μπόνους

Όταν βραβεύομαι ή παίρνω χρήματα για κάτι ώστε το αποτέλεσμα να είναι καλύτερο, λέμε ότι παίρνω πριμ/ μπόνους.

Ο πρόεδρος της ομάδας υποσχέθηκε στους ποδοσφαιριστές να πάρουν ένα μεγάλο πριμ, εάν κερδίσουν τον αντίπαλό τους για τα ημιτελικά του Κυπέλουν.

Η Μαρία πήρε μπόνους στη δουλειά της, γιατί κατάφερε να ανξήσει τις πωλήσεις της εταιρείας τον τελευταίο μήνα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω πριμ/μπόνους (από κάποιον) (για κάτι)

Παίρνω προαγωγή

Όταν στη δουλειά μου εξελίσσομαι και καταφέρνω να αποκτήσω μια θέση ανώτερη σε σχέση με αυτήν που ήμουν πριν, λέμε ότι παίρνω προαγωγή.

Πριν ένα μήνα πήρε προαγωγή κι έγινε διευθυντής στην εταιρεία.

Παίρνω (την) πρωτοβουλία

Όταν αποφασίζω μόνος μου (χωρίς να με επηρεάσει κάποιος άλλος/ άλλοι) να κάνω κάτι, λέμε ότι παίρνω (την) πρωτοβουλία.

Οι μαθητές πήραν την πρωτοβουλία να καθαρίσουν την αυλή του σχολείου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω την πρωτοβουλία να ...

Παίρνω ρέστα

Όταν δίνω χρήματα για να αγοράσω ή να πληρώσω κάτι και μου επιστρέφουν χρήματα, τότε **παίρνω ρέστα**.

*Έδωσα 10€ και **πήρα ρέστα** 2€. Πόσο κόστιζε το δώρο;*

Πήρα ρέστα 2€ από τα 10€ που έδωσα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω ρέστα **τόσο**
(βλ. λήμμα: **Τέχω ρέστα**)

Παίρνω συνέντευξη

Όταν είμαι δημοσιογράφος και ρωτάω κάποιο -σημαντικό συνήθως- πρόσωπο να μου πει κάποια πράγματα για τον εαυτό του ή τις απόψεις του για κάποιο θέμα, λέμε ότι *του παίρνω συνέντευξη* ή *παίρνω συνέντευξη* από αυτόν. Επίσης, το λέμε όταν είμαστε υπεύθυνοι σε ένα χώρο (π.χ. διευθυντής) και καλούμε κάποιο πρόσωπο για να το ρωτήσουμε πράγματα που μας ενδιαφέρουν.

*Είναι δημοσιογράφος και **παίρνει συνέντευξης** από διάσημα πρόσωπα.*

*Θα σας **πάρουμε (μια) συνέντευξη**, για να δούμε αν μπορείτε να δουλέψετε στην εταιρεία μας.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω συνέντευξη **από κάποιον/ σε κάποιον**
(βλ. λήμμα: **Δίνω συνέντευξη**)

Παίρνω σύνταξη

Όταν είμαι μεγάλος σε ηλικία και το κράτος μου δίνει κάποια χρήματα κάθε μήνα, επειδή έχω σταματήσει πια να εργάζομαι, λέμε ότι *παίρνω σύνταξη*.

*Η δασκάλα μας σε λίγο καιρό θα φύγει απ' το σχολείο. **Παίρνει σύνταξη**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω **σύνταξη** (χωρίς άρθρο)

Άλλες περιφράσεις:

1. Δίνω σύνταξη

Όταν το κράτος δίνει κάποια χρήματα κάθε μήνα στους μεγάλους σε ηλικία ανθρώπους, επειδή έχουν σταματήσει πια να εργάζονται, λέμε ότι *τους δίνει σύνταξη*.

To κράτος δίνει μικρές συντάξεις στους περισσότερους ηλικιωμένους.

Παίρνω τα πράγματα από την αρχή

Όταν διηγούμαι κάτι που έγινε από την αρχή χωρίς να ξεχάσω κάτι, λέμε ότι *παίρνω τα πράγματα από την αρχή*.

Ηρέμησε και πάρε τα πράγματα από την αρχή, να καταλάβω κι εγώ τι έγινε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Παίρνω τηλέφωνο

Όταν τηλεφωνούμε σε κάποιον για να του μιλήσουμε, τον παίρνουμε τηλέφωνο.

Θα πάρω τηλέφωνο την Άννα να τη ρωτήσω τι έγινε χτες.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω τηλέφωνο κάποιον (αιτιατική)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Κάνω ένα τηλέφωνο (σε κάποιον)

Παίρνω το πρωτάθλημα

Όταν ένας αθλητής ή μια ομάδα αγωνίζεται για κάποιο καιρό και στο τέλος των αγώνων είναι νικητής/ ο πρώτος ανάμεσα σε όλους του υπόλοιπους αθλητές ή όλες τις υπόλοιπες ομάδες, λέμε ότι παίρνει το πρωτάθλημα.

Φέτος ο Ολυμπιακός πήρε το πρωτάθλημα στο μπάσκετ.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παίρνω το πρωτάθλημα σε κάτι

Πάντα άξιος!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε σε κάποιον που βάφτισε ένα μωρό, πήρε ένα βραβείο ή γενικά έκανε κάτι σπουδαίο, να κάνει πάντα στη ζωή του σημαντικές και επιτυχημένες πράξεις, του λέμε «Πάντα άξιος!»

Συγχαρητήρια στο νονό! Πάντα άξιος!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Παραμένει το ερώτημα / το θέμα / το ζήτημα

Όταν δεν έχει υπάρξει ακόμη κάποια απάντηση σε ένα ερώτημα/ θέμα/ ζήτημα, λέμε ότι το ερώτημα/το θέμα/το ζήτημα παραμένει.

Εντάξει, αφού μου λες ότι δε βγήκες χθες το βράδυ από το σπίτι, θα το δεχτώ. Το ερώτημα παραμένει, γιατί δεν απαντούσες στο τηλέφωνο από τις έντεκα μέχρι τις τρεις που σου τηλεφωνούσα;

Ωστε τα βρήκαν πάλι τα δυο αδέρφια! Μπράβο! Το ερώτημα παραμένει, πότε θα γίνει ένας μεγάλος καβγάς και θα σηκωθεί να φύγει ο Ανέστης απ' το σπίτι.

Παρά τρίχα (ανεπίσημο)

Όταν κάποια στιγμή ήταν/ φαινόταν σχεδόν σίγουρο ότι θα γινόταν κάτι, αλλά τελικά δεν έγινε, λέμε ότι **παρά τρίχα** να γίνει αυτό.

*Άργησα και **παρά τρίχα** να φύγει το λεωφορείο, αλλά το πρόλαβα!*

Παρά τρίχα (και) θα έφευγε το λεωφορείο, αλλά το πρόλαβα!

Παρά τρίχα πρόλαβα το λεωφορείο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: παρά τρίχα **να** ...

παρά τρίχα **(και)** θα έκανα κάτι

παρά τρίχα **έκανα κάτι**

(βλ. λήμμα: **Λίγο έλειψε**)

Πάω βόλτα

Όταν βγαίνω έξω να περπατήσω ή πηγαίνω σε ένα μέρος για να διασκεδάσω ή να ξεκουραστώ, λέμε ότι πάω βόλτα.

Πάμε μια **βόλτα** στη θάλασσα να χαλαρώσουμε λιγάκι;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πάω βόλτα **(κάπου)**

(βλ. λήμμα: **Κάνω βόλτα**)

Πάω για μπάνιο

Όταν πηγαίνω στη θάλασσα ή στην πισίνα για να κολυμπήσω, λέμε ότι πάω για μπάνιο.

Παιδιά, **πάμε** αύριο **για μπάνιο** στην παραλία του Πρέβελη;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πάω για μπάνιο **(κάπου)**

Πάω διακοπές

Όταν για κάποιο καιρό σταματάω να δουλεύω, φεύγω από το μέρος που μένω και πηγαίνω σε κάποιο άλλο μέρος για να ξεκουραστώ ή/ και να διασκεδάσω, λέμε ότι πάω διακοπές.

Φέτος θα πάω διακοπές στη Ρόδο για ένα μήνα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πάω διακοπές **(κάπου)**

(βλ. λήμμα: **Κάνω διακοπές**)

Πάω [κάποιου] (ανεπίσημο)

Όταν συμπαθώ κάποιον πολύ, λέμε ότι τον πάω.

Πολύ τον πάω τον Κώστα! Είναι πολύ καλό παιδί!

Πάω σινεμά

Όταν πηγαίνω να δω/ να παρακολουθήσω μια ταινία στον κινηματογράφο, λέμε ότι πάω σινεμά.

Πάμε απόψε **σινεμά** να δούμε το Μαύρο Κύκνο;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πάω ___ σινεμά/ **στο** σινεμά

Περί τίνος πρόκειται;

Όταν θέλω να ρωτήσω για ποιο πράγμα μιλάμε ή τι είναι να γίνει, λέω «περί τίνος πρόκειται;».

-Θα ήθελα τη βοήθειά σου, αν μπορείς.

-Εντάξει, **περί τίνος πρόκειται**, όμως;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Περιττό να πω

Όταν θέλω να τονίσω κάτι, λέω με έμφαση «περιττό να πω».

Περιττό να σας **πω** ότι γι' αυτή τη δουλειά έφαγα πάρα πολύ χρόνο και πολλή ενέργεια.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: περιττό να πω **ότι/ πως** ...

Περνάω στο μπόι

Όταν είμαι πιο ψηλός από κάποιον, λέμε ότι τον περνάω στο μπόι.

Ο Δημήτρης πέρασε στο μπόι τον Κώστα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: περνάω στο μπόι κάποιον (**αιτιατική**)

Περνάω στο πανεπιστήμιο / Τ.Ε.Ι. / σχολή

Όταν πετυχαίνω να σπουδάσω σε ένα πανεπιστήμιο/Τ.Ε.Ι. ή σε κάποια σχολή, λέμε ότι περνάω στο πανεπιστήμιο/Τ.Ε.Ι. ή σε αυτή τη σχολή.

Ο Γιάννης έγραψε πολύ καλά στις εξετάσεις και **πέρασε** πρώτος στη **Νομική**.

Όμοιες περιφράσεις:

1. Μπαίνω στο πανεπιστήμιο
2. Εισάγομαι στο πανεπιστήμιο (επίσημο)

Περνάω [χρόνο]

Όταν βρισκόμαστε σε κάποιο μέρος για κάποιο καιρό ή όταν ζούμε/ κάνουμε κάτι με έναν τρόπο, τότε περνάμε το χρόνο μας κάπου ή κάπως.

Κάθε χρόνο **περνάω το καλοκαίρι/ τις διακοπές** μου στην Κρήτη.

*Mou aρέσει πολύ να **περνάω την ώρα/ τις μέρες** μου κολυμπώντας και παίζοντας με τους φίλους μου στην παραλία.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: περνάω το χρόνο (**μου**) κάπου
περνάω το χρόνο (**μου**) κάνοντας κάτι
(βλ. λήμμα: **Έχω χρόνο** και **Αφήνω χρόνο**)

Πετάει [κάποιος] / η τάξη / η ομάδα (ανεπίσημο)

Όταν κάποιος ή μια ομάδα/ μια τάξη είναι πάρα πολύ καλός/ καλή σε κάτι, λέμε ότι αυτός πετάει ή ότι η ομάδα/ η τάξη πετάει.

Η δασκάλα είπε στους γονείς των παιδιών ότι είναι πολύ ευχαριστημένη. Φέτος **η τάξη πετάει**.

Η Μαρία πετάει στα Μαθηματικά! Είναι άριστη μαθήτρια.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πετάει κάποιος/ η ομάδα/ η τάξη (**σε κάτι**)

Πετάω από τη χαρά μου

Όταν είμαι πάρα πολύ χαρούμενος, λέμε ότι πετάω από τη χαρά μου.

Μόλις είδε «Άριστα» στο τεστ, **πέταξε από τη χαρά του!** Δεν το περίμενε!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Πέφτει γέλιο

Όταν γελάμε πάρα πολύ με κάτι, λέμε ότι πέφτει (πολύ) γέλιο.

Όταν ήρθε ο καθηγητής με το πουκάμισο σκισμένο χωρίς να το έχει καταλάβει, **έπεσε πολύ γέλιο στην τάξη!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πέφτει γέλιο (χωρίς άρθρο)

Πέφτω θύμα

Όταν κάποιος ή μια άσχημη κατάσταση/ γεγονός μου προκαλεί κάτι κακό, λέμε ότι πέφτω θύμα αυτού ή αυτής της κατάστασης.

Η Φανή **έπεσε θύμα** ενός ληστή στο δρόμο. Τη χτύπησε και της έκλεψε την τσάντα.

Το χειμώνα πολλοί άνθρωποι πέφτουν **θύματα λοιμώξεων** του αναπνευστικού συστήματος.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πέφτω θύμα κάποιου (γενική)

Πέφτω ξερός (ανεπίσημο)

¹Όταν αισθάνομαι ότι θα λιποθυμήσω επειδή δεν αντέχω άλλο (π.χ. από κούραση, από νύστα, από πεινά, από δίψα κτλ.), λέμε ότι θα πέσω ξερός.

Δεν αντέχω άλλο τόσες ώρες όρθια! Σε λίγο θα **πέσω** κάτω **ξερή!**

Πάμε να φάμε; Θα **πέσω ξερή** απ' την πείνα! Δεν αντέχω άλλο!

²Όταν ξαφνιάζομαι (ευχάριστα ή όχι) τόσο πολύ που δεν μπορώ να κουνηθώ (να αντιδράσω), από κάτι που βλέπω, ακούω ή μαθαίνω, λέμε ότι πέφτω ξερός.

Αν σου πω τι έμαθα χτες για τη Γιάννα, **θα πέσεις ξερή!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πέφτω ξερός (από κάτι)

Όμοιες περιφράσεις:

1. ²Μένω ξερός (ανεπίσημο)

Πιάνει [κάποιον] η αστυνομία

Όταν η αστυνομία βρίσκει κάποιον κλέφτη ή γενικά κάποιον που έκανε κάτι άσχημο και δεν τον ελευθερώνει, λέμε ότι τον πιάνει.

-Τι έγινε τελικά με εκείνον το ληστή;

-**Tον έπιασε** η αστυνομία.

Πιάνει [λιμάνι]

Όταν το πλοίο πιάνει λιμάνι, σημαίνει ότι φτάνει/ δένει στο λιμάνι.

- Τι ώρα **πιάνει Χίο** το καράβι;
- Στις εφτά **πιάνει Χίο** και στις δέκα **Μυτιλήνη**.

Πιάνω δουλειά

Τη στιγμή που ξεκινάω να εργάζομαι ή όταν πηγαίνω να εργαστώ κάπου για πρώτη φορά, λέμε ότι πιάνω δουλειά. Επίσης, το λέμε γενικά όταν κάποια στιγμή ξεκινάω να ασχολούμαι με μια οποιαδήποτε δουλειά.

*Κάθε πρωί **πιάνω δουλειά** στις 8:00 και σχολάω στις 16:00.*

*Ήταν άνεργος για πολύ καιρό και πριν μια βδομάδα **έπιασε δουλειά**.*

*Ελάτε! Τέρμα το διάλειμμα! **Πιάστε δουλειά** τώρα, γιατί δεν θα τελειώσουμε ποτέ.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πιάνω   δουλειά (χωρίς άρθρο)

(βλ. λήμμα: **Παίρνω (μια / τη) δουλειά**)

Πιάνω θέση

Όταν σε έναν χώρο όπου βρίσκεται αρκετός κόσμος καταφέρνω να καθίσω σε μια θέση, πριν προλάβει να καθίσει κάποιος άλλος εκεί, λέμε ότι πιάνω θέση.

*Τρέχα να **πιάσεις θέση** στο λεωφορείο, γιατί θα γεμίσει με κόσμο σε λίγο.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πιάνω θέση (**κάπου**)

Πιάνω [κάποιον / κάτι] (ανεπίσημο)

Όταν καταλαβαίνω τι μου λέει κάποιος ή γενικά καταλαβαίνω κάτι, λέμε ότι **τον/ το πιάνω**.

*Μιλάει πάντα πολύ γρήγορα και δεν μπορώ να **τον πιάσω**.*

*Τι μου είπες; Δεν **το πιάσα...***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πιάνω κάποιον/ κάτι (**αιτιατική**)

Πιάνω την κουβέντα

Όταν αρχίζω να κουβεντιάζω με κάποιον, λέμε ότι πιάνω την κουβέντα.

*Πάλι **έπιασες την κουβέντα** με τη Σούλα και ξέχασες το φαγητό στο φούρνο.*

Κάρβουνο έγινε το κοτόπουλο!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πιάνω την κουβέντα (**με κάποιον για κάτι**)

Πίνω ξίδια (αργκό)

Όταν πίνω ποτά με πολύ αλκοόλ, λέμε ότι πίνω ξίδια.

Χτες έπινε ξίδια όλο το βράδυ στο μπαρ και γύρισε σπίτι μεθυσμένος.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πίνω ξίδια

Άλλες περιφράσεις:

1. Πιες ξίδι (ανεπίσημο, λαϊκό, ειρωνικό)

Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον τι να κάνει για να σταματήσει να είναι θυμωμένος, του λέμε «Πιες ξίδι!»

-Είμαι πολύ νευριασμένος!

-Πιες ξίδι!

Πίσω από την πλάτη μου

Όταν κάτι γίνεται κρυφά από κάποιον/ χωρίς να το γνωρίζει εκείνος και συνήθως με κακό σκοπό, λέμε ότι γίνεται **πίσω από την πλάτη του**.

Ωραίος φίλος είσαι, Γιώργο! Δεν ντρέπεσαι να με κατηγορείς **πίσω από την πλάτη μου!**

Τα αδέρφια του είχαν συνεννοηθεί με το δικηγόρο πίσω από την πλάτη του, για να του φάνε την περιουσία.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **κάνει κάτι** πίσω από την πλάτη μου

Ποτέ μου

Όταν θέλω να πω ότι ποτέ δεν έκανα ή δεν μου συνέβη κάτι, λέω ότι **ποτέ μου** δεν έκανα/ δεν μου συνέβη αυτό το πράγμα.

Ποτέ μου δεν φοβήθηκα τα αεροπλάνα! Πάντα ταξίδενα χωρίς άγχος και αγωνία.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ποτέ μου **δεν** έκανα κάτι

Πού να [ρήμα]

¹Όταν αυτό που θα γίνει θα με εκπλήξει ευχάριστα ή δυσάρεστα (θα με ευχαριστήσει, ενθουσιάσει, στεναχωρήσει, φοβίσει κτλ.), τότε λέμε «πού να ...!»

-Σου άρεσε το βιβλίο; -Πάρα πολύ! -**Πού να δεις** την ταινία... Θα σου αρέσει ακόμη περισσότερο!

-Σε συμπάθησε η μητέρα της Γωγώς; -Έτσι νομίζω, αν και είχα πονοκέφαλο και δε μίλησα σχεδόν καθόλου. -**Πού να σε πετύχει** στα κέφια σου, εκεί θα δει τι παιδί είσαι!

²Όταν δεν μπορώ να κάνω κάτι γιατί μου φαίνεται δύσκολο ή δεν θέλω να το κάνω, τότε λέμε «πού να ...!».

-Να πάμε για παγωτό στο Figaro; Τι λέτε; -**Πού να τρέχουμε** τώρα μέχρι εκεί! Έχει περάσει πια η ώρα. Πάμε εδώ δίπλα.

-Θα πας να πάρεις λίγο φρέσκο ψωμί; -**Πού να ντύνομαι** τώρα και να βγαίνω βραδιάτικα! Άσε, καλό είναι και το χθεσινό.

Πού να σ' τα λέω

¹Όταν πρέπει ή θέλω να πω σε κάποιον πολλά ή σημαντικά κι ενδιαφέροντα πράγματα, του λέω «Πού να σ' τα λέω...!»

Πού να σ' τα λέω! Έμαθα γιατί απολύθηκε ο Αντρέας απ' τη δουλειά!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

²Όταν θέλω να αποφύγω να πω κάποια πράγματα σε κάποιον, του λέω «Πού να σ' τα λέω...»

Πού να σ' τα λέω, βρε Μαρία... Πρέπει να φύγω τώρα. Άλλη φορά!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Τι να σου λέω

Προκαλώ τρόμο

Όταν κάτι με τρομάζει, μου προκαλεί τρόμο.

Ένας άντρας οπλισμένος με μαχαίρι **προκάλεσε μεγάλο τρόμο** προχθές στην αγορά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: προκαλώ τρόμο **σε κάποιον/ του** προκαλώ τρόμο

Πώς (κι) έτσι;

Όταν απορούμε για κάτι που μας φαίνεται περίεργο και θέλουμε να μάθουμε πως/ γιατί συνέβη, συμβαίνει ή θα συμβεί, ρωτάμε «Πώς (κι) έτσι;».

-Ο Γιώργος σήμερα μας είπε ότι θα φύγει απ' την εταιρεία. -**Πώς έτσι;** Νόμιζα ότι ήταν πολύ ευχαριστημένος από τη δουλειά του.

Πώς έτσι πρωινή σήμερα, Βασούλα; Εσύ πριν από τις δέκα δεν ξυπνάς.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Άλλες περιφράσεις:

1. Γιατί έτσι;

Όταν δεν είμαστε ευχαριστημένοι με κάτι που κάνει κάποιος ή γενικά δεν συμφωνούμε με τη συμπεριφορά του, του λέμε «Γιατί έτσι;»

-Κυρία, σήμερα δεν έχω διαβάσει τα μαθήματά μου...

-Γιατί έτσι; Είπαμε ότι θα προσπαθήσεις να γίνεις καλός μαθητής!

Πώς πάει; (οικείο)

¹Όταν θέλουμε να ρωτήσουμε κάποιον αν είναι καλά ή θέλουμε να μάθουμε τα νέα του γενικά τον ρωτάμε «πώς πάει;».

-Κολημέρα! **Πώς πάει;**

-Καλά, εσύ;

²Όταν θέλουμε να μάθουμε για την εξέλιξη ενός συγκεκριμένου θέματος, πάλι ρωτάμε «πώς πάει;».

-**Πώς πάει** (με) το διάβασμα;

-Καλά... Άλλα κουράζομαι πολύ!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: πώς πάει κάποιος/ κάτι
πώς πάει με κάποιον/ κάτι

(βλ. λήμμα: **Τι γίνεσαι;**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. ^{1,2}Τι γίνεται;

2. ^{1,2}Τι έγινε;

3. ¹Πώς είσαι;

4. ^{1,2}Πώς τα πας;

5. ¹Πώς περνάς;

6. ¹Τι κάνεις;

7. ¹Τι λέει;

8. ¹Τι νέα;

P

Ρίχνω γέλιο

Όταν γελάω πάρα πολύ, λέμε ότι **ρίχνω γέλιο**.

*Όταν είδαμε το Γιάννη να γλιστράει και να πέφτει στη λίμνη, **ρίξαμε πολύ γέλιο!***

*Πάντα **ρίχνω πολύ γέλιο** με αυτόν τον ηθοποιό! Είναι φοβερά αστείος!*

***Ρίξαμε γέλιο** χτες βράδυ με την ταινία! Απίστευτη κωμωδία!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ρίχνω γέλιο (με κάποιον/ κάτι)

Ρίχνω ένα βλέμμα / μια ματιά

Όταν κοιτάζω γρήγορα και για λίγο (σχεδόν στιγμιαία) κάποιον, λέμε ότι του **ρίχνω ένα βλέμμα/ μια ματιά**. Όταν κοιτάζω κάτι για λίγη ώρα και όχι πολύ προσεκτικά, λέμε ότι του **ρίχνω μια ματιά**.

*Της έριξε ένα ανστηρό **βλέμμα/ μια ανστηρή ματιά** σα να τη μάλωνε!*

***Ρίξε μια ματιά** στο βιβλίο που σου έδωσα....Πιστεύω θα σου αρέσει.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: ρίχνω ένα βλέμμα σε κάποιον/ του ρίχνω ένα βλέμμα
ρίχνω μια ματιά σε κάποιον/ κάτι

Σαν θέλει η νύφη κι ο γαμπρός, τύφλα να ‘χει ο πεθερός (λαϊκό)

Όταν θέλουμε να πούμε ότι, όταν δύο άνθρωποι αποφασίζουν να είναι μαζί και να παντρευτούν, η αντίθετη γνώμη των άλλων δεν μπορεί να τους εμποδίσει, λέμε «Σαν θέλει η νύφη κι ο γαμπρός, τύφλα να ‘χει ο πεθερός». Επίσης, το λέμε γενικά για ένα ζευγάρι που αποφάσισε να κάνει ο, τιδήποτε και κανένας άλλος δεν μπορεί να τους σταματήσει.

-*Η Μαρία κι ο Αντώνης αγαπιούνται και θέλουν να παντρευτούν, αλλά οι γονείς της δεν των συμπαθούν καθόλου!*

-Σαν θέλει η νύφη κι ο γαμπρός, τύφλα να ‘χει ο πεθερός!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Σε βάρος / εις βάρος

Όταν κάποιος κάνει κάτι ή γενικά συμβαίνει κάτι που βλάπτει κάποιον άλλο, λέμε ότι αυτό συμβαίνει **σε βάρος/ εις βάρος του**.

*Σε τίποτε δε σου κάνει καλό το τσιγάρο. Είναι **σε βάρος/ εις βάρος** και της υγείας σου και της τσέπης σου.*

*Η κυβέρνηση ψήφισε νέους νόμους **σε βάρος/ εις βάρος** της οικονομίας της χώρας.*

*Ο πόλεμος γίνεται πάντα **εις βάρος** όλων των αθώων ανθρώπων και υπέρ των μεγάλων συμφερόντων.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **κάποιος κάνει κάτι σε βάρος/ εις βάρος κάποιου (γενική)**

Σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης

Όταν θέλουμε να πούμε ότι κάτι υπάρχει ή γίνεται παντού στον κόσμο, λέμε ότι υπάρχει/ γίνεται **σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης**.

Σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης υπάρχουν άνθρωποι που υποφέρουν.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Σε κάθε γωνιά του πλανήτη

Σηκώνω το τηλέφωνο

Όταν κάποιος μάς καλεί στο τηλέφωνο κι εμείς απαντάμε, λέμε ότι *σηκώνουμε το τηλέφωνο*.

Τόση ώρα χτυπάει το τηλέφωνο! Γιατί δεν το σηκώνεις;

Όμοιες περιφράσεις:

1. Πιάνω το τηλέφωνο (*ανεπίσημο*)
2. Απαντώ στο τηλέφωνο

Άλλες περιφράσεις:

1. Κλείνω το τηλέφωνο

Όταν σταματάμε/τελειώνουμε μια συνομιλία στο τηλέφωνο, λέμε ότι *κλείνουμε το τηλέφωνο*.

Κλείσε το τηλέφωνο πια! Μιλάς τόση ώρα!

Σημειώνεται [καιρικό φαινόμενο] (επίσημο)

Στο δελτίο καιρού λέμε «*σημειώνονται καταιγίδες*», δηλαδή, ότι θα υπάρξουν καταιγίδες στη συγκεκριμένη περιοχή.

Σημειώνονται ισχυρές καταιγίδες στα πεδινά και χιονοπτώσεις στα ορεινά.

Σιγά [ουσιαστικό] (ανεπίσημο, ειρωνικό)

Όταν θέλουμε να πούμε ότι κάτι δεν είναι τόσο ωραίο, καλό ή τόσο σημαντικό όσο οι άλλοι λένε ή πιστεύουν, λέμε «*Σιγά τον/ την/ το ...*». Επίσης, το λέμε για κάτι που γενικά δεν μας ενδιαφέρει.

Μα γιατί ο Μπραντ Πιτ αρέσει σε όλες τις γυναίκες; Σιγά τον άντρα! Δεν μου αρέσει καθόλου.

Η Κορίνα Μέλπη ανακηρύχθηκε η καλύτερη ηθοποιός της χρονιάς. Σιγά την ηθοποιό! Εντελώς ατάλαντη είναι!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: σιγά τον άντρα (αιτιατική)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Σιγά το πράγμα (ανεπίσημο)
2. Σιγά τον πολυέλαιο (ανεπίσημο, ειρωνικό)
3. Σιγά τ' αβγά (λαϊκό, ειρωνικό)
4. Σπουδαία τα λάχανα (λαϊκό, ειρωνικό)

Σκάω από τη ζέστη / στη ζέστη (ανεπίσημο)

Όταν ζεσταίνομαι πάρα πολύ, λέμε ότι σκάω από τη ζέστη/ στη ζέστη.

Αύριο η θερμοκρασία θα είναι 40 βαθμοί! **Θα σκάσουμε απ' τη ζέστη/ στη ζέστη!**

Άλλες περιφράσεις:

1. Σκάω απ' το κακό μου (ανεπίσημο)

Όταν θυμώνω για κάτι ή ζηλεύω κάποιον/κάτι πάρα πολύ, λέμε ότι σκάω απ' το κακό μου.

-Είναι πολύ θυμωμένη!

-Δε με νοιάζει. Να σκάσει απ' το κακό της!

2. Σκάω από τη ζήλια μου (ανεπίσημο)

Όταν ζηλεύω κάποιον/κάτι πάρα πολύ, λέμε ότι σκάω από τη ζήλια μου.

Κοίτα τι ωραίο φόρεμα αγόρασα! Να σκάσεις απ' τη ζήλια σου!

Σκίζω [κάποιον] (ανεπίσημο)

¹Όταν νικάω κάποιον με μεγάλη διαφορά ή γενικά είμαι πολύ καλύτερος σε κάτι από αυτόν, λέμε ότι τον σκίζω.

*Ο Παναθηναϊκός **έσκισε** χτες τον Ολυμπιακό! Τον νίκησε 3-0!*

²Όταν μαλώνω ή τιμωρώ κάποιον, λέμε ότι τον σκίζω.

*Τι έκανες εκεί; Έσπασες το μίζερ; Θα **σε σκίσει** η μαμά!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: σκίζω κάποιον (**αιτιατική**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. ¹Κάνω (κάποιον) σκόνη (ανεπίσημο)

Σπάει η μονοτονία

Όταν ξαφνικά γίνεται ή εμφανίζεται κάτι το οποίο αλλάζει μία βαρετή εικόνα/ κατάσταση, τότε λέμε ότι σπάει η μονοτονία.

*Όλα τα έπιπλα στο δωμάτιο είναι άσπρα! Βάλε κάτι χρωματιστό να **σπάσει η μονοτονία!***

Όμοιες περιφράσεις:

1. Φεύγει η μονοτονία

2. Σπάει/ φεύγει/ αλλάζει η ρουτίνα

Σπάει τα ταμεία

Όταν μια ταινία στο σινεμά, μια συναυλία, μια παράσταση πουλάει πάρα πολλά εισιτήρια, λέμε ότι σπάει τα ταμεία.

*Αυτή η ταινία θα **σπάσει τα ταμεία** σε Ευρώπη και Αμερική.*

*Η συναυλία των U2 είχε **σπάσει τα ταμεία** πριν δύο χρόνια στην Αθήνα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: σπάει τα ταμεία

Στα πεταχτά (ανεπίσημο)

Όταν κάτι γίνεται πάρα πολύ γρήγορα και διαρκεί πολύ λίγο, λέμε ότι γίνεται στα πεταχτά.

Ξύπνησα το πρωί, έφαγα κάτι **στα πεταχτά** κι αμέσως έφυγα για τη δουλειά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάνω κάτι στα πεταχτά

Όμοιες περιφράσεις:

1. Στα γρήγορα
2. Στο άψε-σβήσε (ανεπίσημο, λαϊκό)
3. Στο πόδι (ανεπίσημο)
4. (Στο) τάκα-τάκα (προφορικό-αργκό)
5. (Στο) τσακ-μπαμ (προφορικό-αργκό)
6. Μάνι μάνι (λαϊκό)

Στέκομαι σε / στις λεπτομέρειες

Όταν επιμένω να ασχολούμαι με πράγματα που δεν είναι τόσο σημαντικά/ βασικά/ κύρια (με λεπτομέρειες) και τα προσέχω πάρα πολύ, λέμε ότι στέκομαι σε/στις λεπτομέρειες.

Μη στέκεσαι στις λεπτομέρειες. Διάβασε μόνο τα σημαντικότερα σημεία του μαθήματος.

Όμοιες περιφράσεις:

1. Μένω σε/στις λεπτομέρειες

Στήνω [κάποιον] (ανεπίσημο)

Όταν αργώ να πάω να συναντήσω κάποιον στην ώρα που το είχαμε κανονίσει (ή δεν πάω καθόλου) κι εκείνος με περιμένει, λέμε ότι τον στήνω.

Μα που ήσουν; Είχαμε πει να συναντηθούμε στις έξι και ήρθες στις εφτά! Με έστησες μια ολόκληρη ώρα στο δρόμο!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στήνω κάποιον (αιτιατική)

Στην ώρα μου

Όταν κάποιος είναι συνεπής και ακριβής στο χρόνο του και ποτέ δεν καθυστερεί στα ραντεβού, τις δουλειές και τις υποχρεώσεις του, λέμε ότι είναι πάντα στην ώρα του.

Μην ανησυχείς, δεν θα αργήσει. Έρχεται πάντα στην ώρα του.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **είμαι/ κάνω κάτι στην ώρα μου**

Όμοιες περιφράσεις:

1. **Με την ώρα μου**

Άλλες περιφράσεις:

1. **Πάνω στην ώρα**

Όταν κάτι γίνεται τη στιγμή ακριβώς που έπρεπε να γίνει, λέμε ότι έγινε πάνω στην ώρα.

Έφτασες πάνω στην ώρα. Ετοιμαζόμασταν να φύγουμε.

Στο κάτω κάτω (της γραφής)

Όταν θέλουμε να πούμε το πιο σημαντικό επιχείρημα, για να υποστηρίξουμε την άποψή μας, λέμε στο κάτω-κάτω ...

*Δεν μπορεί ο Φώτης να ταξιδέψει μόνος του, σου λέω. **Στο κάτω κάτω της γραφής** δεν το θέλει ούτε ο ίδιος! Θα πάω κι εγώ μαζί του!*

*Εσύ πρέπει να το πεις στη μαμά. **Στο κάτω κάτω** εσύ είσαι η μεγάλη αδελφή!*

*Δεν πρόκειται να πάω να δουλέψω σε αυτήν την εταιρεία. **Στο κάτω κάτω της γραφής** δεν με ενδιέφερε ποτέ η λογιστική.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στο κάτω κάτω + **πρόταση**

Όμοιες περιφράσεις:

1. **Σε τελευταία ανάλυση**

Στο χέρι

Όταν κάτι φτιάχνεται/ κατασκευάζεται χωρίς μηχανήματα εργοστασίου ή βιοτεχνίας και οι τεχνίτες το κατασκευάζουν χρησιμοποιώντας μόνο τα χέρια τους, λέμε ότι αυτό είναι/ φτιάχνεται στο χέρι.

*H τσάντα αυτή είναι ακριβή, γιατί είναι φτιαγμένη **στο χέρι**.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **κάνω κάτι/ κάτι είναι στο χέρι**

T

Τα βάζω με [κάποιον]

Όταν τσακώνομαι με κάποιον, πολεμώ/ είμαι ενάντιος σε κάποιον ή κάτι, λέμε ότι **τα βάζω με αυτόν ή αυτό**.

*Ο υπουργός **τα έβαλε με τους βενζινοπόλες**. Αν δεν συμφωνήσουν σε λίγες μέρες, θα γίνουν ξανά νέες απεργίες.*

*Είναι πολύ απογοητευμένος από τη ζωή του και **τα έχει βάλει με την τύχη** του.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα βάζω με κάποιον/ κάτι**

Τα βολεύω

Όταν καταφέρνω και αντιμετωπίζω μια δύσκολη κατάσταση όχι πολύ εύκολα, λέμε ότι **τα βολεύω** (με κάποιο τρόπο).

*-Θα προλάβεις να τελειώσεις τόσες πολλές δουλειές σε μια μέρα; -Θα βιαστώ και θα **τα βολέψω**.*

*-Πως προλαβαίνεις να δουλεύεις και να σπουδάζεις συγχρόνως; -**Τα βολεύω** πολύ δύσκολα! Κουράζομαι πάρα πολύ!*

*Τα χρήματα που παίρνει από τη δουλειά της είναι ελάχιστα αλλά **τα βολεύει** με τη βοήθεια των γονιών της.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα βολεύω (κάπως /με κάτι)**

Τα έχω με [κάποιον] (ανεπίσημο)

¹Όταν συνεχώς είμαι επιθετικός/ νευριασμένος με κάποιον ή γενικά είμαι συνέχεια εναντίον του, λέμε ότι **τα έχω μαζί του/ με αυτόν**.

*Μόλις πω ή κάνω κάτι αμέσως μου φωνάζεις! Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί **τα έχεις μαζί μου!***

²Όταν ανάμεσα σ' έναν άντρα και μια γυναίκα υπάρχει ερωτική σχέση (είναι ζευγάρι), λέμε ότι αυτοί οι δύο **τα έχουν ή ότι αυτός τα έχει με αυτήν/ μαζί της**.

*Έχει παντρευτεί **με τον Κίμωνα** ή απλά **τα έχει μαζί του**;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα** έχω **μαζί του**/ με κάποιον

Τα καταφέρνω

Όταν πετυχαίνω/ μπορώ τελικά να κάνω κάτι με κόπο και προσπάθεια, λέμε ότι τα καταφέρνω.

-Πώς είναι τα μαθήματα στη σχολή σου; -Είναι λίγο δύσκολα, αλλά εντάξει, **τα καταφέρνω**.

Πώς **τα καταφέρνεις** με τρία παιδιά και τόσες υποχρεώσεις, απορώ! Μπράβο σου!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα** καταφέρνω (**με κάτι/ σε κάτι**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Τα βγάζω πέρα (*ανεπίσημο*)

Τα καταφέρνω μια χαρά

Όταν αντιμετωπίζω μια κατάσταση με επιτυχία, λέμε ότι τα καταφέρνω μια χαρά.

-Μήπως χρειάζεσαι βοήθεια; -Ευχαριστώ αλλά και μόνη μου **τα καταφέρνω μια χαρά**.

Η Μαρία αγχώνεται συνεχώς αλλά πάντα **τα καταφέρνει μια χαρά** στα μαθήματα/ με τα μαθήματα. Είναι η καλύτερη μαθήτρια στο σχολείο!

Η Θάλεια **τα κατάφερε μια χαρά** στη ζωή της, παρόλο που δεν είχε πολλά προσόντα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα** καταφέρνω μια χαρά (**με κάτι/ σε κάτι**)

Τα λέμε (οικείο)

Όταν μιλάμε με κάποιον που πρόκειται να τον ξανασυναντήσουμε και να ξαναμιλήσουμε μαζί του μετά από λίγες ώρες, μέρες ή λίγο καιρό, τελειώνουμε τη συνομιλία και τον χαιρετάμε λέγοντας «Τα λέμε!».

-Λοιπόν, φεύγω γιατί βιάζομαι, **τα λέμε!**

-Γεια!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Εις το επανιδεύν (*αρχαιοπρεπές*)

Τα πάω καλά ≠ áσχημα

Όταν μου αρέσει κάτι και είμαι ικανός σε αυτό ή συμπαθώ κάποιον και η σχέση μου μαζί του είναι καλή (ταιριάζω μαζί του), τότε τα πάω καλά με ή σε αυτό το πράγμα ή με αυτό το πρόσωπο.

*Ο Κώστας **τα πάει καλά** με το διάβασμα. Ήταν πάντα άριστος μαθητής!*

*Η Ελένη **τα πάει** πολύ **καλά** με την Ήρώ. Όλη τη μέρα παίζουν μαζί.*

*Η Μαρία δεν **τα πάει καλά** με τον άντρα της. Τσακώνονται συνέχεια.*

*Ο Λουκάς **τα πάει καλά** στο ποδόσφαιρο. Του αρέσει ο αθλητισμός.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα πάω καλά με κάτι /με κάποιον**
τα πάω καλά σε κάτι

Όμοιες περιφράσεις:

1. Τα **έχω καλά με κάποιον** (*ανεπίσημο*)
2. (Τα) **περνάω καλά** (**≠ áσχημα**) **με κάποιον**

Τα περνάω

Όταν βρίσκομαι σε μια κατάσταση και νιώθω όμορφα ή áσχημα, λέμε ότι **τα περνάω καλά ή áσχημα**. Επίσης, το λέμε γενικά όταν θέλουμε να πούμε ότι ζούμε κάπως (όμορφα ή áσχημα).

*-Γεια σου, Φώτη! Πώς **τα περνάς**; -Ησυχα. Τίποτε το ιδιαίτερο.*

*Πώς **τα περνάς** στο καινούριο σου σχολείο; Σ' αρέσει;*

Τα περνάς καλά με το Δημήτρη ή τσακώνεστε;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα περνάω κάπως** (καλά, áσχημα κτλ)
τα περνάω (καλά, áσχημα κτλ) **κάπου**
τα περνάω (καλά, áσχημα κτλ) **με κάποιον**

Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια

Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον ότι δεν πρέπει να μιλάει πολύ γιατί οι πράξεις είναι πιο σημαντικές από τα λόγια ή γιατί ο άλλος μας καταλαβαίνει καλύτερα, όταν δεν λέμε πολλά, του λέμε «*Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια*».

*Γιατί το συζητάμε ακόμη; **Τα πολλά λόγια είναι φτώχεια!** Αφού το αποφασίσαμε, ας το κάνουμε!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Τα πράγματα είναι [επίθετο]

Όταν θέλουμε να περιγράψουμε μια κατάσταση/ ένα γεγονός, λέμε ότι «τα πράγματα είναι...».

Πρέπει να σου πω κάτι πολύ δυσάρεστο. Λυστυχώς, **τα πράγματα στη δουλειά είναι τραγικά.**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τα πράγματα είναι **άσχημα, καλά, δυσάρεστα, ευχάριστα, τραγικά ...**

Τα πράγματα πάνε [κάπως]

¹Όταν μια κατάσταση/ ένα γεγονός συμβαίνει/ εξελίσσεται με κάποιο τρόπο (καλό ή άσχημο), λέμε ότι «τα πράγματα πάνε... (κάπως)».

-Τι έγινε χτες στη συγκέντρωση;

-Στην αρχή **τα πράγματα πήγαιναν καλά.** Μετά όμως υπήρξαν διαφωνίες κι έγινε μεγάλος τσακωμός!

²Επίσης, το λέμε όταν θέλουμε να ρωτήσουμε κάποιον αν είναι καλά.

-Γεια σου Μαρία! **Πώς πάνε τα πράγματα;**

-Τίποτα καινούριο. Τα ίδια.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τα πράγματα πάνε **καλά, άσχημα, έτσι κι έτσι ...**

Τα φτιάχνω (ανεπίσημο)

¹Όταν δημιουργώ/ αρχίζω μια σχέση ερωτική με κάποιον, λέμε ότι τα φτιάχνω με αυτόν/ μαζί του ή ότι εγώ κι αυτός **τα φτιάζαμε.**

-Η μαμά μου **τα έφτιαξε** με τον μπαμπά μου όταν σπούδαζαν.

-Εμένα οι γονείς μου **τα φτιάζανε** όταν ήταν συμμαθητές στο Λύκειο.

Τα έφτιαξα μαζί του/ **τα φτιάζαμε** πριν ένα μήνα.

²Όταν είχα τσακωθεί-χωρίσει πιο παλιά με κάποιον, αλλά κάποια στιγμή η σχέση μου μαζί του γίνεται πάλι καλή, λέμε ότι τα (ξανά)φτιάχνω με αυτόν/ μαζί του ή ότι εγώ κι αυτός τα (ξανά)φτιάξαμε.

Για λίγο καιρό δε μίλαγα στη Μαρία, αλλά αργότερα μου τηλεφώνησε και **τα έφτιαξα πάλι μαζί της/ τα φτιάξαμε πάλι.**

Αποκλείεται να **τα φτιάχω** πάλι με τον Κώστα/ να **τα φτιάξουμε** πάλι με τον Κώστα. Τσακωθήκαμε άσχημα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα φτιάχνω με κάποιον/ μαζί του**
τα φτιάχνουμε

(βλ. λήμμα: **Τα χαλάω**)

Τά 'φτυσα / τα έχω φτύσει (ανεπίσημο)

Όταν κάποια στιγμή κουράζομαι πάρα πολύ από κάτι και δεν αντέχω να συνεχίσω άλλο, λέμε ότι τά 'φτυσα.

Σταματάμε λιγάκι να τρέχουμε; **Τά 'φτυσα!**

Τα 'χω φτύσει να δουλεύω/ με τη δουλειά/ απ' τη δουλειά όλη μέρα! Χρειάζομαι λίγη ξεκούραση.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τά 'φτυσα/ τα έχω φτύσει (να .../ με κάτι/ από κάτι)

Άλλες περιφράσεις:

1. Τά 'παιξα (ανεπίσημο)

Όταν έχω τρελαθεί ή γενικά σκέφτομαι/ συμπεριφέρομαι παράλογα, λέμε ότι τά 'παιξα.

Τά 'παιξες τελείως; Αυτό που μου λες δεν είναι καθόλου λογικό!

Τα φώτα χαμηλώνουν

Όταν σε ένα δωμάτιο/ χώρο ο έντονος φωτισμός γίνεται πιο άτονος (χαμηλός), λέμε ότι τα φώτα χαμηλώνουν.

Τα φώτα του θεάτρου **χαμήλωσαν**, και η παράσταση άρχισε.
(βλ. λήμμα: **Χαμηλώνω τη φωτιά**)

Τα χαλάω (ανεπίσημο)

¹Όταν σταματάω/ τελειώνω την ερωτική σχέση μου με κάποιον, λέμε ότι τα χαλάω με αυτόν/ μαζί του ή ότι εγώ κι αυτός τα χαλάμε.

Η Μαρία είναι πολύ στεναχωρημένη, γιατί **τα χάλασε** με το Γιάννη.

Πάλι **τα χαλάσανε** η Σοφία με το Γιώργο;

²Όταν τσακώνομαι ή διαφωνώ με κάποιον πάρα πολύ, λέμε ότι τα χαλάω με αυτόν/ μαζί του ή ότι εγώ κι αυτός τα χαλάμε.

Πρόσεχε, γιατί θα **τα χαλάσω** áσχημα μαζί σου!

Μη μου μιλάς έτσι! Θα **τα χαλάσουμε** áσχημα!

Γιατί **τα χάλασες** με το Νίκο/ **τα χαλάσατε** με το Νίκο; Ήσασταν τόσο καλοί φίλοι!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα χαλάω με κάποιον**

τα χαλάμε

(βλ. λήμμα: **Τα φτιάχνω**)

Τα χάνω

Όταν κάποια στιγμή είμαι πολύ μπερδεμένος και δεν ξέρω τι να κάνω ή ξαφνιάζομαι και δεν ξέρω πώς να αντιδράσω, λέμε ότι **τα χάνω/ τα έχω χάσει**.

*Με κοίταζε και δεν ήξερε τι να μου απαντήσει... **Τα** είχε χάσει τελείως!*

*Είμαι σίγουρη ότι, μόλις του δείξω τη φωτογραφία, θα **τα χάσει**! Περιμένω να δω τι δικαιολογία θα μου πει!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τα χάνω** (με κάποιον/ κάτι)

Τη βγάζω (ανεπίσημο)

Όταν για κάποια ώρα ή για κάποιο καιρό βρίσκομαι συνέχεια σε ένα μέρος χωρίς να φύγω καθόλου (ή σχεδόν καθόλου) από εκεί ή όταν γενικά συνέχεια ασχολούμαι με κάτι/ ζω με έναν τρόπο, λέμε ότι **τη βγάζω** εκεί με αυτόν τον τρόπο.

*Ο Γιώργος είναι πολύ τεμπέλης. Κάθε μέρα **τη βγάζει** στην καφετέρια με τους φίλους του παίζοντας τάβλι.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τη βγάζω κάπου κάπως**
τη βγάζω με κάποιον/ κάτι
τη βγάζω κάνοντας κάτι

Τη βρίσκω (ανεπίσημο)

Όταν η σχέση μου με κάποιον είναι καλή και μου αρέσει πολύ να είμαι μαζί του, λέμε ότι **τη βρίσκω** μαζί του/ με αυτόν. Επίσης, όταν γενικά μου αρέσει κάτι πολύ και με ευχαριστεί να ασχολούμαι με αυτό συνέχεια, λέμε ότι **τη βρίσκω με αυτό** ή **τη βρίσκω να κάνω αυτό** το πράγμα.

*Η Σούλα **τη βρίσκει** πολύ με τον Αντρέα! Είναι πολύ ερωτευμένη μαζί του.*

*Ο Γιαννάκης **τη βρίσκει** με τα παιχνίδια στον υπολογιστή/ να παίζει παιχνίδια στον υπολογιστή. Όλη τη μέρα ασχολείται με αυτό.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **τη βρίσκω με κάποιον/ μαζί του**
τη βρίσκω με κάτι/ να ...

Την έβαψα (ανεπίσημο)

Όταν κάποιος επειδή δεν πρόσεξε κάτι σημαντικό ή επειδή ήταν άτυχος βρίσκεται μετά σε μια πολύ δύσκολη κατάσταση, λέμε ότι **την έβαψε**.

*Αν δεν βρω δουλειά γρήγορα, **την έβαψα**! Πώς θα πληρώσω τους λογαριασμούς τον άλλο μήνα;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Την πάτησα (*ανεπίσημο*)
2. Την έκατσα (*ανεπίσημο*)

Της χρονιάς

Όταν κατά τη διάρκεια μιας χρονιάς (ή για αρκετό καιρό) ένα πρόσωπο είναι ή γίνεται επιτυχημένο και διάσημο, ένα πράγμα χρησιμοποιηθεί πολύ και γίνεται γνωστό ή ένα γεγονός συζητηθεί και ενδιαφέρει πολύ τον κόσμο, λέμε ότι αυτό το πρόσωπο, το πράγμα ή το γεγονός είναι το πρόσωπο/ το πράγμα/ το γεγονός της χρονιάς.

*Οι εκλογές του 2012 στην Ελλάδα ήταν το γεγονός **της χρονιάς!***

*Ο γάμος της πριγκίπισσας Άννας ήταν ο γάμος **της χρονιάς.***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **κάποιος/ κάτι είναι** της χρονιάς

Τι γίνεσαι; (*οικείο*)

Όταν θέλουμε να ρωτήσουμε κάποιον αν είναι καλά ή θέλουμε να μάθουμε τα νέα του, τον ρωτάμε «*τι γίνεσαι;*».

-Γεια σου, Γιάννη! Πού είσαι τόσο καιρό; **Τι γίνεσαι;**

-Καλά είμαι. Εσύ;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

(βλ. λήμμα: **Πώς πάει;**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Τι γίνεται;
2. Τι έγινε;
3. Πώς είσαι;
4. Πώς τα πας;
5. Πώς περνάς;
6. Τι κάνεις;
7. Τι λέει;
8. Τι νέα;

Τι δε θα δινα

Όταν θέλουμε να πούμε ότι θα θέλαμε πάρα πολύ να γίνει κάτι λέμε «*Τι δε θα δινα για να γίνει/ να γινόταν αυτό!*».

Τι δε θα δινα για να φύγω απ' την Αθήνα για λίγες μέρες!

Τι δε θα δινα για ένα παγωτό σοκολάτα τώρα!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τι δε θα 'δινα για να ...
τι δε θα 'δινα για κάτι

Τι δουλειά κάνεις;

Όταν θέλουμε να ρωτήσουμε κάποιον ποιο είναι το επάγγελμά του, του λέμε «Τι δουλειά κάνεις;».

- Τι δουλειά κάνεις;**
- Είμαι υπάλληλος στην τράπεζα.

Τι κρίμα

Όταν στεναχωριόμαστε για κάτι ή πιστεύουμε ότι κάτι που έγινε, γίνεται ή θα γίνει είναι κακό, άδικο ή ατυχία, λέμε «Τι κρίμα!»

- Τι κρίμα** που έφυγε ο Λεωνίδας απ' το σχολείο! Ήταν ο καλύτερός μου φίλος!
- Τι κρίμα** να μη διαβάζεις! Θα ήσουνα ο καλύτερος μαθητής!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τι κρίμα που
τι κρίμα να

Τι λες τώρα; (ανεπίσημο)

Όταν κάποιος μας λέει κάτι που μας εντυπωσιάζει (ευχάριστα ή δυσάρεστα) ή γενικά κάτι που δυσκολευόμαστε να το πιστέψουμε, του λέμε «Τι λες τώρα;»

- Τα έμαθες; Η Μαρίνα είναι έγκυος!
- Τι λες τώρα;** Μου λες αλήθεια; Αυτό είναι πολύ ευχάριστο!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Τι μας λες; (ειρωνικό)

¹Όταν κάποιος μας λέει κάτι που μας φαίνεται ψέμα ή υπερβολή και δεν μπορούμε να το πιστέψουμε, του λέμε «Τι μας λες;».

- Παιδιά, χτες βράδυ καθόμονταν στο μπαλκόνι μου και ξαφνικά είδα στον ουρανό κάτι που έμοιαζε με... ιπτάμενο δίσκο!
- Τι μας λες;** Σοβαρά; Και μετά ξύπνησες;

²Όταν δεν συμφωνούμε με κάτι που μας λέει κάποιος ή γενικά αρνούμαστε να κάνουμε κάτι που εκείνος θέλει, του λέμε «Τι μας λες;».

- Δεν έχεις γράψει σωστά την απάντηση στο πρόβλημα. Είναι λάθος!
- Τι μας λες;** Η δασκάλα μου είπε ότι είναι σωστή!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Τι μου κάνεις; (*οικείο*)

Όταν ρωτάμε κάποιον που είναι πολύ φίλος μας αν είναι καλά και θέλουμε να μάθουμε τα νέα του, του λέμε «*Ti μου κάνεις;*».

*Καλώς την! **Ti μου κάνεις**, φιλενάδα μου;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. *Ti μου γίνεσαι; (*οικείο*)*

Τι να κάνουμε; (*ανεπίσημο-προφορικό*)

Όταν ξέρουμε ότι η πραγματικότητα είναι δύσκολη/ δυσάρεστη κι ότι πρέπει να δεχτούμε μία κατάσταση, αφού δεν μπορεί να γίνει αλλιώς, συνήθως λέμε «*Ti να κάνουμε;*».

*Δεν μου αρέσει καθόλου η δουλειά που βρήκα. **Ti να κάνουμε** όμως; Πρέπει να εργαστώ.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Τι ώρα είναι αυτή

Όταν θέλουμε να πούμε ότι κάποιος κάνει κάτι ή γενικά κάτι συμβαίνει όχι την ώρα που πρέπει/έπρεπε (δηλαδή νωρίτερα ή αργότερα), λέμε «*Ti ώρα είναι αυτή!*».

***Ti ώρα είναι αυτή** που έρχεσαι σπίτι; Δεν είπαμε ότι δε θα ξενυχτάς;*

***Ti ώρα είναι αυτή** που τηλεφωνείτε, κυρία μου; Ο κόσμος θέλει να κοιμηθεί μεσημεριάτικα!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Τι ώρα είναι αυτή **που** ...

Το βάζω στα πόδια (*ανεπίσημο*)

Όταν τρέχω πολύ γρήγορα να φύγω από κάπου, λέμε ότι *το βάζω στα πόδια*.

*Μόλις ο κλέφτης είδε την αστυνομία να έρχεται, **το έβαλε στα πόδια.***

*Ο Μάνος συνηθίζει να **το βάζει στα πόδια**, κάθε φορά που του παρουσιάζεται μια δυσκολία στη ζωή του.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Άλλες περιφράσεις:

1. Το σκάω (ανεπίσημο)

Όταν φεύγω γρήγορα και κρυφά από κάπου για να μη με δει κανείς, λέμε ότι *το σκάω*.

-*Μα που είναι ο Γιάννης;*

-*Το 'σκασε! Τον είδα να φεύγει απ' την πίσω πόρτα.*

Το έξυπνο πουλί από τη μύτη πιάνεται (ανεπίσημο, λαϊκό)

Όταν θέλουμε να πούμε ότι ακόμη κι ένας πολύ έξυπνος άνθρωπος (ή κάποιος που νομίζει ότι είναι πολύ έξυπνος) μπορεί πολύ εύκολα να κάνει κάποιο σημαντικό λάθος, λέμε «*Το έξυπνο πουλί από τη μύτη πιάνεται*».

Προσπαθούσε να κρυφτεί με χίλια ψέματα, αλλά τον κατάλαβα γρήγορα. **Το έξυπνο πουλί από τη μύτη πιάνεται!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Το έχω χάσει (ανεπίσημο)

Όταν έχω τρελαθεί ώτι δεν σκέφτομαι/ συμπεριφέρομαι και πολύ λογικά ώταν δεν καταλαβαίνω κάποια απλά πράγματα, λέμε ότι *το έχω χάσει*.

Βγήκες έξω χωρίς ομπρέλα μ' αυτή τη βροχή; **Το έχεις χάσει** τελείως;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Τα έχω παίξει (ανεπίσημο)
2. Δεν πάω καλά (ανεπίσημο)
3. Δεν στέκω καλά (ανεπίσημο)
4. Δεν επικοινωνώ (ανεπίσημο)
5. Δεν είμαι με τα καλά μου/ στα καλά μου (ανεπίσημο)
6. Δεν είμαι καλά στα μυαλά μου (ανεπίσημο)
7. Έχω ξεφύγει (ανεπίσημο)

Το κεφάλι μου γυρίζει

Όταν ζαλίζομαι, λέμε ότι *το κεφάλι μου γυρίζει*.

Το κεφάλι μου γυρίζει και νιώθω πως θα λιποθυμήσω.

Άλλες περιφράσεις:

1. Το κεφάλι μου βονίζει/ κουδουνίζει (ανεπίσημο)

Όταν νιώθω να ενοχλούμαι από πάρα πολύ έντονο και συνεχόμενο θόρυβο ή μεγάλη φασαρία, λέμε ότι *το κεφάλι μου βονίζει/ κουδουνίζει*.

Σταματήστε πια! Το κεφάλι μου βονίζει απ' τις φωνές σας!

2. Το κεφάλι μου πάει να σπάσει

Όταν πονάει το κεφάλι μου, λέμε ότι το κεφάλι μου πάει να σπάσει.

Θέλω αμέσως ένα πανσίπονο. Το κεφάλι μου πάει να σπάσει απ' τον πονοκέφαλο!

3. Το κεφάλι μου είναι καζάνι (ανεπίσημο)

Όταν είμαι κουρασμένος από το πολύ διάβασμα, απ' τα πολλά λόγια/ φωνές ή απ' τον πολύ θόρυβο κάπου, λέμε ότι το κεφάλι μου είναι καζάνι.

Θέλω να ξεκουραστώ λίγο. Το κεφάλι μου έχει γίνει καζάνι απ' το διάβασμα!

Το παίρνω πάνω μου

Όταν αναλαμβάνω να κάνω κάτι όλο μόνος μου, παίρνω εγώ την ευθύνη, λέμε ότι το παίρνω πάνω μου.

Ποιος θα μεταφέρει τα πράγματα από την αποθήκη για την παράσταση; Παναγιώτη και Μαρία, θα **το πάρετε πάνω σας**, εντάξει;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Το παίρνω στο αστείο / στ' αστεία

Όταν συμβαίνει κάτι σοβαρό και εγώ δεν καταλαβαίνω ότι είναι σοβαρό, τότε λέμε ότι το παίρνω στο αστείο.

Εγώ του μιλάω σοβαρά και αντός **το παίρνει στ' αστεία!**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

(Το) πληρώνω (ακριβά) (ανεπίσημο)

Όταν παθαίνω κάτι άσχημο επειδή έκανα κάτι κακό σε κάποιον ή επειδή έκανα κάτι κακό γενικά ή ένα λάθος, λέμε ότι (το) πληρώνω (ακριβά) ή πληρώνω (ακριβά) για αυτό που έκανα.

Με κορόιδεψες και θα (μου) **(το) πληρώσεις (ακριβά)!**

Θα τους στείλω φυλακή, θα **πληρώσουν (ακριβά)** γι αυτό που έκαναν!

Πλήρωσε πολύ **ακριβά** για τα λάθη που έκανε στη ζωή του.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **το** πληρώνω **ακριβά (σε κάποιον)**

το πληρώνω (ακριβά) σε κάποιον

πληρώνω (ακριβά) για κάτι

Το πολύ το “Κύριε ελέησον” το βαριέται κι ο παπάς (λαϊκό)

Όταν θέλουμε να πούμε σε κάποιον ότι είναι υπερβολικό να λέει ή να κάνει συνεχώς τα ίδια πράγματα ακόμη κι αν του αρέσουν πολύ, του λέμε «Το πολύ το “Κύριε ελέησον” το βαριέται κι ο παπάς».

Βαρέθηκα να μου λέει συνέχεια την ίδια ιστορία! Το πολύ το “Κύριε ελέησον” το βαριέται κι ο παπάς!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Το τι [ρήμα / ουσιαστικό], δε λέγεται

Όταν θέλουμε να μιλήσουμε για κάτι που είναι δύσκολο να το περιγράψουμε ή χρειάζεται να πούμε πολλές λεπτομέρειες, λέμε «Το τι (είδα/ άκουσα/ έμαθα/ έγινε κτλ) δε λέγεται!»

Το τι έγινε στο γάμο των Πέτρου και της Νιόβης, δε λέγεται! Οι νεόνυμφοι ήρθαν με ελικόπτερο, έριχναν ρύζι στους καλεσμένους, μετά έπεσαν πυροτεχνήματα... Άλλο πράγμα!

Το τι αντίκες και κομψοτεχνήματα έχει αυτός ο συλλέκτης στη βίλα του, δε λέγεται!
Πρόκειται για αμύθητους θησαυρούς!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Του χρόνου

Όταν θέλουμε να μιλήσουμε για κάτι που θα γίνει ακριβώς την επόμενη χρονιά από φέτος, λέμε ότι θα γίνει *του χρόνου*.

Ο Γρηγόρης φέτος τελειώνει το Δημοτικό και του χρόνου θα πάει στο Γυμνάσιο.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Τραβάω ζόρι / ζόρια (ανεπίσημο)

Όταν μου συμβαίνει κάτι άσχημο, υπάρχει μια δυσκολία με κάποιον/ κάτι και είμαι πολύ αγχωμένος και ανήσυχος γι' αυτό, λέμε ότι *τραβάω ζόρι*.

Τράβηξα ζόρι για να τελειώσω τις σπουδές μου. Βλέπεις, δούλευα παράλληλα.

Τράβηξε πολλά ζόρια με τα παιδιά της. Ήταν πολύ άτακτα, συνέχεια την έβαζαν σε μπελάδες.

Τράβηξε μεγάλο ζόρι με την αρρώστια της. Έμεινε στο νοσοκομείο δύο μήνες.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τραβάω ζόρι (για να ...)
τραβάω ζόρι (με κάποιον/ κάτι)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Περνάω ζόρι/ ζόρια (*ανεπίσημο*)
2. Έχω ζόρι/ ζόρια (*ανεπίσημο*)
3. Περνάω/ τραβάω λούκι (ανεπίσημο)

Τραβάω την προσοχή

Όταν κάτι έχει ενδιαφέρον για μένα και το προσέχω, τότε αυτό μου τραβάει την προσοχή.

Το κόκκινο μπαλόνι παιχνίδι **τράβηξε την προσοχή** του παιδιού και πήγε να το πιάσει.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τραβάω την προσοχή κάποιου σε κάτι

Τραβάω / βγάζω φωτογραφία

Όταν φωτογραφίζω κάποιον/ κάτι, λέμε ότι **τραβάω/ βγάζω φωτογραφίες** (αυτόν/ αυτό).

Μου αρέσει πολύ **να τραβάω/ βγάζω φωτογραφίες**.

Πάω να **τραβήξω/ βγάλω** τα παιδιά μια αναμνηστική **φωτογραφία**.

Ο Γιάννης **τραβάει/ βγάζει φωτογραφίες** όμορφα τοπία.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τραβάω/ βγάζω φωτογραφία
τραβάω/ βγάζω φωτογραφία κάποιον/ κάτι (αιτιατική)

Τρώω [κάποιον] (*ανεπίσημο*)

Όταν νικάω κάποιον με μεγάλη διαφορά ή γενικά είμαι πολύ καλύτερος/ ανώτερος σε κάτι από αυτόν, λέμε ότι **τον τρώω**.

Αύριο στο ματς θα **σας φάμε!** Θα σας νικήσουμε 5-0!

Τρώω πακέτο (αργκό)

Όταν κάποια στιγμή μου συμβαίνει κάτι που με δυσκολεύει πάρα πολύ, λέμε ότι **τρώω πακέτο**.

Φέτος έχω **φάει πακέτο** με τη σχολή! Τα μαθήματα είναι πολύ δύσκολα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τρώω πακέτο (**με κάτι**)
(βλ. λήμμα: **Τρώω (μία) φρίκη και Τρώω πόρτα**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Περνάω ζόρι (ανεπίσημο)
2. Τραβάω ζόρι (ανεπίσημο)
3. Περνάω δύσκολα

Τρώω πόρτα (*αργκό*)

Όταν κάποια στιγμή θέλω να πάω σε ένα χώρο και κάποιος/ κάποιοι στην είσοδο δεν μου επιτρέπουν για κάποιο λόγο να μπω μέσα, λέμε ότι **τρώω πόρτα**.

-Πώς ήταν χτες στο κλαμπ;

-Δεν πήγαμε τελικά. **Φάγαμε πόρτα**, γιατί δεν ήμασταν ντυμένοι καλά.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τρώω πόρτα (*από κάποιον*)
(βλ. λήμμα: **Τρώω (μία) φρίκη και Τρώω πακέτο**)

Άλλες περιφράσεις:

1. Τρώω X (χι) (*αργκό*)

Όταν κάποιος δεν με θέλει/δεν του αρέσω ή γενικά δεν δέχεται να κάνει για μένα κάτι που θέλω και του ζητάω, λέμε ότι **τρώω X (χι)**.

Tou ζήτησα να με βοηθήσει, αλλά έφαγα X (χι).

Τρώω τη δουλειά / τη θέση (*ανεπίσημο*)

Όταν πηγαίνω να δουλέψω κάπου (σε μια συγκεκριμένη δουλειά/ θέση), ενώ θα μπορούσε να δουλέψει εκεί κάποιος άλλος ή ήδη δουλεύει εκεί κάποιος άλλος, κι έτσι εκείνος φεύγει οριστικά, λέμε ότι του **τρώω τη δουλειά/ τη θέση**.

Eίδα στις αγγελίες μια καλή ευκαιρία για δουλειά! Θα πάω γρήγορα, γιατί μπορεί κάποιος να μου φάει τη θέση.

Ανησυχώ μήπως αυτός ο νέος υπάλληλος μου φάει τη δουλειά. Φαίνεται να έχει πολλά προσόντα.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τρώω τη δουλειά/ τη θέση *σε κάποιον/ του* τρώω τη δουλειά/ τη θέση

Όμοιες περιφράσεις:

1. Παίρνω τη δουλειά (κάποιον/ από κάποιον)

Τρώω (μία) φρίκη (*αργκό*)

Όταν κάποια στιγμή μου συμβεί κάτι και νιώσω πολύ άσχημα, λέμε ότι **τρώω φρίκη**.

*Μόλις διάβασα τις ερωτήσεις στο τεστ **έφαγα (μία) φρίκη!** Δεν ήξερα ν' απαντήσω σε καμία!*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: τρώω φρίκη (*με κάτι*)

(βλ. λήμμα: **Τρώω πακέτο και Τρώω πόρτα**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Παθαίνω φρίκη (*αργκό*)

Τσιμπάω [φαγητό] (*ανεπίσημο*)

Όταν τρώω πολύ λίγο φαγητό, λέμε ότι *τσιμπάω* κάτι.

*Δεν έχω φάει τίποτα σήμερα. **Τσίμπησα** μόνο δυο τρεις **πατάτες** το μεσημέρι.*

*To μεσημέρι δε θα έρθω σπίτι. Θα **τσιμπήσω κάτι** στη δουλειά.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: *τσιμπάω (λίγο) κοτόπουλο, ομελέτα, ... (φαγητό)*

Υ

Φ

Φαίνεται παράξενο

Όταν κάτι δεν μου φαίνεται ότι είναι πολύ λογικό, φυσικό ή συνηθισμένο, λέμε ότι μου φαίνεται παράξενο.

Mou φαίνεται πολύ παράξενο που δεν μιλάει καλά Αγγλικά/ να μη μιλάει καλά Αγγλικά. Τόσα χρόνια ζούσε στην Αμερική!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: **μου** φαίνεται παράξενο **να ... / που ...**

Φαίνομαι / φαίνεται καθαρά

Όταν είναι πολύ εύκολο να δει ή να καταλάβει κανείς κάποιον/κάτι, λέμε ότι αυτός ή αυτό φαίνεται καθαρά.

Προσπάθησε να κρυφτεί, αλλά φαίνοταν καθαρά πίσω απ' το δέντρο.

Φαίνεται καθαρά ότι δεν είσαι καλά σήμερα. Τι σου συμβαίνει;

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: φαίνεται καθαρά κάποιος/ κάτι
φαίνεται καθαρά **ότι** ...

Όμοιες περιφράσεις:

1. Φαίνεται ξεκάθαρα

Φαρδύς πλατύς (ανεπίσημο, λαϊκό)

Όταν κάποιος κάθεται/ ξαπλώνει με μεγάλη άνεση κάπου (απλώνει το σώμα του παντού), λέμε ότι κάθεται/ ξαπλώνει φαρδύς πλατύς.

Κάθεται φαρδύς πλατύς στην πολυθρόνα και πίνει το καφεδάκι του.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Φέρνει τύχη

Όταν κάποιος/ κάτι προκαλεί τύχη σε κάποιον ή γενικά σε μια κατάσταση, λέμε ότι φέρνει τύχη.

Την Πρωτοχρονιά σπάσε ένα ρόδι, λένε ότι θα σου φέρει τύχη.

Το νεογέννητο έφερε τύχη στη ζωή τους.

Το γούρι αυτό θα φέρει τύχη στα οικονομικά σου.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: κάποιος/ κάτι φέρνει τύχη σε κάποιον/ κάτι

Φέρνω αλλαγές

Όταν αλλάζω κάποιον/ κάτι, φέρνω αλλαγές σε αυτόν/ αυτό.

Η μετακόμιση στη διπλανή πόλη έφερε μεγάλες αλλαγές στη ζωή μας.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: φέρνω αλλαγές σε κάποιον/ κάτι

Φέρνω σε [κάποιον]

Όταν μοιάζω λίγο ή αρκετά με κάποιον, λέμε ότι του φέρνω.

Φέρνεις λίγο στη μητέρα σου. Έχετε σχεδόν το ίδιο σχήμα προσώπου και την ίδια έκφραση.

Δεν μοιάζουν πάρα πολύ τ' αδέρφια. Ο μικρός φέρνει τον Μιχάλη λίγο στα μάτια.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: φέρνω σε κάποιον (σε κάτι)/ του φέρνω

Φοράω [καλλυντικό]

Όταν χρησιμοποιούμε πάνω στο πρόσωπο ή το σώμα μας διάφορα καλλυντικά προϊόντα, λέμε ότι τα φοράμε.

Φοράς πολύ ωραίο άρωμα και πολύ ωραίο κραγιόν!

Όμοιες περιφράσεις:

1. Βάζω [καλλυντικό]

X

Χαζός είσαι; (ανεπίσημο)

¹Όταν κάποιος δεν μπορεί να καταλάβει κάτι πολύ απλό ή να δει κάτι που φαίνεται πολύ εύκολα, του λέμε «Χαζός είσαι;»

Μα **χαζός είσαι;** Δεν καταλαβαίνεις ότι ο Πέτρος προσπαθεί να σε ξεγελάσει;

²Όταν κάποιος μιλάει ή γενικά συμπεριφέρεται παράλογα, του λέμε «Χαζός είσαι;».

Γιατί γελάς χωρίς λόγο; **Χαζός είσαι;**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: Στερεότυπη έκφραση

Χαλάω την έκπληξη

Όταν κάνω κάτι/ γίνεται κάτι και μετά δεν μπορεί πια να γίνει μια έκπληξη που κάποιοι είχαν ετοιμάσει, λέμε ότι χαλάω την έκπληξη ή ότι χαλάει η έκπληξη. Επίσης, το λέμε όταν κάνω κάτι/ γίνεται κάτι και το αποτέλεσμα είναι να μην γίνει η έκπληξη με τόσο ωραίο τρόπο όπως θα έπρεπε.

Μαμά, μην πεις στο μπαμπά τι δώρο του έχουμε αγοράσει! Θα μας/ του **χαλάσεις την έκπληξη!**

-Παιδιά, ο Ηλίας δεν ζέρει ότι αύριο στα γενέθλιά του θα έρθει και η Ελένη! Θα χαρεί πολύ! -Προσέξτε όμως να μην το μάθει, γιατί θα **χαλάσει η έκπληξη.**

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χαλάω την έκπληξη **σε κάποιον/ του** χαλάω την έκπληξη
χαλάει η έκπληξη

Άλλες περιφράσεις:

1. Κάνω έκπληξη (σε κάποιον)

Όταν θέλω να πω, να δείξω, να δώσω ή γενικά να κάνω κάτι σε κάποιον, το οποίο θα είναι ξαφνικό και συνήθως ευχάριστο (αλλά ίσως και δυσάρεστο) για εκείνον, λέμε ότι θέλω να *του* κάνω έκπληξη.

Στην επέτειό τους ο Κώστας της έκανε έκπληξη ένα ταξίδι στη Ρόμη!

Χαμηλώνω τη φωτιά

Όταν μαγειρεύω στην ηλεκτρική κουζίνα και ρυθμίζω την ένταση της φωτιάς, ώστε να είναι μικρότερη, λέμε ότι χαμηλώνω τη φωτιά.

Χαμήλωσε γρήγορα **τη φωτιά!** Θα καεί το φαγητό!
(βλ. λήμμα: **Τα φώτα χαμηλώνουν**)

Χάνεται ένα επάγγελμα

Όταν ένα επάγγελμα σταματάει πια να υπάρχει, λέμε ότι χάνεται.

Το επάγγελμα του γαλατά, που παλιά πήγαινε το γάλα στα σπίτια, έχει **χαθεί**.

Χάνεται [χρόνος]

Όταν συμβεί κάτι κι έτσι δεν γίνει κάτι συγκεκριμένο που έπρεπε να γίνει, λέμε ότι χάνεται ο χρόνος/ χάνονται οι μέρες/ οι ώρες κτλ.

Με τις καταλήψεις στα σχολεία **χάθηκαν** πολλές **ώρες/ μέρες/ εβδομάδες** μαθημάτων.

Δεν διαβάζεις καθόλου και **οι ώρες/ οι μέρες/ οι μήνες χάνονται!** Τι θα κάνεις στις εξετάσεις;

Άλλες περιφράσεις:

1. Περνάει/ κυλάει/ φεύγει [χρόνος]

Όταν το παρόν γίνεται παρελθόν, λέμε ότι **ο χρόνος/ οι ώρες/ οι μέρες/ οι μήνες/ τα χρόνια κτλ. περνούν/ κυλάνε/ φεύγουν.**

Τα χρόνια φεύγουν και οι άνθρωποι γερνούν.

2. Τρέχει [χρόνος]

Όταν νομίζουμε ότι το παρόν γίνεται πολύ γρήγορα παρελθόν, λέμε ότι **ο χρόνος/οι ώρες/οι μέρες κτλ. τρέχουν.**

Κάνε γρήγορα! Ο χρόνος τρέχει και δεν θα προλάβεις!

Χάνω βάρος / κιλά

Όταν αδυνατίζω, λέμε ότι χάνω βάρος/ κιλά.

Το καλοκαίρι έτρωγα υγιεινά κι **έχασα βάρος/ κιλά.**

Η Πόπη έχει γίνει αγνώριστη. Έχει **χάσει** πολλά **κιλά** από το καλοκαίρι.

Δεν νομίζω ότι πρέπει να **χάσεις κιλά**, είσαι ήδη αδύνατη.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χάνω (**τόσα**) κιλά

(βλ. λήμμα: **Παίρνω κιλά**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Ρίχνω κιλά (ανεπίσημο)

Χάνω [γεγονός]

Όταν συμβαίνει κάτι και εμείς δεν είμαστε εκεί την ώρα που συμβαίνει για να το παρακολουθήσουμε, λέμε ότι **το χάνουμε**.

*Δεν ξύπνησα το πρωί και **έχασα το μάθημα.***

*Η Γιώτα στενοχωρήθηκε πολύ που **έχασε τη συναυλία** του Χατζηγιάννη! Είναι φανατική θαυμάστριά του.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χάνω **τη συναυλία** (αιτιατική)

Χάνω θερμίδες

Όταν κινούμαι, γυμνάζομαι ή γενικά κάνω μια οποιαδήποτε δουλειά/ δραστηριότητα και το σώμα μου διώχνει την ενέργεια που έλαβε με το φαγητό, λέμε ότι χάνω θερμίδες.

*Με 20 λεπτά κολύμπι/ κολυμπώντας 20 λεπτά **χάνεις** περίπου **180 θερμίδες!***

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χάνω (**τόσες**) θερμίδες (**με κάτι/ κάνοντας κάτι**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Καίω θερμίδες
2. Καταναλώνω θερμίδες (*επίσημο*)

Χάνω την ευκαιρία

Όταν κάποιος δε χρησιμοποιεί σωστά τις δυνατότητές του σε κάποια περίπτωση, ώστε να υπάρξει γι' αυτόν ένα καλό αποτέλεσμα, τότε λέμε ότι χάνει την ευκαιρία.

*Δεν θέλω να **χάσω την ευκαιρία** να σπουδάσω σε ένα καλό πανεπιστήμιο.*

*Δεν πήγες στη συνέντευξη; **Έχασες** μια καλή **ευκαιρία** για δουλειά.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χάνω την ευκαιρία **να ...**

χάνω την ευκαιρία **για κάτι**

(βλ. λήμμα: **Έχω την ευκαιρία**)

Όμοιες περιφράσεις:

1. Αφήνω την ευκαιρία

Χάνω την ισορροπία μου

Όταν κάποια στιγμή δεν μπορώ/ δεν μου είναι εύκολο να ισορροπήσω/ να σταθώ όρθιος και κινδυνεύω να πέσω κάτω, λέμε ότι χάνω την ισορροπία μουν.

*Γυμναζόταν πάνω στη δοκό, **έχασε την ισορροπία της** κι έπεσε κάτω.*

Δεν ξέρω για ποιο λόγο, **έχασε την ισορροπία του** και έπεσε. Ευτυχώς δεν χτύπησε.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χάνω την ισορροπία **μου**

Χάνω τον δρόμο μου

Όταν είμαι στο δρόμο για να πάω κάπου και δεν ξέρω προς τα που να πάω για να φτάσω εκεί που θέλω, λέμε ότι χάνω τον δρόμο μου. Επίσης, το λέμε και μεταφορικά όταν δεν ξέρω τι ακριβώς θέλω να κάνω στη ζωή μου.

*Με τα τόσα στενά δρομάκια στην Παλιά Πόλη δεν είναι δύσκολο να **χάσει** κανείς **τον δρόμο του**.*

*Η Ελένη έχει **χάσει το δρόμο της**. Παράτησε τις σπουδές της, όλο έξω είναι και ξενυχτάει. Πού θα πάει αυτή η κατάσταση;*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χάνω το δρόμο **μου**

Χάνω το ενδιαφέρον

Όταν δεν ενδιαφέρομαι πια για κάποιον/ κάτι, λέμε ότι χάνω το ενδιαφέρον μου για αυτόν/ αυτό.

*Αφού πια δεν της τηλεφωνεί, μάλλον έχει **χάσει το ενδιαφέρον** του για εκείνη.*

*Ο Γιώργος δεν διαβάζει για το σχολείο όπως παλιά. Έχει **χάσει το ενδιαφέρον** του για τα μαθήματα.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χάνω το ενδιαφέρον **μου** (για κάποιον/ κάτι)

Χάνω το λεωφορείο / το τρένο/ το πλοίο / το αεροπλάνο

Όταν χάνουμε το λεωφορείο/ το τρένο/ το πλοίο/ το αεροπλάνο, δεν είμαστε εκεί την ώρα που έπρεπε για να προλάβουμε να μπούμε μέσα πριν φύγει.

*Ετοιμάσου γρήγορα, γιατί θα **χάσεις το πλοίο!***

Χάνω το ματς / τον αγώνα / το παιχνίδι

Όταν μιας νικάει κάποιος/ κάποιοι σ' ένα ματς ποδοσφαίρου ή γενικά σ' έναν οποιονδήποτε αγώνα ή ένα παιχνίδι, λέμε ότι χάνουμε το ματς/ τον αγώνα/ το παιχνίδι.

*Τώρα που **χάσαμε** αντό **το ματς** (απ' τους Άγγλους), δεν θα μπορέσουμε να παίξουμε στον τελικό.*

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χάνω το ματς/ τον αγώνα/ το παιχνίδι (**από** κάποιον/
κάποιους / ομάδα)

Χάνω χρόνο

Όταν κάποια στιγμή δεν κάνω αυτό που πρέπει να κάνω, αλλά κάνω κάτι άλλο λιγότερο σημαντικό, τότε χάνω χρόνο (με αυτό το λιγότερο σημαντικό).

Ξεκινάμε αμέσως, δεν πρέπει να **χάσουμε χρόνο** αν είναι να τους προλάβουμε!

Έχασα χρόνο με το να σταματήσω έναν καφέ και μετά δεν κατόρθωσα να φτάσω στην ώρα μου.

Μη χάνεις χρόνο στην τηλεόραση/ με την τηλεόραση/ βλέποντας τηλεόραση! Δεν θα προλάβεις να διαβάσεις.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χάνω χρόνο **σε κάτι**/ με κάτι ή κάποιον/ κάνοντας κάτι

Χρόνια πολλά!

Όταν θέλουμε να ευχηθούμε σε κάποιον που γιορτάζει το όνομά του, τα γενέθλιά του ή μια επέτειο να ζήσει πολλά χρόνια, του λέμε «**Χρόνια πολλά!**». Επίσης, το λέμε ο ένας στον άλλον σε σημαντικές γιορτές (π.χ. Χριστούγεννα, Πάσχα κτλ.)

Χρόνια πολλά! Και του χρόνου!

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: στερεότυπη έκφραση

Χτυπάω παλαμάκια (ανεπίσημο)

Όταν διασκεδάζω (π.χ. με μουσική, τραγούδι, χορό) και χτυπάω τις παλάμες μου ρυθμικά, λέμε ότι χτυπάω παλαμάκια.

Όλη η παρέα τραγουδούσε και χτυπούσε παλαμάκια μέχρι το πρωί.

Ο Γιώργος χόρευε και οι φίλοι του τού χτυπούσαν παλαμάκια.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χτυπάω παλαμάκια **(σε κάποιον)**

Χτυπάω (το) πέναλτι (ανεπίσημο)

Όταν παίζω ποδόσφαιρο και κλοτσάω τη μπάλα από μια συγκεκριμένη απόσταση προς το τέρμα των αντιπάλων, επειδή πριν λίγο ο διαιτητής τους τιμώρησε με φάουλ, λέμε ότι χτυπάω (το) πέναλτι.

Ο προπονητής διάλεξε τον παίκτη που θα χτυπήσει το πέναλτι (για την ομάδα του).

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χτυπάω (το) πέναλτι **(για κάποιους/ μια ομάδα)**

Όμοιες περιφράσεις:

1. Εκτελώ το πέναλτι (επίσημο)

Χτυπάω [μέρος του σώματός μου]

Όταν χτυπάω με δύναμη κάπου ένα μέρος του σώματός μου ή το τραυματίζω χωρίς να το θέλω, λέμε ότι *το χτυπάω*.

Έπεσα και χτύπησα το χέρι μου στη σκάλα και πονάω.

ΣΥΝΤΑΞΗ/ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ: χτυπάω ένα μέρος του σώματός μου (**κάπου**)

Ψ

Ω